

การศึกษาการจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูล
สังกัดกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข

สารนิพนธ์
ของ
ประทีป ใจป่า

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
กุมภาพันธ์ 2554

การศึกษาการจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูล
สังกัดกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
กุมภาพันธ์ 2554
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาการจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูล
สังกัดกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
กุมภาพันธ์ 2554

ประทีป ใจปา. (2554). การศึกษาการจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูล สังกัดกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์:
อาจารย์ดร. จารุวรรณ พลอยดวงรัตน์.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูล สังกัดกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้บริหาร นักวิชาการศึกษาพิเศษ ผู้ปกครอง จำนวน 62 คน ในกลุ่มงานการศึกษาพิเศษ สถาบันราชานุกูล ซึ่งได้จากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าร้อยละ ความถี่ ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาปรากฏดังนี้

ในการจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูลภาพรวมอยู่ในระดับดี 3 ด้าน คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านบุคลากร และด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านอาคารสถานที่อยู่ในระดับพอใช้ แยกรายด้านพบว่า

ด้านการจัดการเรียนการสอนจัดตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลดำเนินการสอนรายวันตามแผนการสอนเฉพาะบุคคลประจำวัน ความคิดเห็นนักวิชาการศึกษาพิเศษกับผู้ปกครอง พบว่า อยู่ในระดับดี มีความคิดเห็นสอดคล้องกันจำนวน 6 ข้อและมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกัน 3 ข้อ

ด้านบุคลากรในการปฏิบัติงานจะรับเป็นตำแหน่งเฉพาะด้านการศึกษาพิเศษเท่านั้น บุคลากรได้รับการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาเด็ก ความคิดเห็นของนักวิชาการศึกษาพิเศษกับผู้ปกครอง พบว่าอยู่ในระดับดี มีความคิดเห็นสอดคล้องกันจำนวน 4 ข้อ และมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกัน 1 ข้อ

ด้านการวัดและประเมินผลได้จัดการประเมินตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล และแผนการสอนเฉพาะบุคคลประจำวัน ความคิดเห็นนักวิชาการศึกษาพิเศษกับผู้ปกครอง พบว่า อยู่ในระดับดี มีความคิดเห็นสอดคล้องกันจำนวน 5 ข้อ และมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกัน 1 ข้อ

ด้านอาคารสถานที่ที่มีการปรับห้องเรียน ห้องดนตรีบำบัด ปรับทางลาด ห้องเรียนสำหรับเด็กสมองพิการ ทุกด้านเน้นความปลอดภัย ความคิดเห็นนักวิชาการศึกษาพิเศษกับผู้ปกครอง พบว่าอยู่ในระดับพอใช้ มีความคิดเห็นสอดคล้องกันจำนวน 4 ข้อ และมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกัน 1 ข้อ

STUDY OF SPECIAL EDUCATION ADMINISTRATION IN RAJANUKUL INSTITUTE
UNDER THE DEPARTMENT OF MENTAL HEALTH
MINISTRY OF PUBLIC HEALTH

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Educational Administration
at Srinakharinwirat University

February 2011

Prateep jaipa. (2011). *Study of Special Education Administration in Rajanukul Institute under The Department of Mental Health , Ministry of Public Health*. Master's Project. M.Ed. (Educational Administration). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Dr. Jaruwan Proydoangrat.

This research aimed to this study of special education administration in Rajanukul institute under the department of mental health, ministry of public health. The sample of this study was consisted of 62 from director, special educators, parents in special education sector of Rajanukul institute. The instrument used for collecting and structured interview. The statistics for analyzing data were percentage, frequency, means, and standard deviation.

The results were as follows:

The overall of administration studies special in Rajanukul Institute the overall image is in 3 good side levels: The learning and teaching management, The personnel and the measurement and evaluation. The building aspect was fair level. The classified aspect were as following:

The learning and teaching management aspect that done by individual educational program and daily teaching in accordance with individual implementation plan. Opinions of special educators and parents were at good level, there were six accordant opinions but three items was not.

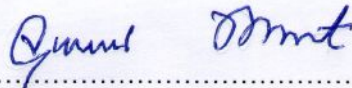
The personnel in operation aspect only accepted in special education position. Staff have been developed their knowledge about development of children .Opinions of special educators and parents were at good level, there were four accordant opinions but one item was not.

The measurement and evaluation aspect: there was assessment in accordance with the individual educational program and individual implementation plan. Opinions of special educators and parents were at good level. The accordant opinions were five items but one item was not.

The building aspect: There were adjustments about class room, music therapy class and gradient for cerebral palsy children. All emphasized on safety. Opinions of special educators and parents were at fair level. The accordant opinions were four items but one item was not.

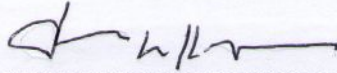
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์เรื่อง การศึกษาการจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูล สังกัดกรมสุขภาพจิต
กระทรวงสาธารณสุข ของ ประทีป ใจปา ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

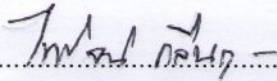
(อาจารย์ ดร.จารุวรรณ พลอยดวงรัตน์)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พวงรัตน์ เกษรแพทย์)

คณะกรรมการการสอบ

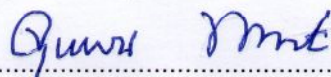
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ)

ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เรือโท ดร. ไพบูลย์ อ่อนมั่ง)

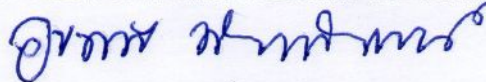
กรรมการสอบสารนิพนธ์

(อาจารย์ ดร. จารุวรรณ พลอยดวงรัตน์)

กรรมการสอบสารนิพนธ์

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

(รองศาสตราจารย์ ดร.องอาจ นัยพัฒน์)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

วันที่ ๒๕ เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2554

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของอาจารย์ ดร. จารุวรรณ พลอยดวงรัตน์ ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ที่ได้กรุณาช่วยเหลือให้คำปรึกษา ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ตลอดจนให้ข้อคิดและกำลังใจ จนสารนิพนธ์นี้สำเร็จสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ขอกราบขอบขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วีระ สุภากิจ ประธานกรรมการสอบเค้าโครงสารนิพนธ์ ขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ ประธานกรรมการสอบสารนิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์เรือโท ดร. ไพบุลย์ อ่อนมั่ง กรรมการสอบเค้าโครงสารนิพนธ์และกรรมการสอบสารนิพนธ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่าน ที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้ให้กับผู้วิจัย

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์สุวิพิชชา ประสิทธิ์ชัยกิจ อาจารย์สุจิตรา ศรีสุโร อาจารย์ชนิสา เวชวิรุพห์ อาจารย์ภาวินี อ่อนนาค และอาจารย์นัยนา ผดุงสงฆ์ ผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 5 ท่าน ที่ได้สละเวลาตรวจแก้ไขเครื่องมือในการวิจัยและให้ข้อเสนอแนะเป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณผู้บริหาร นักวิชาการ ผู้ปกครอง กลุ่มงานการศึกษาพิเศษ สถาบันราชานุกูล กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ที่ให้การสนับสนุนการวิจัยครั้งนี้

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ พี่ๆ น้องๆ และเพื่อนๆ ทุกคน ที่กรุณาช่วยเหลือในด้านต่างๆ และเป็นกำลังใจให้แก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด

ประทีป ใจปา

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
ความรู้เกี่ยวกับการศึกษาพิเศษ.....	9
ความหมายของการศึกษาพิเศษ.....	9
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษ.....	9
วัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาพิเศษ.....	11
รูปแบบการจัดการศึกษาพิเศษ.....	11
ความรู้เกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ.....	12
ความหมายของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ.....	12
ประเภทเด็กที่มีความต้องการพิเศษ.....	13
การจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูล.....	19
กลุ่มงานการศึกษาพิเศษ สถาบันราชานุกูล.....	20
การดำเนินงานการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูล.....	25
ด้านอาคารสถานที่.....	25
ด้านบุคลากร.....	25
ด้านการจัดการเรียนการสอน.....	28
ด้านการวัดและประเมินผล.....	37
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	40
งานวิจัยในประเทศ.....	40
งานวิจัยต่างประเทศ.....	41
3 วิธีดำเนินการวิจัย	43
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	43
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	43

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 (ต่อ)	
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	46
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	46
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	48
ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง.....	48
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	64
สรุปการวิจัย.....	65
อภิปรายผลการวิจัย.....	68
ข้อเสนอแนะ.....	72
บรรณานุกรม.....	74
ภาคผนวก.....	80
ภาคผนวก ก.....	81
ภาคผนวก ข.....	87
ภาคผนวก ค.....	92
ภาคผนวก ง.....	113
ภาคผนวก จ.....	116
ภาคผนวก ฉ.....	124
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	136

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง.....	48
2 การจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูล โดยภาพรวม.....	50
3 การจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูล ด้านอาคารสถานที่.....	50
4 การจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูลด้านบุคลากร.....	52
5 การจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูล ด้านการจัดการเรียนการสอน.....	54
6 การจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูล ด้านการวัดและประเมินผล.....	56

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
2 โครงสร้างการบริหารงานกลุ่มงานการศึกษาพิเศษ สถาบันราชานุกูล.....	22
3 กระบวนการทำงานกลุ่มงานการศึกษาพิเศษ สถาบันราชานุกูล.....	24
4 กระบวนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	45

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

มนุษย์เป็นสัตว์สังคมที่จะต้องอยู่กันเป็นกลุ่ม มีการพึ่งพาอาศัย ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน โดยคนที่เก่งกว่า แข็งแรงกว่าก็ย่อมจะให้ความช่วยเหลือแก่คนที่ด้อยกว่าและอ่อนแอกว่า ซึ่งถือว่าเป็นความรู้สึกที่ธรรมดาสามัญ คนในสังคมที่มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สังคมในแต่ละแห่งนั้นมีความหลากหลายและแตกต่างกันทางด้านเผ่าพันธุ์ไม่ว่าจะเป็นทางด้านเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา วัฒนธรรมและมีความแตกต่างระหว่างบุคคลที่ก่อให้เกิดความได้เปรียบ เสียเปรียบและเกิดความไม่เท่าเทียมกันทางสังคมในรูปแบบต่างๆ การยอมรับในความแตกต่างเป็นเรื่องที่ดี เป็นสิ่งที่น่าปฏิบัติของคนที่ยึดมั่นว่าซึ่งสังคมในทุกวันนี้เป็นสังคมแห่งการแข่งขัน สังคมแห่งการช่วยเหลือกันและกันกำลังล่มสลาย เราต้องรื้อฟื้นสังคมที่มีเลือดเนื้อของมนุษย์ทุกอย่างแท้จริงขึ้นมาใหม่ ด้วยการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้พิการ สามารถทำได้โดยให้การศึกษา ที่เรียกว่า การศึกษาพิเศษ (Special Education) ซึ่งเป็นเครื่องมือที่สำคัญอันหนึ่งในการพัฒนาประเทศให้มีความเจริญรุ่งเรือง ดังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพล อดุลยเดช รัชกาลที่ 9 ที่ว่า “การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ ทัศนคติ ค่านิยม และคุณธรรมของบุคคล เพื่อให้เป็นพลเมืองดี มีคุณภาพและประสิทธิภาพ บ้านเมืองเมื่อประกอบไปด้วยพลเมืองที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ การพัฒนาประเทศก็ย่อมนำไปโดยสะดวกราบรื่น ได้ผลที่แน่นอนและรวดเร็ว”

ในยุคปฏิรูปการศึกษามีการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษามากมาย เช่น การบริหารจัดการ นโยบาย กฎหมาย หลักสูตร การเรียนการสอน สื่อเทคโนโลยี ฯลฯ เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจของสังคมโลกที่มีการแข่งขันกันอย่างเสรีที่มีการติดต่อถึงกันทั่วโลก ดังนั้นการจัดการศึกษาในยุคใหม่จึงต้องมีความหลากหลาย สามารถสร้างทางเลือกสำหรับพลเมืองเพื่อพัฒนาตนเองให้เป็นผู้รู้ เป็นผู้มีความคิด และเป็นผู้มีคุณธรรมได้ตามความความต้องการของแต่ละบุคคล ซึ่งนำไปสู่จุดหมายอันเดียวกันคือการพัฒนาประเทศชาติให้มีความเจริญรุ่งเรืองและอยู่ร่วมในสังคมโลกได้อย่างมีความสุข (อรรวรรณ นิมตลุง. 2546: 27-28)

การศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญประการหนึ่งในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพโดยมุ่งพัฒนาศักยภาพของแต่ละบุคคลให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด รัฐบาลให้ความสำคัญกับการศึกษา เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีศักยภาพพร้อมที่จะรับการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคเทคโนโลยีข้อมูลข่าวสารโดยมุ่งให้ประชาชนทุกคนมีโอกาสเข้าถึงการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีคุณภาพอย่างกว้างขวาง เสมอภาค และเท่าเทียมกัน นโยบายดังกล่าวถูกระบุไว้ชัดใน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 2 มาตรา 10 กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษา

สำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกายจิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพหรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ ให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษ ต้องจัดด้วยรูปแบบที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคล

จากพระราชบัญญัติดังกล่าวส่งผลให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษทุกประเภทได้รับการช่วยเหลือด้านการศึกษาทั้งในด้านการจัดการศึกษาในโรงเรียนที่เรียกว่าแบบเรียนร่วม ด้านการเตรียมความพร้อมตั้งแต่แรกเกิดที่เรียกว่า การส่งเสริมพัฒนาการ ในกลุ่มเด็กที่มีความสามารถในระดับน้อยอาจจะเนื่องมาจากระดับสติปัญญาที่ต่ำกว่าปกติ อย่างมากหรือภาวะการแทรกซ้อนของโรคที่ทำให้ต้องได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพทางด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการฟื้นฟูสมรรถภาพทางร่างกาย การฟื้นฟูสมรรถภาพทางการพูด และการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการศึกษา เป็นต้น

การฟื้นฟูสมรรถภาพทางการศึกษานั้นเป็นลักษณะเป็นการเตรียมความพร้อมตั้งแต่ใน ระยะเริ่มแรกที่พบความบกพร่องของเด็กว่ามีปัญหาทางการศึกษา ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการ ฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ มีแนวทางในการดำเนินงานฟื้นฟูสมรรถภาพทางการศึกษาสำหรับ คนพิการ (สำนักงานคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ. 2541: 81) ที่กล่าวถึง การเร่งขยาย การศึกษาแก่คนพิการ ทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน การส่งเสริมให้หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรชุมชน องค์กรคนพิการ และผู้ประกอบการเด็กพิการ มีส่วนร่วมในการจัดบริการ การศึกษาทุกระบบ รวมถึงการปลูกจิตสำนึกและสร้างเจตคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับการฟื้นฟูสมรรถภาพ ทางการศึกษา การร่วมพลังระหว่างหน่วยงานภาครัฐและเอกชน เพื่อให้เกิดความร่วมมือ ประสานงานและสนับสนุนการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการด้านการศึกษา การใช้เทคโนโลยีเป็น เครื่องมือในการศึกษาสำหรับคนพิการที่จะนำไปสู่การเข้าถึงสภาพแวดล้อม การผลิตและพัฒนา บุคลากรทางการศึกษาของคนพิการ และการขยายและพัฒนาการบริการระยะเริ่มแรกสำหรับเด็ก พิการทุกประเภท

ในปัจจุบันการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กพิเศษกลุ่มต่าง ๆ นั้นเป็นการจัดการศึกษา พิเศษก็จะจัดเป็นลักษณะเรียนร่วมซึ่งยังเป็นการให้บริการในส่วนของเด็กที่สามารถเรียนรู้และพัฒนา ทางวิชาการหรือกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่กำหนดซึ่งจะมีการคัดเลือกเด็กที่มีระดับสติปัญญาดี ความสามารถสูงในกลุ่มเด็กพิเศษกลุ่มเดียวกัน เช่น เมื่อเทียบกับเด็กที่มีความบกพร่องทาง สติปัญญาเรียกได้ว่าคัดเด็กที่เก่งของกลุ่มเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาก็ได้เพื่อเข้าเรียน ร่วมในโรงเรียนปกติ แต่ยังมีเด็กพิเศษที่ไม่สามารถเรียนในระบบของโรงเรียนปกติได้เด็กกลุ่มนี้ต้อง ได้รับการพัฒนาตามศักยภาพของเด็กแต่ละคนที่มี สังคมในวันนี้ยังแยกเด็กออกจากสังคมปกติ และ แห่ส่งบริการสำหรับเด็กพิเศษในระดับที่ไม่สามารถเรียนร่วมในระบบปกติได้ให้มีการให้บริการยังไม่ ครอบคลุมในทุกพื้นที่ และไม่มีรูปแบบที่ชัดเจน เนื่องจากเด็กที่มีระดับสติปัญญาต่ำ มีความสามารถ

ทางการเรียนรู้ด้านวิชาการน้อย แต่หากได้รับการฝึกอบรมที่ถูกต้องเพื่อให้เด็กสามารถใช้ศักยภาพของตนได้อย่างเต็มที่ก็จะสามารถช่วยตนเองได้ตามสมควร และอาจช่วยแบ่งเบาภาระของครอบครัวและสังคมได้บ้าง ถ้าหากได้รับการฝึกอบรมที่ถูกต้องที่จะก่อให้เกิดความเสมอภาคทางการศึกษาและทำให้เด็กกลุ่มนี้สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้

การจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กกลุ่มนี้จะฟื้นฟูสมรรถภาพด้านสังคม อารมณ์ ร่างกาย และปัญญา เพื่อสามารถใช้ศักยภาพของตนให้เป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตได้มากที่สุด (กองการศึกษาพิเศษ. 2541: 5) การดำเนินการจัดการศึกษาพิเศษมีการดำเนินงาน 2 รูปแบบ คือ การจัดการศึกษารูปแบบเฉพาะความพิการและการจัดการศึกษาพิเศษรูปแบบการเรียนร่วม ในการจัดการศึกษาพิเศษรูปแบบเฉพาะความพิการ สถานศึกษาทำหน้าที่ให้การศึกษแก่เด็กที่มีความพิการในระดับรุนแรงไม่สามารถเรียนร่วมในโรงเรียนปกติได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2541ก: 2-3)

การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในกรุงเทพมหานครมีการจัดการศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งได้แก่โรงเรียนพิเศษเฉพาะ ศูนย์ฝึกทักษะชั้นเรียนพิเศษในโรงเรียนปกติ และการเรียนร่วมหรือการเรียนร่วมกับเด็กปกติ ครูส่วนใหญ่เห็นด้วยอย่างมาก ที่เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาควรได้รับการส่งเสริมพัฒนาการและเตรียมความพร้อมก่อนเข้าเรียนทุกคน ข้อเสนอของครูต่อการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ครูส่วนใหญ่เห็นว่า โรงเรียนควรจัดการสอนตามศักยภาพของเด็กและเน้นในสิ่งที่นำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันมากกว่าสอนวิชาการ (ลัดดา อิชฎิญาณ. 2544: บทคัดย่อ) ด้านความต้องการต่อการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการศึกษาในด้านการจัดการเรียนการสอน ผู้ปกครองต้องการอย่างมากให้เน้นกิจกรรมการสอนที่让孩子เรียนรู้จากการปฏิบัติจริงและเน้นกิจกรรมการสอนที่จำเป็นต่อชีวิตประจำวัน ในด้านการเรียนผู้ปกครองต้องการอย่างมากให้เด็กสามารถช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันได้ และสามารถปรับตัวอยู่ในครอบครัวได้อย่างปกติสุข (วารุณี สีมากุล. 2543: บทคัดย่อ)

กลุ่มงานการศึกษาพิเศษ สถาบันราชานุกูล (โรงพยาบาลราชานุกูล. 2544: 13) เป็นหน่วยงานหนึ่งจัดการศึกษาพิเศษในรูปแบบเฉพาะความพิการเริ่มตั้งแต่วันที่ 5 มีนาคม 2507 ซึ่งเป็นแผนกหนึ่งของโรงพยาบาลราชานุกูลปัจจุบันเป็นสถาบันราชานุกูล เป็นโรงเรียนสำหรับสาธิตการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาแห่งแรกของประเทศไทย นับเป็นเวลา 40 กว่าปีที่หน่วยงานนี้ได้ดำเนินการในการพัฒนาการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษภารกิจต่างๆ ของหน่วยงานหลักได้ถูกปรับเปลี่ยนการให้บริการโดยให้บริการสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางด้านพัฒนาการและสติปัญญาดังนั้นกลุ่มงานการศึกษาพิเศษได้ปรับการจัดการศึกษาพิเศษเพื่อสนองนโยบายหลัก ในต้นปี 2547 โดยจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เด็กออทิสติก เด็กสมองพิการ

ข้อมูลจากงานสารสนเทศและเวชระเบียน กลุ่มงานการศึกษาพิเศษ สถาบันราชานุกูล ได้รวบรวมสถิติเด็กที่มารับการจัดการศึกษาพิเศษในปี 2548 มีจำนวนทั้งหมด 143 คน เป็นกลุ่มเด็กที่มี

ความบกพร่องทางสติปัญญา จำนวน 103 คน เด็กออทิสติก จำนวน 22 คน เด็กสมองพิการจำนวน 18 คน ปี 2549 มี จำนวนทั้งหมด 139 คน เป็นกลุ่มเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา จำนวน 99 คน เด็กออทิสติก จำนวน 27 คน เด็กสมองพิการ จำนวน 13 คน ปี 2550 มี จำนวนทั้งหมด 120 คน เป็นกลุ่มเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา จำนวน 78 คน เด็กออทิสติก จำนวน 24 คน เด็กสมองพิการ จำนวน 18 คน เมื่อเปรียบเทียบเด็กที่มารับการจัดการศึกษาพิเศษในกลุ่มงาน การศึกษาพิเศษ 3 ปีที่ผ่านมา มีจำนวนลดลง สาเหตุจากสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษา แห่งชาติได้ดำเนินการจัดการศึกษาพิเศษแบบเรียนร่วมในโรงเรียนปกติขึ้น ดังนั้นเด็กที่มารับการจัดการศึกษาพิเศษที่มีอยู่ในสถาบันราชานุกูลส่วนใหญ่จะมีระดับสติปัญญาอยู่ในระดับปานกลางจนถึง ต่ำมากและเด็กแต่ละประเภทมีความแตกต่างกันไม่ว่าจะเป็นระดับสติปัญญา การเคลื่อนไหวของ ร่างกาย และพฤติกรรม ในบางกลุ่มจะมีความซ้ำซ้อนของโรคอื่นร่วมด้วย เช่น โรคหัวใจ โรคชัก สายตา หู เป็นต้น

จากจำนวนเด็กที่มีความต้องการพิเศษและความแตกต่างกันของเด็กแต่ละกลุ่มที่เข้ามา รับการจัดการศึกษาพิเศษข้างต้น ทำให้กลุ่มงานการศึกษาพิเศษต้องรับภาระในการจัดการศึกษาพิเศษ เพิ่มมากขึ้นซึ่งจากภารกิจเดิมที่ต้องจัดการศึกษาให้กับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา กลุ่ม เดียว ต้องปรับการจัดการศึกษาพิเศษให้ครอบคลุมเด็กที่มีความพิการอื่น คือ พิการทางสมอง ออทิสติก ซึ่งจะต้องจัดตามความจำเป็น ตามความต้องการเฉพาะของเด็กแต่ละคน จึงนับว่าเป็นงาน ที่หนักและต้องพัฒนาสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูล สังกัดกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่มีความ พิการเฉพาะให้ได้รับการพัฒนาอย่างสูงสุดในด้านการศึกษาพิเศษ และสำหรับหน่วยอื่นที่จัด การศึกษาพิเศษในลักษณะเดียวกัน เช่น ศูนย์การศึกษาพิเศษ โรงเรียนการศึกษาพิเศษ ชั้นเรียน พิเศษในโรงเรียนปกติ เพื่อให้เด็กมีพัฒนาการด้านต่าง ๆ ได้ดีตามศักยภาพและสามารถอยู่ร่วมกับ คนปกติได้อย่างมีความสุข

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาการจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูล สังกัดกรมสุขภาพจิต กระทรวง สาธารณสุข ด้านอาคารสถานที่ ด้านบุคลากร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูล ในการปรับปรุง พัฒนานโยบายและการวางแผนการดำเนินการในการจัดการศึกษาพิเศษ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหาร นักวิชาการศึกษาพิเศษ จำนวน 26 คน และผู้ปกครองจำนวน 120 คนในกลุ่มงานการศึกษาพิเศษ สถาบันราชานุกูล สังกัดกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ปีงบประมาณ 2551 รวม 146 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้บริหาร นักวิชาการศึกษาพิเศษ และผู้ปกครองในกลุ่มงานการศึกษาพิเศษ สถาบันราชานุกูล สังกัดกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข รวม 62 คนซึ่งได้จากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษาได้แก่ การจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูล ประกอบด้วย

1. ด้านอาคารสถานที่
2. ด้านบุคลากร
3. ด้านการจัดการเรียนการสอน
4. ด้านการวัดและประเมินผล

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การศึกษาพิเศษ หมายถึง การจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเนื่องจากกระบวนการจัดบริการการศึกษาในรูปแบบปกติสำหรับเด็กทั่วไปไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้ จึงต้องมีกระบวนการจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับสภาพของเด็ก
2. เด็กที่มีความต้องการพิเศษ หมายถึง เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เด็กออทิสติก เด็กพิการทางสมอง อายุ 6-18 ปี ซึ่งมีความต้องการทางการศึกษาแตกต่างไปจากเด็กปกติ ทั้งในด้านเนื้อหา วิธีการ และการประเมินผล
3. ผู้บริหาร หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่ กำหนดนโยบาย ปรับแผนการปฏิบัติงานและพัฒนาวิธีการดำเนินงานให้มีคุณภาพในการจัดการศึกษาพิเศษ ติดตาม ตรวจสอบให้คำปรึกษาและแก้ปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน รวมทั้งติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ ได้แก่หัวหน้ากลุ่มงานหรือวิชาการโดยตำแหน่ง รองหัวหน้ากลุ่มงานงานการศึกษาพิเศษ ฝ่ายบริหาร รองหัวหน้ากลุ่มงานงานการศึกษาพิเศษ ฝ่ายวิชาการ
4. นักวิชาการศึกษาพิเศษ หมายถึง ผู้ปฏิบัติงานที่มีประสบการณ์ด้านการศึกษาพิเศษหรือผู้ปฏิบัติงาน รับผิดชอบ เกี่ยวกับการให้ บริการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการศึกษาแก่กลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีความพิการทางสติปัญญาหรือการเรียนรู้ พิการทางจิตใจหรือพฤติกรรมและพิการซ้ำซ้อน

5. ผู้ปกครอง หมายถึง บิดา มารดา ญาติ หรือผู้ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่แทนบิดาหรือมารดาในการอบรมเลี้ยงดูเด็กหรือมีเด็กอยู่ในความอุปการะ ที่พาเด็กพิเศษมารับการจัดการศึกษาพิเศษ

6. สถาบันราชานุกูล หมายถึง หน่วยงานที่สังกัดกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ที่จัดบริการสำหรับเด็กพิเศษ ครอบคลุมการวินิจฉัย การบำบัดรักษา การฟื้นฟูสมรรถภาพ การส่งเสริม การป้องกันปัญหาหรือภาวะแทรกซ้อนโดยครอบครัว ชุมชน และบุคลากรสุขภาพมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือเพื่อพัฒนาตนเองไปสู่การพึ่งพิงตนเองและอยู่ในสังคมได้อย่างอิสระและปกติสุข

7. การจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูล หมายถึง การบริหารจัดการงานการศึกษาพิเศษเพื่อพัฒนาเด็กพิเศษ เป็นกระบวนการที่ดำเนินการเพื่อให้มีเหมาะสมกับสภาพความบกพร่องของเด็กซึ่งประกอบด้วย 4 ด้าน คือ

7.1 ด้านอาคารสถานที่ หมายถึง การจัดหา จัดสร้าง ความพร้อม การระดมทรัพยากร การสนับสนุนงบประมาณ ระบบสารสนเทศ การบำรุงรักษา ความปลอดภัย ความเหมาะสม การรายงานการใช้ของสภาพแวดล้อม อาคารเรียน ห้องเรียน วัสดุอุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นสำหรับเด็กพิเศษ

7.2 ด้านบุคลากร หมายถึง โครงสร้างการปฏิบัติงาน การพัฒนาทางวิชาการ การประชาสัมพันธ์เผยแพร่ ความพร้อม ประสบการณ์ บุคลิกภาพ ทักษะ ทศนคติ และการคิดค้นนวัตกรรมของบุคคลที่มีหน้าที่จัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กพิเศษ

7.3 ด้านการจัดการเรียนการสอน หมายถึง การกำหนดจุดมุ่งหมาย การเลือกกิจกรรม การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่ออุปกรณ์ โดยยึดแผนการเรียนให้สอดคล้องกับความสามารถ พัฒนาการของเด็กพิเศษ

7.4 ด้านการวัดและประเมินผล หมายถึง กระบวนการรวบรวมข้อมูลต่างๆ เกณฑ์การวัด การตรวจสอบความสามารถของเด็ก เพื่อนำมาพิจารณาว่าเด็กพิเศษมีความสามารถตามวัตถุประสงค์ตามแผนที่กำหนด

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัย การศึกษาการจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูล สังกัดกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข เมื่อศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้กรอบแนวคิดในการจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูลของ

สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541ก: 58-63) สรุปได้ว่าคุณภาพการจัดการเรียนสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษประกอบด้วย 5 ด้านดังนี้คือ

1. ด้านหลักสูตรการนำไปใช้ ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อเน้นการประกันโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับเด็กพิเศษที่มีความต้องการพิเศษได้พัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ

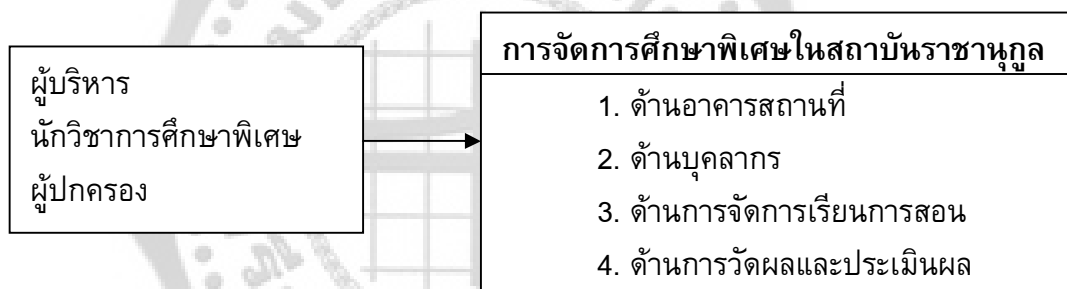
2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภทสามารถพัฒนาได้ และจะพัฒนาได้มากหรือน้อยขึ้นอยู่กับความจับใจของการค้นพบปัญหา และเข้าไปช่วยเหลือได้ทันที ทั้งในด้านการดูแลรักษาและการฟื้นฟูสมรรถภาพ

3. ด้านการจัดการเรียนการสอน ต้องคำนึงถึงองค์ประกอบของเด็กที่มีความต้องการพิเศษในเรื่อง ความสามารถด้านการเรียนการสอนของเด็ก วุฒิภาวะทางอารมณ์และสังคม สิ่งแวดล้อมของเด็ก

4. ด้านสื่อการเรียนการสอน อาคารสถานที่ ตลอดจนอุปกรณ์การสอนและเครื่องมืออันจำเป็นสำหรับการสอนไม่ควรแตกต่างไปจากอาคารสถานที่และอุปกรณ์สำหรับเด็กปกติ

5. การวัดและประเมินผลด้านการเรียนการสอนนอกจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรแล้วยังจำเป็นต้องนำผลการประเมินมาใช้ในด้านการวางแผนการสอนของครูด้วยซึ่งแยกเป็น 2 เรื่องที่สำคัญคือ ผลสัมฤทธิ์ทางด้านวิชาการและผลการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเด็ก

โดยการศึกษาการจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูล ผู้วิจัยมีกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาการจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูล สังกัดกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุขด้านอาคารสถานที่ ด้านบุคลากร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการศึกษาวิจัย ดังนี้

1. ความรู้เกี่ยวกับการศึกษาพิเศษ
  - 1.1 ความหมายของการศึกษาพิเศษ
  - 1.2 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษ
  - 1.3 วัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาพิเศษ
  - 1.4 รูปแบบการจัดการศึกษาพิเศษ
2. ความรู้เกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
  - 2.1 ความหมายของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
  - 2.2 ประเภทของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
3. การจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูล
  - 3.1 กลุ่มงานการศึกษาพิเศษ สถาบันราชานุกูล
  - 3.2 การดำเนินงานการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูล
    - 3.2.1 ด้านอาคารอาคารสถานที่
    - 3.2.2 ด้านบุคลากร
    - 3.2.3 ด้านการจัดการเรียนการสอน
    - 3.2.4 ด้านการวัดและประเมินผล
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 4.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. ความรู้เกี่ยวกับการศึกษาพิเศษ

1.1 ความหมายของการศึกษาพิเศษ

วารี ธีระจิตร (2545: 1) ได้กล่าวถึงการศึกษาพิเศษ หมายถึง การศึกษาทางด้านการเรียนการสอนและบริการที่จัดให้แก่เด็กพิเศษที่มีความบกพร่องด้านต่างๆ ได้แก่ เด็กปัญญาอ่อน เด็กพิการทางกายและสุขภาพ เด็กพิการทางตา ทางหู เด็กที่มีปัญหาทางอารมณ์ และสังคม และเด็กที่มีปัญหาทางการพูด รวมทั้งเด็กปัญญาเลิศ ให้ได้รับความรู้เพิ่มเติมในส่วนที่ขาดไป ตัดทอนความรู้ที่ไม่จำเป็น

ผดุง อารยะวิญญู (2539: 13) ได้กล่าวถึงการศึกษาพิเศษ หมายถึง การศึกษาที่จัดสำหรับเด็กปัญญาเลิศ เด็กปัญญาอ่อน เด็กที่มีความบกพร่องทางสายตา เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้และเด็กพิการซ้ำซ้อน

สิริมา หมอนไหม (2543: 3) กล่าวว่า การศึกษาพิเศษ เป็นการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เนื่องจากกระบวนการจัดบริการการศึกษาในรูปแบบปกติสำหรับเด็กทั่วไปไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้ จึงต้องมีกระบวนการจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับสภาพของเด็ก

ดังนั้นการศึกษาพิเศษหมายถึงการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กที่มีลักษณะทางร่างกายหรือพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไปจากปกติไม่ว่าจะเป็นทางด้านสติปัญญา ด้านร่างกาย ภาวะอารมณ์และการเข้าสังคม ให้มีพัฒนาการตามศักยภาพ

1.2 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษ

การจัดการศึกษาพิเศษ โดยทั่วไปตั้งอยู่บนรากฐานของความเชื่อหรือหลักปรัชญาต่อไปนี้ คือ (วารี ธีระจิตร. 2545: 10-11)

1. ทุกคนมีโอกาสเท่าเทียมกันในการที่จะได้รับบริการทางการศึกษาไม่ว่าจะเป็นคนพิการหรือคนปกติ เมื่อรัฐจัดการศึกษาให้แก่เด็กปกติแล้วควรจัดการศึกษาให้เด็กพิเศษด้วย หากเด็กพิเศษไม่สามารถเรียนในโปรแกรมการศึกษาที่รัฐจัดให้เด็กปกติได้ ก็เป็นหน้าที่ของรัฐที่จะจัดการศึกษาให้สนองต่อความต้องการของเด็กพิเศษ

2. เด็กพิเศษควรได้รับการศึกษาควบคู่ไปกับการบำบัด การฟื้นฟูสมรรถภาพทุกด้านโดยเร็วที่สุด ในทันทีที่ทราบว่าเด็กมีความต้องการพิเศษ ทั้งนี้เพื่อเป็นการเตรียมเด็กให้พร้อมที่จะเรียนต่อไป และมีพัฒนาการทุกด้านถึงขีดสูงสุด

3. การจัดการศึกษาพิเศษควรคำนึงถึงการอยู่ร่วมสังคมกับคนปกติอย่างมีประสิทธิภาพ การเรียนการสอนเด็กเหล่านี้จึงควรให้เรียนร่วมกับเด็กปกติให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เว้นแต่เด็กพิเศษผู้นั้นมีสภาพความพิการหรือความบกพร่องในขั้นรุนแรง จนไม่อาจเรียนร่วมได้ อย่างไรก็ตาม ควรให้เด็กพิเศษได้สัมผัสกับสังคมปกติ

4. การจัดการศึกษาพิเศษต้องปรับให้เหมาะสมกับสภาพความเสียเปรียบของเด็กพิเศษแต่ละประเภท โดยใช้แนวการศึกษาของเด็กปกติ

5. การศึกษาพิเศษ และการฟื้นฟูบำบัดทุกด้าน ควรจัดเป็นโปรแกรมให้เป็นรายบุคคล ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนบางอย่าง อาจจัดเป็นกลุ่มเล็กสำหรับเด็กที่มีความบกพร่อง หรือมีความต้องการคล้ายคลึงกัน และอยู่ในระดับความสามารถที่ใกล้เคียงกัน

6. การจัดโปรแกรมการสอนเด็กพิเศษ ควรเน้นที่ความสามารถของเด็กและให้เด็กมีโอกาสได้ประสบความสำเร็จมากกว่าที่จะคำนึงถึงความพิการ หรือความบกพร่อง เพื่อให้เด็กมีความมั่นใจว่า แม้นตนเองมีความบกพร่อง แต่ก็ยังมีความสามารถอย่างเท่ากันหรือดีกว่าคนปกติ ซึ่งจะช่วยให้เด็กสามารถปรับตัวได้ดีขึ้น

7. การศึกษาพิเศษควรมุ่งให้เด็กมีความเข้าใจ ยอมรับตนเอง มีความเชื่อมั่น มีสังคมแห่งตน และมุ่งให้ช่วยตนเองได้ ตลอดจนมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

8. การศึกษาพิเศษ ควรจัดทำอย่างต่อเนื่อง เริ่มตั้งแต่เกิดเรื่อยไป ขาดตอนไม่ได้ และควรเน้นถึงเรื่องอาชีพด้วย

ผดุง อารยะวิญญู (2539: 17) กล่าวถึงการจัดการศึกษาควรตั้งอยู่บนพื้นฐานดังต่อไปนี้

1. เด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกันทั้งในด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม
2. เด็กแต่ละคนมีพื้นฐานต่างกัน และแต่ละคนจะต้องเรียนรู้เพื่อปรับตัวเข้าหากัน และให้ทันโลกที่กำลังเปลี่ยนแปลงไป
3. เด็กแต่ละคนย่อมมีความสามารถอยู่ในตัวมากบ้างน้อยบ้าง การศึกษาจะช่วยให้ความสามารถของเด็กปรากฏเด่นชัดขึ้น
4. ในสังคมมนุษย์มีทั้งคนปกติและคนพิการ ในเมื่อเราไม่สามารถแยกคนพิการออกจากสังคมของคนปกติได้ เราก็ไม่ควรแยกให้การศึกษาแก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ ดังนั้นหากเป็นไปได้ ควรให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้มีโอกาสเรียนร่วมกับเด็กปกติเท่าที่สามารถจะทำได้

5. เนื่องจากเด็กเหล่านี้มีความต้องการและความสามารถทางการศึกษาที่แตกต่างไปจากเด็กปกติ แม้ว่าความต้องการพื้นฐานไม่แตกต่างกัน ดังนั้นการให้การศึกษาควรมีรูปแบบ และวิธีการที่แตกต่างไปจากรูปแบบ และวิธีการสำหรับเด็กปกติ ทั้งนี้เพื่อให้เด็กได้มีศักยภาพในการเรียนรู้ได้เต็มที่

เด็กที่มีความต้องการพิเศษ เป็นเด็กที่มีความต้องการทางการศึกษาและความต้องการความช่วยเหลือแตกต่างไปจากเด็กปกติ เนื่องจากเหตุบกพร่องทางร่างกาย สติปัญญา จิตใจและอารมณ์ ความด้อยโอกาสต่างๆรวมถึงเด็กที่มีความสามารถพิเศษ การจัดการศึกษาในรูปแบบปกติจึงไม่สามารถให้เด็กเกิดการเรียนรู้และพัฒนาเต็มศักยภาพได้ จึงต้องจัดการศึกษาในลักษณะพิเศษ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการทางการศึกษาที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคล หลักการพื้นฐานในการจัดการศึกษาพิเศษถือว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้พัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด จึงเป็นการให้โอกาสแก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้เรียนรู้และพัฒนาศักยภาพของตนเอง

1.3 วัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาพิเศษ

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาพิเศษ ดังนี้

1. เพื่อให้เด็กได้รับการศึกษาตามสิทธิมนุษยชนว่าด้วยสิทธิที่จะได้รับการศึกษาตามควรแก่ศักยภาพ
  2. เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถที่จะประกอบอาชีพได้ เพื่อมิให้เป็นภาระแก่สังคม
  3. เพื่อให้สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมปกติอย่างมีความสุข
  4. มีความรับผิดชอบในฐานะพลเมืองดีของประเทศในการจัดการศึกษาพิเศษนั้น
- กระทรวงศึกษาธิการให้ดำเนินการโดยจัดเตรียมสิ่งจำเป็น 4 ประการ คือ
- 4.1 สถานศึกษา กระทรวงศึกษาธิการได้เร่งรัดให้จัดสถานที่เรียนสำหรับเด็กพิเศษให้มีเพียงพอกับจำนวนเด็กพิเศษ
  - 4.2 บุคลากร ซึ่งประกอบด้วย ครู ศึกษานิเทศก์ และบุคลากรอื่นๆ ที่จำเป็น
  - 4.3 อุปกรณ์การศึกษา ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็น เนื่องจากเด็กที่พิการต้องการสื่อการสอนที่แตกต่างไปจากสำหรับเด็กพิเศษ ตามลักษณะความต้องการบริการอื่นๆ ที่จำเป็น เนื่องจากเด็กพิเศษต้องได้รับบริการที่เหมาะสม

1.4 รูปแบบการจัดการศึกษาพิเศษ

การศึกษาพิเศษในปัจจุบันยังบริการโรงเรียนพิเศษแก่เด็กพิเศษไม่ทั่วถึง เนื่องจากรัฐไม่มีงบประมาณเพียงพอที่จะจัดตั้งโรงเรียนพิเศษในทุกจังหวัด เพราะค่าใช้จ่ายต่อหัวในการจัดการศึกษาพิเศษสูงมาก และสูงกว่านักเรียนปกติหลายเท่า จึงเป็นเรื่องที่เกินกำลังที่รัฐจะทำได้ อย่างไรก็ตาม ตั้งแต่บัดนั้น เพื่อไม่ให้เด็กพิเศษที่สามารถเรียนได้เสียโอกาสในการได้รับการศึกษา รัฐจึงเน้นการจัดการศึกษาในรูปแบบต่างๆ เพื่อความเหมาะสมกับความพิการแต่ละระดับซึ่งจะทำให้เด็กพิเศษมีโอกาสทางการศึกษามากขึ้นซึ่ง มีรูปแบบดังนี้ (วาริ ธิระจิตร. 2545: 16)

รูปแบบที่ 1 การเรียนร่วมในชั้นเรียนปกติเต็มเวลา การจัดบริการสำหรับเด็กพิเศษลักษณะนี้ จัดให้เด็กที่มีความพิการไม่มาก หลังจากเด็กได้รับการบำบัดรักษา หรือฟื้นฟูสมรรถภาพในด้านที่จำเป็นก็สามารถเรียนร่วมกับเด็กปกติได้ ทั้งนี้อาจมีอุปกรณ์ เครื่องมือพิเศษช่วยทางด้านการศึกษา เช่น เครื่องช่วยฟัง รวมทั้งการให้บริการแนะแนวแก่ครูในชั้นเรียนปกติด้วย ในกรณีเด็กปัญญาเลิศ เด็กที่มีความสามารถพิเศษเฉพาะทาง และเด็กที่มีความคิดสร้างสรรค์ก็สามารถเรียนร่วมในลักษณะนี้เพียงแต่ปรับโปรแกรมการสอน และวิธีการสอนให้เหมาะสมกับสภาพความสนใจและความสามารถของเด็กแต่ละประเภท

รูปแบบที่ 2 การเรียนร่วมในชั้นปกติ โดยได้รับการบริการพิเศษการจัดบริการโดยให้เด็กพิเศษเรียนในชั้นเรียนปกติเป็นเวลาโดยได้รับการบริการต่างๆ เพิ่มเติม เช่น ได้รับการสอนเสริม

บางวิชาจากหลักสูตรการศึกษาพิเศษ เช่น ฝึกพูด ฝึกให้คุ้นเคยกับสภาพแวดล้อม และการเคลื่อนไหว และโปรแกรมพิเศษของเด็กปัญญาเลิศ เป็นต้น โดยเด็กได้รับการเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

รูปแบบที่ 3 การเรียนในชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติจัดให้แก่เด็กที่มีความบกพร่องค่อนข้างมาก รวมทั้งเด็กที่มีความสามารถสูงจนไม่สามารถเรียนร่วมกับเด็กปกติได้ ควรจัดบริการพิเศษให้ เช่น กายภาพบำบัด อาชีวบำบัด การแก้ไขการพูด การฝึกฟัง ตลอดจนการเพิ่มความรู้สำหรับเด็กที่มีความสามารถสูง เป็นต้น

รูปแบบที่ 4 การจัดโรงเรียนพิเศษ เด็กพิเศษที่มีความบกพร่องมาก ไม่สามารถเรียนร่วมกับเด็กปกติได้ หลักสูตรการศึกษาพิเศษที่สอนจำเป็นต้องมีความรู้พิเศษสอนประจำในโรงเรียนพิเศษ

รูปแบบที่ 5 การจัดการศึกษาพิเศษนอกโรงเรียนคือการจัดการศึกษาพิเศษในโรงพยาบาล สถานพักฟื้น สถานรับเลี้ยงดูเด็กที่บ้าน เป็นต้น เป็นการจัดให้แก่เด็กพิการทางกายและสุขภาพหรือเด็กปัญญาอ่อน

การจัดการศึกษาพิเศษให้แก่เด็ก ต้องพิจารณาลักษณะของความบกพร่องของเด็ก ตลอดจนต้องคำนึงถึงความพร้อมของโรงเรียน ผู้บริหาร ครู และความร่วมมือของผู้เชี่ยวชาญอื่นๆ ด้วย จึงจะช่วยให้การจัดการศึกษาบรรลุผลให้ได้มากที่สุด การศึกษาพิเศษเป็นการจัดการเรียนการสอนและการบริการให้แก่เด็กที่มีความบกพร่องด้านต่างๆ ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้ได้รับการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับสภาพร่างกาย จิตใจ และความสามารถ หลักในการจัดการศึกษาพิเศษที่สำคัญคือ การจัดประสบการณ์ในการเรียนการสอนให้เด็กทุกคนได้รับประโยชน์เต็มที่ หน้าที่ของหน่วยงานที่จัดการศึกษาพิเศษ คือ จัดหาบุคลากร อบรมครู เตรียมเด็กพิเศษเพื่อส่งเข้าเรียน ตลอดจนจัดหลักสูตรการสอนให้เหมาะสมการจัดการเรียนให้เด็กพิเศษ ต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ร่วมทั้งการปรับตัวทางสังคม เพื่อให้เด็กมีประสบการณ์ตรง และสามารถพัฒนาตนเองไปให้ได้มากที่สุด

2. ความรู้เกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

2.1 ความหมายของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

ผดุง อารยะวิญญู (2539: 12) กล่าวว่า เด็กที่มีความต้องการพิเศษ มาจากคำภาษาอังกฤษว่า “children with special needs” หมายถึง เด็กที่มีความต้องการทางการศึกษาแตกต่างไปจากเด็กปกติ

วาริ ธีระจิตร (2545: 3) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เด็กปกติที่มีลักษณะทางกายภาพหรือพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากสภาพปกติทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์หรือสังคม ซึ่งความเบี่ยงเบนนี้รุนแรงถึงขั้นกระทบกระเทือนต่อพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็กซึ่งจะประกอบด้วยลักษณะดังต่อไปนี้

1. มีความผิดปกติเกิดขึ้น
2. ความผิดปกตินั้นต้องเบี่ยงเบนไปจากตัวแทนของกลุ่ม

3. ความผิดปกติเหล่านั้นจะต้องเกิดภายในตัวเด็กเอง คือ ด้านร่างกายสติปัญญา อารมณ์ อาจจะเกิดด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้าน

4. ความผิดปกติจะต้องอยู่ในระดับรุนแรง ถึงขั้นกระทบกระเทือนต่อชีวิตความเป็นอยู่ พัฒนาการ ความเจริญเติบโตด้านใดด้านหนึ่ง หรือหลาย ๆ ด้านที่ประกอบเป็นเด็ก

สุวิพิชชา ประสิทธิ์ธัญกิจ (2545: 5) ได้กล่าวถึงความหมายของเด็กที่มีความต้องการพิเศษว่าหมายถึง เด็กที่ลักษณะทางกายภาพหรือพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากสภาพปกติทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์หรือสังคม ซึ่งความเบี่ยงเบนนี้รุนแรงถึงขั้นกระทบกระเทือนต่อพัฒนาการด้านต่างๆของเด็ก

ดังนั้นเด็กที่มีความต้องการพิเศษหมายถึง เด็กที่ลักษณะทางกายภาพหรือพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากสภาพปกติทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์หรือสังคม ซึ่งมีความต้องการทางด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น การดำรงชีวิตประจำวัน การศึกษา ที่แตกต่างไปจากเด็กปกติ

2.2 ประเภทของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

การแบ่งประเภทเด็กที่มีความต้องการพิเศษนั้น

วารี ธีระจิตร (2545: 4-5) กล่าวว่า การแบ่งประเภทเด็กที่มีความต้องการพิเศษนั้น จะพิจารณาตามความจำกัดซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการจัดการศึกษา ดังนี้

1. มีความจำกัดทางสติปัญญา (Intellectual Limitation)

- 1.1 กลุ่มเรียนช้า (Slow Learner) มีระดับเกณฑ์เชาวน์ หรือไอคิว (Intellectual Quotient-I.Q.) ระหว่าง 70-90
- 1.2 กลุ่มที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาพอเรียนได้ (Educable Retarded Children) หรือที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเล็กน้อย (Mild Grade) มีระดับเกณฑ์เชาวน์ระหว่าง 50-70

- 1.3 กลุ่มที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาฝึกได้ (Trainable Retarded Children) หรือที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาขั้นปานกลาง (Moderate Grade) มีระดับเกณฑ์เชาวน์ปัญญา 35-49 มีระดับเกณฑ์เชาวน์ปัญญาที่ต่ำกว่าอยู่ในความดูแลของแพทย์และการให้การศึกษาต้องมีการจัดและการฝึกสอนโดยผู้มีความรู้ความสามารถเฉพาะทาง

2. มีความจำกัดทางร่างกาย (Physical Limitation) แยกเป็น

- 2.1 กลุ่มบกพร่องทางการเห็น (Visually Impaired) แบ่งเป็นตาบอด (Blind) และหูตึง (Low vision)

- 2.2 กลุ่มบกพร่องทางการได้ยิน (Hearing Impaired) หูหนวก (Deaf) และหูตึง (Hard of Hearing)

- 2.3 กลุ่มบกพร่องทางการพูด (Speech Impaired) พูดไม่ได้ (Aphasia) พูดผิดปกติ (Disorders of Speech)

- 2.4 กลุ่มบกพร่องทางร่างกาย และสุขภาพ (Crippled and other Health Impaired) เช่น แขนขาด้วน เป็นอัมพาตบังคับเขียนหนังสือไม่ได้ดีเป็นโรคเรื้อรังหรือร้ายแรง เป็นต้น

2.5 กลุ่มบกพร่องทางพฤติกรรม (Behavior Disordered) อารมณ์ไม่ปกติ (Emotional Disturbed) ผิดปกติทางสังคม (Socially Maladjusted) เช่นมีความประพฤติกเร ก้าวร้าว ชอบข่มเหง ปรับตัวกับผู้อื่นไม่ได้ ซึ่งสังคมรังเกียจและอดทนไม่ไหว

ผดุง อารยะวิญญู (2539: 20) ได้กล่าวถึงประเภทเด็กที่มีความต้องการพิเศษว่ามี 12 ประเภทคือ

1. เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
2. เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่เรียนหนังสือได้
3. เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่ฝึกได้
4. เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่มีระดับสติปัญญาต่ำมาก
5. เด็กที่มีความบกพร่องทางสายตา
6. เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย
7. เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้
8. เด็กออทิสติก
9. เด็กที่มีความบกพร่องทางอารมณ์และ/หรือพฤติกรรม
10. เด็กเจ็บป่วยเรื้อรัง
11. เด็กพิการซ้ำซ้อน
12. เด็กปัญญาเลิศ

จากประเภทเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่กล่าวมาข้างต้นประเภทเด็กที่มีความต้องการ พิเศษที่มารับการจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูลจะเรียกว่า เด็กที่มีความบกพร่องทาง พัฒนาการและสติปัญญา จะมีเด็กที่มีความต้องการพิเศษ 3 ประเภท คือ เด็กที่มีความบกพร่องทาง สติปัญญา เด็กออทิสติก และเด็กสมองพิการ

1. เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

ความหมายของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

ผดุง อารยะวิญญู (2539: 39) ได้กล่าวถึงความหมายของเด็กที่มีความบกพร่อง ทางสติปัญญา ว่าหมายถึง บุคคลที่มีพัฒนาการช้ากว่าคนปกติทั่วไป เมื่อวัดสติปัญญาโดยใช้ แบบทดสอบมาตรฐานแล้ว ปรากฏว่ามีสติปัญญาต่ำกว่าบุคคลทั่วไป เมื่อสังเกตจากพฤติกรรมว่า บุคคลประเภทนี้มีพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไปจากบุคคลปกติทั่วไปในวัยเดียวกัน

วาริ ธิระจิตร (2545: 111) ได้กล่าวถึงความหมายของเด็กที่มีความบกพร่อง ทางสติปัญญา ว่าหมายถึง เด็กที่มีพัฒนาการทางสมองไม่สมบูรณ์ ไม่สามารถช่วยตัวเองได้ด้วย ประการใดๆ จึงจำเป็นต้องมีผู้คอยแนะนำช่วยเหลือ มักจะถูกชักจูงง่าย ลืมง่าย ระดับของสติปัญญา มีตั้งแต่ขนาดรุนแรงมาก มากและเล็กน้อย เป็นต้น ความเจริญเติบโตล่าช้าทั้งทางด้านร่างกายและ สติปัญญา สมองเล็ก และมักจะมีหัวใจพิการด้วย

สรุปได้ว่า เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา หมายถึง เด็กที่มีระดับสติปัญญาต่ำกว่าเด็กปกติโดยวัดสติปัญญาโดยใช้แบบทดสอบมาตรฐาน มีความสามารถจำกัดในการปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม การแก้ไขปัญหาลักษณะเฉพาะนี้ มีความสามารถในการเรียนรู้ได้น้อย

ลักษณะอาการของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

ความบกพร่องทางสติปัญญาเป็นปัญหาต่อครอบครัวและสังคมมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มที่บกพร่องในระดับรุนแรงมากและระดับรุนแรงจะเป็นภาระต่อครอบครัวในการดูแลอย่างมากเพราะไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ หรือช่วยได้เพียงเล็กน้อย ดังนั้นการแบ่งระดับความบกพร่องทางสติปัญญาจึงมีความสำคัญต่อการวางแผน การฝึกอบรม การศึกษา และการให้ความช่วยเหลือด้านต่าง ๆ อย่างเหมาะสม

AAMR (American Association of Mental Retardation) แบ่งระดับความรุนแรงของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ตามความหมายใหม่ที่บัญญัติขึ้นโดยแบ่งระดับความรุนแรงตามลักษณะของความต้องการการช่วยเหลือและรูปแบบของการให้ความช่วยเหลือโดยพิจารณาจากความต้องการเกี่ยวกับการบริการช่วยเหลือของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่ประเมินแบ่งเป็น 4 ระดับ คือ

1. ต้องการความช่วยเหลือเป็นครั้งคราว (Intermittent)
2. ต้องการความช่วยเหลือตามระยะเวลาที่กำหนด (Limited)
3. ต้องการความช่วยเหลือติดต่อกันตลอดไป (Extensive)
4. ต้องการความช่วยเหลือในทุก ๆ ด้านอย่างทั่วถึงและต้องการมากที่สุด

(Pervasive)

รูปแบบการช่วยเหลือเป็นการช่วยเหลือเพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานที่ต้องอาศัยการปรับตัวและความสามารถในการอยู่ร่วมกัน การให้ความช่วยเหลืออาจจัดเป็นระยะเวลานานหรือตามความจำเป็นของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่อาจเปลี่ยนแปลงไปตลอดทั้งชีวิตของเขา (Luckasson; et al. 1992: 26)

American Psychiatric Association ได้แบ่งระดับความรุนแรงของภาวะความบกพร่องทางสติปัญญาเป็น 4 ระดับ ตามระดับเซาว์ปัญญา คือ

1. ภาวะบกพร่องทางสติปัญญาระดับน้อย (Mild Mental Retardation) มีระดับเซาว์ปัญญา 50-55 ถึง 70
2. ภาวะบกพร่องทางสติปัญญาระดับปานกลาง (Moderate Mental Retardation) มีระดับเซาว์ปัญญา 35 -40 ถึง 50-55
3. ภาวะบกพร่องทางสติปัญญาระดับรุนแรง (Severe Mental Retardation) มีระดับเซาว์ปัญญา 20- 25 ถึง 35-40
4. ภาวะบกพร่องทางสติปัญญาระดับรุนแรงมาก (Profound Mental Retardation) มีระดับเซาว์ปัญญา ต่ำกว่า 20-25

พัฒนาการและระดับความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา นั้นแตกต่างกันตามระดับความรุนแรงของความบกพร่องทางสติปัญญา เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับน้อยจะมีพัฒนาการและระดับสติปัญญาสูงกว่าระดับปานกลางและระดับรุนแรง ประการสำคัญก็คือ การได้รับการกระตุ้นและส่งเสริมพัฒนาการมาตั้งแต่แรกเริ่มจะมีส่วนช่วยให้เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาได้พัฒนาการเรียนรู้ทักษะต่างๆ ได้ดีขึ้น

2. เด็กออทิสติก

ความหมายของเด็กออทิสติก

คำว่า ออทิสติก หรือ ออทิสซึม (Autism) เป็นคำที่ใช้เรียกพฤติกรรม หรืออาการที่เกิดขึ้นมาจากภาษากรีก มีรากศัพท์มาจากคำว่า “Auto”หรือ”Self” แปลว่า “ตัวเอง” ทางทางการแพทย์ถือว่า ออทิสซึมเป็นภาวะความผิดปกติทางพัฒนาการอย่างรุนแรง ซึ่งส่งผลต่อพัฒนาการในด้านต่างๆ ทั้งด้านภาษา การสื่อสาร การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและพฤติกรรมโดยจะปรากฏให้เห็นได้ในระยะ 3 ปีแรกของชีวิต ซึ่งเป็นผลมาจากความผิดปกติทางหน้าที่ของระบบประสาทบางส่วน

เพ็ญแข ลิ้มศิลา (2540: 1) ได้ให้ความหมายเด็กออทิสติกไว้ว่า หมายถึง เด็กที่มีความผิดปกติ และความล่าช้าทางพัฒนาการด้านสังคม ด้านภาษา ด้านการสื่อความหมาย และการจินตนาการ ซึ่งมีสาเหตุเกี่ยวข้องกับความผิดปกติทางกายภาพ เนื่องจากมีหน้าที่ของสมองบางส่วนทำงานผิดปกติไป

พิโทและฟรีแมน (ผดุง อารยะวิญญู. 2546: 152; อ้างอิงจาก Pitro; ,& Freeman. 1978) สมาคมเด็กออทิสติกของสหรัฐอเมริกา (Autism Society of America) ได้กล่าวถึงเด็กออทิสติกว่ามีลักษณะเด่น 5 ประการ คือ

1. มีพัฒนาการล่าช้าหรือมีพัฒนาการไปในทางถดถอย
2. แสดงปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมในลักษณะแปลกๆ อาจหลีกเลี่ยงการมอง มีปฏิกิริยาโต้ตอบสิ่งที่ได้ยิน การแตะสัมผัส หรือความเจ็บปวดในลักษณะที่มากเกินไปหรือน้อยเกินไป หรือไม่แสดงปฏิกิริยาโต้ตอบใดๆ ต่อสิ่งเร้าที่กล่าวมาแล้ว
3. แสดงอาการสนใจต่อตนเอง หรือกระตุ้นตนเองโดยไม่ให้ความสนใจสิ่งที่อยู่รอบตัว
4. มีปัญหาทางการพูดและภาษา
5. ไม่สามารถแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบต่อผู้คน สิ่งของ หรือเหตุการณ์ต่าง

สรุปได้ว่าเด็กออทิสติก หมายถึง เด็กที่เป็นภาวะความผิดปกติทางพัฒนาการอย่างรุนแรง ไม่ว่าจะเป็นด้านการสื่อสาร ภาษา สังคม และอารมณ์ ที่เกินกว่าปกติ มีปัญหาทางพฤติกรรมอย่างเด่นชัดที่ขัดขวางต่อการเรียนรู้ ส่งผลต่อการใช้ความคิด สติปัญญา การรับรู้ ส่งผลให้เด็กไม่สามารถเรียนรู้ได้

ลักษณะอาการของเด็กออทิสติกมีลักษณะดังนี้ (สถาบันส่งเสริมมาตรฐานการศึกษาโรงเรียน. 2543: 2-3)

1. ลักษณะอาการแสดงถึงความบกพร่องทางด้านสังคม ความบกพร่องทางด้านสังคมของเด็กออทิสติก เช่น ไม่สบตา สายตาเหม่อลอยไร้จุดหมาย มองคนผ่านไป แยกตัวอยู่คนเดียว ไม่ชอบการสัมผัส ไม่เข้ากลุ่มเล่นกับเด็กด้วยกัน ไม่มีสัมพันธภาพกับคนอื่น ไม่เข้าใจกติกาของสังคม เป็นต้น

2. ลักษณะอาการแสดงถึงความบกพร่องทางด้านภาษาและการสื่อความหมาย ความบกพร่องทางด้านภาษาและการสื่อความหมายของเด็กออทิสติกมีหลายระดับ เช่น การไม่พูดเมื่อถึงวัยอันสมควร พูดเพื่อจะบอกความต้องการของตนเองไม่ได้ พูดซ้ำกว่าวัย พูดเลียนแบบโดยไม่เข้าใจความหมาย พูดไม่มีความหมาย พูดเรียงประโยคไม่ถูกต้อง พูดอยู่คนเดียวโดยไม่สนใจว่าใครจะฟัง น้ำเสียงการพูดผิดปกติ มีการลากเสียง หรือเน้นเสียงมากเกินไป ไม่เข้าใจความหมายของคำเดียวกันมีความหมายได้หลายอย่าง เป็นต้น

3. ลักษณะอาการแสดงถึงความบกพร่องทางด้านพฤติกรรมและอารมณ์ความบกพร่องทางด้านพฤติกรรมที่แสดงออกให้เห็นว่าเป็นเด็กออทิสติก เช่น ซนไม่อยู่นิ่ง วิ่งหรือเดินไปมาตลอดเวลา สมาธิสั้น มีช่วงความสนใจสั้น เล่นหรือทำงานในช่วงสั้นๆ มีพฤติกรรมซ้ำๆ ยากต่อการเปลี่ยนแปลง มีพฤติกรรมกระตุ้นตนเอง มีการเคลื่อนไหวแปลกๆ เช่น สะบัดมือไปมา เล่นนิ้วเล่นมือ เดินเขย่งปลายเท้า บางคนหมუნตัวไปรอบๆ เป็นเวลานาน เป็นต้น

ความบกพร่องทางด้านอารมณ์ของเด็กออทิสติก เช่น มีอารมณ์แปรปรวนง่าย หัวเราะหรือร้องไห้โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร กรีดร้องเสียงดังหรือร้องไห้เป็นเวลานานเมื่อขัดใจ บางคนทำร้ายตนเองเมื่อไม่พอใจ เข้าใจหรือสนใจความรู้สึกของผู้อื่น เป็นต้น

4. ลักษณะอาการแสดงถึงความบกพร่องทางการรับรู้และการเรียนรู้ประสาทสัมผัส การรับรู้ของเด็กออทิสติกแตกต่างจากเด็กปกติทั่วไป บางคนมีประสาทสัมผัสการรับรู้มากเกินไปหรือน้อยเกินไป ทั้งการรับรู้ความรู้สึก การมองเห็น การดมกลิ่น การฟัง การได้ยีน บางคนอาจจะตอบสนองไว หรือช้ากว่าปกติ ต่อเสียง แสง สถานที่ วัตถุ เช่น บางคนไม่มีความรู้สึกอะไรเลยกับเสียงดังๆ บางคนทนไม่ได้กับเสียงเบาๆ ตัวอย่างเช่น เสียงกระชิบ เสียงน้ำไหลจากก๊อกน้ำ บางคนไม่รู้สึกร้อนกับของร้อนๆ หรือไม่รู้สึกหนาวกับอากาศเย็นจัดๆ หรือไม่กลัวต่อสิ่งที่เป็นอันตรายจริงๆ เช่น วิ่งตัดหน้ารถยนต์ หรือกลัวต่อสิ่งที่ไม่เป็นอันตราย เช่น กลัวตุ๊กตา กลัวแบ่งเปี้ยก เป็นต้น บางคนจะทานอาหารซ้ำๆ กันไม่ยอมเปลี่ยน เป็นต้น

ความบกพร่องทางการเรียนรู้ของเด็กออทิสติก เช่น บางคนอาจมีความล่าช้าในการเรียนรู้บางด้านโดยเฉพาะด้านภาษา บางคนจะมีทักษะการเรียนรู้สูงในด้านการวาดภาพ การเล่นเกม การคิดคำนวณตัวเลขได้เร็ว การมีความจำเป็นเลิศ เป็นต้น

5. ลักษณะอาการแสดงถึงความบกพร่องทางการเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อเล็กและมัดใหญ่ ความบกพร่องทางการเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อเล็กและมัดใหญ่ของเด็กออทิสติก เช่น มีปัญหาในการทรงตัว มีปัญหาควบคุมการเคลื่อนไหว(เดินโน้มตัวไปข้างหน้า เดินถอยหลัง เดินหกล้มง่ายๆ เดินชนสิ่งของเป็นประจำ) มีปัญหาการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับ

ตาของการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก ใช้การจับสิ่งของ การเขียน และการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่(แขน ขา ลำตัว) ในการเดิน การวิ่ง การกระโดด เป็นต้น

6. ลักษณะอาการแสดงความบกพร่องทางการเล่นและการจินตนาการ ความบกพร่องทางการเล่นของเด็กออทิสติก เช่น การเล่นของเล่นเขาจะเล่นไม่เป็น เมื่อให้รถยนต์ที่เป็นของเล่น เขาก็จะเล่นหมุนเพียงล้อรถเท่านั้น ไม่ลากเล่นหรือไถไปมาให้รถวิ่งเหมือนเด็กปกติ หรือได้ตุ๊กตาเป็นของเล่น เด็กออทิสติกก็จะดึงตาดึงจุ่ม ดึงแขน ขา ขาดกระจุย อย่างนี้เป็นต้น บางคนชอบเล่นคนเดียวกับของเล่นที่ไม่น่าเล่น เช่น เล่นปั้นเชือกตลอดวัน เล่นกับก้อนหินตลอดเวลา เล่นใบพัดลมที่กำลังหมุน เป็นต้น

ความบกพร่องทางด้านการจินตนาการของเด็กออทิสติก เช่น ไม่เข้าใจในสิ่งที่ เป็นนามธรรม ขาดความคิดเชื่อมโยงในสิ่งที่ เป็นนามธรรม จึงทำให้บางคนฟังนิทานไม่รู้เรื่อง เล่นบทบาทสมมติไม่เป็น เป็นต้น

3. เด็กสมองพิการ

ความหมายของเด็กสมองพิการ

กลุ่มงานการศึกษาพิเศษ (2548: 3) ให้ความหมายว่า เด็กสมองพิการเป็นสภาวะ ความผิดปกติของท่าทางและการเคลื่อนไหว ซึ่งเกิดจากพยาธิสภาพในสมอง ในช่วงที่สมองกำลัง เจริญเติบโตภายใน 8 ปีแรก แต่ถ้าเด็กมีความพิการทางสมองหลังช่วงอายุนี้ จะไม่เรียกว่า Cerebral palsy เด็กจะมีความผิดปกติของการเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อปาก แก้ม ลิ้น ใบหน้า แขน ขา มีการ พัฒนาของปฏิกิริยาตอบสนองต่างๆ ของร่างกายผิดปกติไม่เป็นไปตามวัย และมีปฏิกิริยาตอบสนอง ต่อการกระตุ้น เอ็นหรือกล้ามเนื้อผิดปกติ ทำให้มีกล้ามเนื้อหดสั้น และดึงให้ข้ออยู่ในลักษณะงอหรือ ผิดรูป

ดารณี ฐานะภูมิ (2542: 36) ได้ให้ความหมายเด็กสมองพิการว่า การเป็นอัมพาต จากโรคสมองมีลักษณะความพิการของเด็กที่มีความผิดปกติในลักษณะท่าทางและการเคลื่อนไหว ของร่างกาย เช่น กล้ามเนื้อแขน ขา ดึง เกร็ง แข็งกว่าปกติ ซึ่งสามารถสัมผัสหรือมองเห็นได้ บางคนมีท่าทางเคลื่อนไหวของแขนขาอยู่ตลอดเวลา เดินเหมือนเต็นท์พอนรำละคร เป็นต้น อีกประการ หนึ่งเด็กสมองพิการส่วนใหญ่อาการจะไม่จำกัดอยู่แต่ความผิดปกติของท่าทางและการเคลื่อนไหว ของร่างกายเท่านั้น แต่ก็มีมีความผิดปกติอื่นๆเกิดร่วมด้วยได้แก่ อาการบกพร่องทางสติปัญญา ความผิดปกติทางการพูด ตั้งแต่พูดช้า พูดไม่ชัด ไม่พูด อาการชัก และความผิดปกติเกี่ยวกับ ความรู้สึกสัมผัสต่างๆ

สรุปได้ว่าเด็กสมองพิการหมายถึง เด็กที่มีความผิดปกติของสมองที่ส่งผลให้การ เคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ร่างกาย ระบบประสาท การใช้สติปัญญา ผิดปกติจะมีอาการ เกร็งกล้ามเนื้อ ตลอดเวลาและจะมีภาวะแทรกซ้อนของการชักร่วมด้วย

ลักษณะอาการของเด็กสมองพิการ

กลุ่มงานการศึกษาพิเศษ (2548: 3) ได้สรุปลักษณะอาการของเด็กสมองพิการ ดังนี้

1. กลุ่มเกร็ง (spastic) เด็กมีกล้ามเนื้อเกร็ง เคลื่อนไหวได้ช้า ขาอาจมีอาการมากกว่าแขน หรือมีความผิดปกติครึ่งซีก หรือผิดปกติทั้งตัว ทำให้ควบคุมกล้ามเนื้อ คอ ลำตัว แขน และขา ไม่ได้

2. กลุ่มเคลื่อนไหวผิดปกติ (Dystopia) เด็กไม่สามารถควบคุมให้อยู่นิ่งๆ ได้ จะมีการแสดงสีหน้า คอบิด แขนงอ หรือเหยียดเปะปะ ทั้งพูดลำบาก กลืนลำบาก อาจมีการกระตุกอย่างรวดเร็วจนคล้ายอาการขว้างลูกบอล

ดาร์ณี ฐานะภูมิ (2542: 38) แบ่งลักษณะอาการของโรคในเด็กสมองพิการที่ตรวจพบได้คือ

1. Spastic เป็นชนิดที่พบมากที่สุดประมาณร้อยละ 60-70 มีอาการเกร็งของ แขน ขา อาจพบเป็นทั้งตัวหรือครึ่งซีก หรือครึ่งท่อน(เฉพาะขา 2 ข้าง) ก็ได้ กล้ามเนื้อจะอยู่ในสภาพ ตึงตัวอยู่เกือบตลอดเวลา และจะเกร็งมากขึ้นถ้าได้รับการกระตุ้นหรือเมื่อเด็กตื่นเต้นตกใจ มักมี ปัญหาเรื่องแขน ขา ยึดติดงอ มีปัญหาเรื่องบกพร่องทางสติปัญญาและชักมากกว่าชนิดอื่นๆ

2. Athetoid เป็นชนิดที่พบมากเป็นอันดับ 2 ประมาณร้อยละ 15 ประเภทนี้ กล้ามเนื้อจะไม่เกร็งตัว ไม่ตึงตัว แต่จะมีการเคลื่อนไหวผิดปกติ โดยเฉพาะเมื่อผู้ป่วยตั้งใจจะทำ กิจกรรมอะไร หรือตื่นเต้นตกใจ จะมีท่าทางเหมือนรำลະคร ซึ่งอาการเหล่านี้ผู้ป่วยไม่สามารถ ควบคุมและบังคับได้ เกิดขึ้นเองโดยไม่ได้ตั้งใจ ผู้ป่วยสมองพิการ ประเภทนี้เวลานอนหลับจะมี ลักษณะเหมือนเด็กปกติและมักมีระดับสติปัญญาปกติ แต่มักมีปัญหาเรื่องการพูด จะพูดลิ้นคัมปาก พูดไม่ชัด ฟังไม่รู้เรื่อง เนื่องจากการบังคับการทำงานของปากและลิ้นเป็นไปตามปกติไม่ได้

3. Ataxia พบประมาณร้อยละ 8 มักมีอาการผิดปกติที่แสดงออกมาเกี่ยวกับการขาดหรือการสูญเสียการบังคับการใช้มือ เวลาหยิบจับของจะคว่ำผิดคว่ำถูกการทรงตัวเสียไป มีอาการเดินเซ เดินเป๋ปัดไปไม่ตรงทาง

3. การจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูล

การจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูลนั้นเริ่มแรกจัดสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา (โรงพยาบาลราชานุกูล. 2544: 13-19) ซึ่งในอดีตเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา หรือเด็กปัญญาอ่อนมักถูกปล่อยปละละเลยให้อยู่กับบ้าน มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่มีโอกาสได้รับการ บำบัดรักษาตามโรงพยาบาลจิตเวชทั่วไป ทำให้เป็นภาระแก่ผู้ปกครองและส่งผลกระทบต่อทาง ด้านสังคมและเศรษฐกิจของประเทศ ด้วยเหตุนี้จึงได้มีการก่อสร้างโรงพยาบาลปัญญาอ่อนขึ้น เมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม 2503 และได้ทำพิธีเปิดเป็นทางการโดย ฯพณฯ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เมื่อวันที่ 21 มีนาคม 2505 นับว่าเป็นโรงพยาบาลพิเศษสำหรับเด็กปัญญาอ่อนแห่งแรกของประเทศไทย

การบริการของโรงพยาบาลปัญญาอ่อนในระยะเริ่มแรกนั้นได้แบ่งบริการให้มีแผนกคนไข้ นอก และแผนกคนไข้ใน แผนกคนไข้นอกบริการตรวจ วินิจฉัย ป้องกัน บำบัดรักษา และให้คำแนะนำ แก่บิดามารดา ผู้ปกครอง ในการเลี้ยงดูลูกปัญญาอ่อนอย่างถูกหลักการ รายใดที่เห็นสมควรเข้ามารักษาป้องกัน ก็รับเข้ามาเพื่อจะค้นหาสาเหตุให้แน่นอนและทำการรักษาป้องกันไป ถ้ามีการเจ็บป่วยทางกายก็ให้การรักษาพยาบาลไปตามอาการ ส่วนรายที่ให้การบำบัดรักษาไม่ได้แล้ว ก็ให้การแก้ไขฟื้นฟูสมรรถภาพทั้งทางด้านการศึกษา ด้านสังคม และด้านการฝึกอาชีพ เนื่องจากชื่อ “โรงพยาบาลปัญญาอ่อน” ได้ทำให้เกิดผลในทางลบต่อผู้ป่วย กล่าวคือ สังคมได้มองผู้ป่วยเหล่านี้ในทางไม่ดี คำว่า “ปัญญาอ่อน” เป็นคำล้อเลียนผู้ป่วยในเชิงดูหมิ่น ดูแคลนดังนั้นโรงพยาบาลจึงขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตใช้ชื่อ “โรงพยาบาลราชานุกูล” เมื่อวันที่ 22 เมษายน พ.ศ.2522 ปัจจุบันภารกิจของโรงพยาบาลเปลี่ยนไปเพื่อให้เหมาะสมจึงเปลี่ยนชื่อเป็น สถาบันราชานุกูล กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข

การจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูลนั้นได้จัดให้มีชั้นเรียนพิเศษสำหรับผู้ป่วย โดยอาคารเรียนหลังแรกได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ได้เสด็จเป็นองค์ประธานในพิธีเปิด และได้พระราชทานชื่อว่า “โรงเรียนราชานุกูล” เมื่อวันที่ 5 มีนาคม 2507 ซึ่งเป็นแผนกหนึ่งของโรงพยาบาล ปัจจุบันเรียกว่ากลุ่มงานการศึกษาพิเศษ สถาบันราชานุกูลซึ่งเป็นหน่วยงานในสังกัดกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุขซึ่งเป็นการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา เป็นแหล่งเรียนรู้ ศึกษางานของนักศึกษา ตลอดจนบุคลากรด้านการศึกษาพิเศษ

3.1 กลุ่มงานการศึกษาพิเศษ สถาบันราชานุกูล มีวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย ดังนี้
(กลุ่มงานการศึกษาพิเศษ. 2549: 2)

วิสัยทัศน์

ศูนย์วิชาการด้านการฟื้นฟูทางการศึกษา สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา มุ่งมั่นพัฒนาการเรียนรู้ สู่ชุมชนอย่างมีคุณค่า

พันธกิจ

เผยแพร่วิชาการ บริการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการศึกษาอย่างมีมาตรฐาน พัฒนาการเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาสู่ชุมชน ผู้รับบริการมีส่วนร่วมและพึงพอใจ

บทบาทหน้าที่

1. ให้บริการและพัฒนาระบบบริการด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการศึกษาพิเศษ สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางด้านพัฒนาการและสติปัญญา
2. ศึกษา ค้นคว้า วิจัยองค์ความรู้เทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางด้านพัฒนาการและสติปัญญา
3. ถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการศึกษาพิเศษ แก่หน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน

4. ปฏิบัติงานร่วมกัน สนับสนุนเครือข่ายของหน่วยงานด้านการศึกษา ด้าน
สาธารณสุข และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์และพันธกิจของสถาบัน
เป้าหมาย

1. เด็กที่มีความบกพร่องทางด้านพัฒนาการและสติปัญญา ที่รับการฟื้นฟู
สมรรถภาพทางการศึกษาพิเศษ

- มีพัฒนาการดีขึ้นสามารถดำรงชีวิตอยู่ในครอบครัว และชุมชนตามศักยภาพ
- มีพฤติกรรมเหมาะสมในการอยู่ร่วมกับบุคคลอื่น
- มีความปลอดภัย

2. ผู้ปกครองได้รับการพัฒนาศักยภาพในการดูแลเด็กที่มีความบกพร่องทางด้าน
พัฒนาการและสติปัญญา

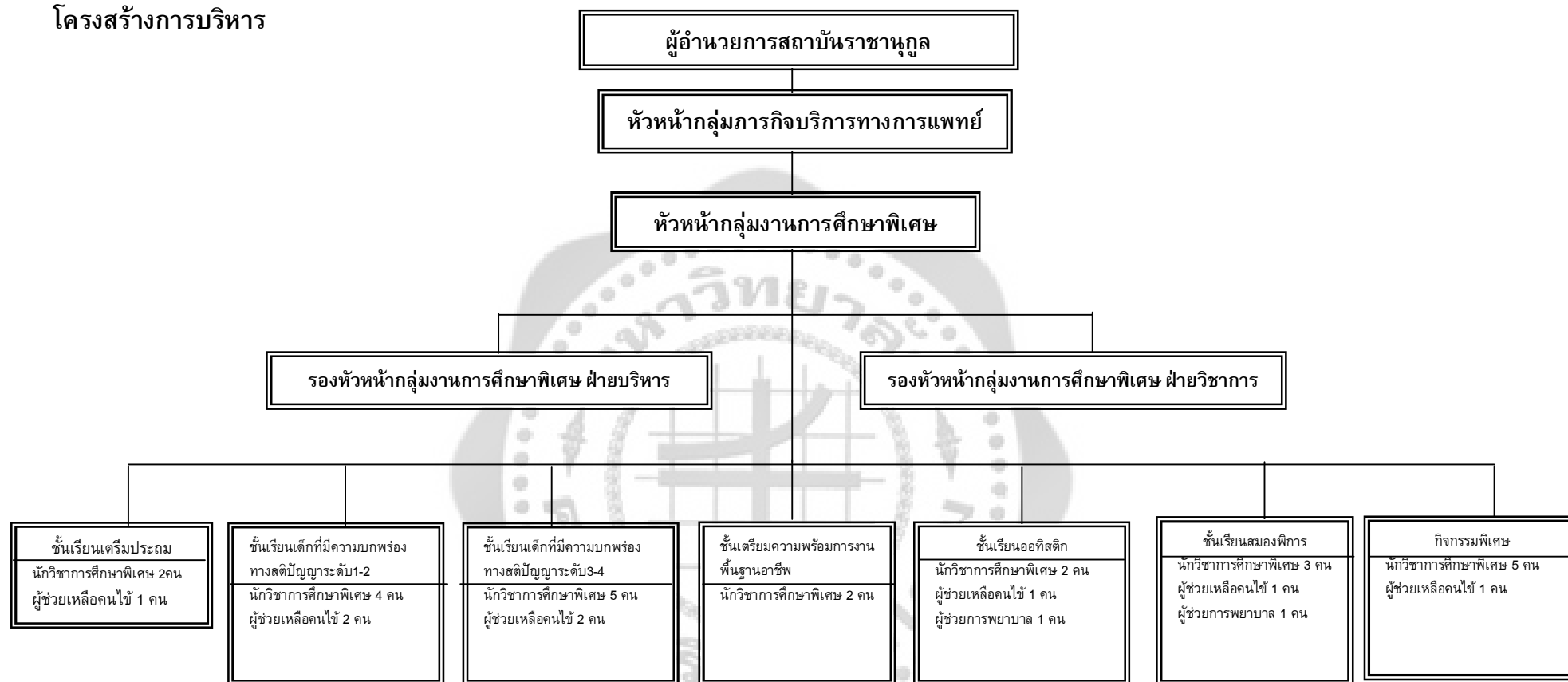
- มีทักษะในการนำความรู้ไปปฏิบัติในการดูแลเด็กที่มีบกพร่องทางด้าน
พัฒนาการและสติปัญญา

- มีทัศนคติในการดูแลเด็กที่มีบกพร่องทางด้านพัฒนาการและสติปัญญา คือ
เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เด็กออทิสติก เด็กสมองพิการ

3. บุคลากรเกิดองค์ความรู้ นวัตกรรมที่แสดงถึงความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านการ
ฟื้นฟูสมรรถภาพทางการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางด้านพัฒนาการและสติปัญญา

โดยโครงสร้างการบริหารงานในกลุ่มงานการศึกษาพิเศษคือประกอบด้วยงาน 7 งาน คือ
ชั้นเตรียมประถม ชั้นเรียนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา 1-2 ชั้นเรียนเด็กที่มีความบกพร่อง
ทางสติปัญญา 3-4 ชั้นเตรียมความพร้อมการงานพื้นฐานอาชีพ ชั้นเรียนออทิสติก ชั้นเรียนสมอง
พิการ งานกิจกรรมพิเศษ ซึ่งแสดงโดยภาพประกอบ 2

โครงสร้างการบริหาร

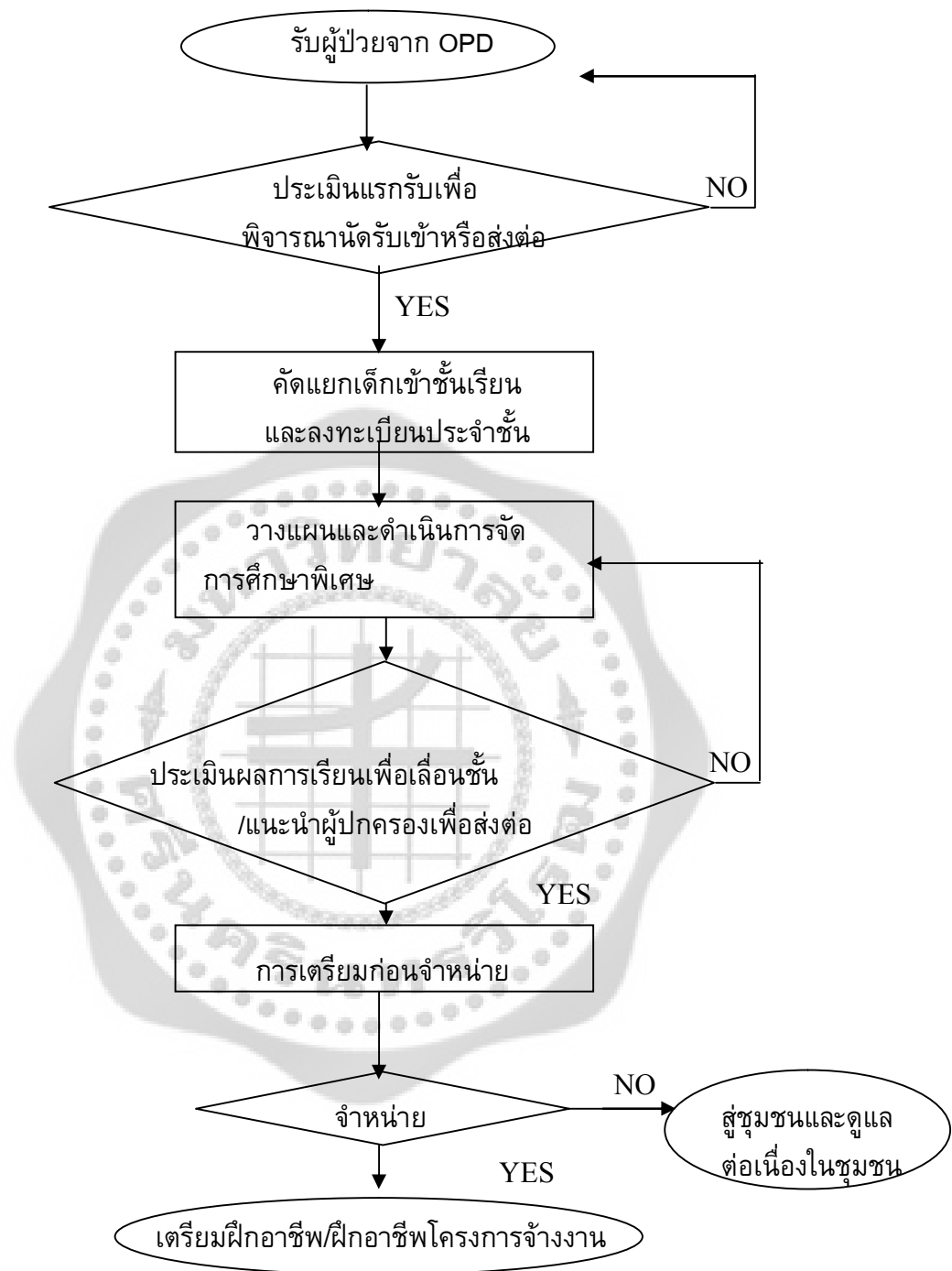
ภาพประกอบ 2 โครงสร้างการบริหารงานของกลุ่มงานการศึกษาพิเศษ สถาบันราชภัฏ

ที่มา: ข้อมูลประกอบการเยี่ยมชมสำรวจ (กลุ่มงานการศึกษาพิเศษ.2549: 16)

กระบวนการทำงานของกลุ่มงานการศึกษาพิเศษ สถาบันราชานุกูล

1. รับผู้ป่วยจาก OPD ศึกษาผู้ป่วยจากแฟ้มซักถามเพิ่มเติมเกี่ยวกับการศึกษาและความต้องการ ประเมินความพร้อมทางการเรียนวิเคราะห์ข้อมูลจากการประเมินเพื่อนัดรับเข้าหรือส่งต่อเกณฑ์การรับเข้า
2. การประเมินแรกรับ ศึกษาประวัติเพิ่มเติมเกี่ยวกับการศึกษาและความต้องการ (สมุดบันทึกรายชื่อเด็กกรรับใหม่) ประเมินความพร้อมทางการเรียน (แบบประเมินเพื่อรับเข้าเรียน) วิเคราะห์ข้อมูลจากการประเมินเพื่อนัดรับเข้าหรือส่งต่อ (รายงานผลจากแบบประเมิน) การนัดรับเข้า
3. การคัดแยกเด็กเข้าชั้นเรียน ตามกลุ่มความพิการ ตามอายุ ตาม IQ ความพร้อมของเด็กและความสามารถทางการเรียนศึกษาประวัติ (แฟ้มประวัติ) ประเมินความสามารถของเด็กก่อนเรียน (แบบ Pretest) ปฐมนิเทศผู้ปกครอง
4. วางแผนและดำเนินการจัดการศึกษาพิเศษโดย
  - 4.1 จัดกิจกรรมการสอนรายวิชาตามตารางสอนการจัดวางแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และดำเนินการสอนตามวางแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลประจำวัน (IIP)
  - 4.2 ประชุมผู้ปกครอง ให้ความรู้และคำปรึกษา คำแนะนำในการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการศึกษาพิเศษ
5. การประเมินผลการศึกษาพิเศษ ตามแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล(IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคลประจำวัน (IIP)
6. การเตรียมก่อนจำหน่าย
  - 6.1 เตรียมผู้ป่วยและครอบครัว
  - 6.2 ให้ความรู้และการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมสำหรับพัฒนาที่บ้าน
  - 6.3 ให้คำปรึกษาและวางแผนร่วมกันระหว่างครูและผู้ปกครอง
  - 6.4 ให้ข้อมูลแหล่งฟื้นฟูต่อ โรงเรียนเรียนร่วมและสถานที่ฝึกอาชีพ
  - 6.5 ประสานงานเพื่อส่งต่อ
    - โรงเรียนเรียนร่วม
    - ฝึกอาชีพ
    - โครงการจ้างงาน
    - ทำกิจกรรมของครอบครัว
7. การจำหน่าย
  - 7.1 แจ้งผู้ปกครอง ชี้แจงเหตุผลผลการจำหน่าย ตามเกณฑ์การจำหน่าย คือตามข้อตกลงระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองตามระยะเวลาที่กำหนด
  - 7.2 เสนอแพทย์เพื่อจำหน่ายและแจ้งหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
8. ส่งต่อเพื่อ การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เช่น ฝึกอาชีพ ช่วยกิจกรรมครอบครัว

โดยแสดงกระบวนการตามภาพประกอบ 3 ดังนี้

ภาพประกอบ 3 กระบวนการทำงานของกลุ่มงานการศึกษาพิเศษ สถาบันราชานุกูล

ที่มา: ข้อมูลประกอบการเยี่ยมชมสำรวจ (กลุ่มงานการศึกษาพิเศษ. 2549: 7)

3.2 การดำเนินงานการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูล การจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูลแบ่งเป็น 4 ด้านดังนี้

3.2.1 ด้านอาคารสถานที่

จำนวนอาคารเรียน ประกอบด้วยอาคารเรียน จำนวน 6 อาคาร คือ อาคารเรียน 29 ,30 ,33 เป็นอาคารที่ใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน อาคารหออภิจาทกร เป็นสถานที่จัดกิจกรรมนันทนาการ และสอนพลศึกษา อาคารกองทุนการกุศลสมเด็จพระเจ้า เป็นอาคารฝึกนักเรียนด้านการงานพื้นฐานอาชีพ งานบ้านและงานครัว และเรือนอูถุมปัญญาเป็นอาคารที่ใช้ฝึกการทำงานเกษตร การจัดสวน การดูแลรักษาต้นไม้

ห้องเรียนสำหรับเสริมพัฒนาการเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา ห้องคอมพิวเตอร์เพื่อพัฒนาจำนวน 1 ห้อง ห้องดนตรี จำนวน 1ห้องห้องดนตรีบำบัด จำนวน 1 ห้องลักษณะของห้องเรียนมีพื้นที่ใกล้เคียงกับห้องเรียนเด็กปกติ ห้องเรียนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ 1 ห้องจะมีเด็กที่มีความต้องการพิเศษ จำนวน 8-12 คน

การจัดการด้านความปลอดภัยจากอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ความเสี่ยงที่สำคัญ คือ อุปกรณ์เครื่องเล่นสนาม อุปกรณ์การเรียนการสอน โดยการรายงานใบอุบัติเหตุ และเก็บสถิติประจำปี มีการแก้ไขเบื้องต้น เช่น เมื่อเกิดอุบัติเหตุ ส่งผู้ช่วยพบแพทย์ด่วนและจัดทำคู่มือ วิธีการป้องกัน ระเบียบปฏิบัติต่างๆ ความเสี่ยงด้านอาชีวอนามัย ได้มีการจัดทำคู่มือ วิธีการป้องกันในการติดเชื้อโรคต่างๆ เช่น โรคไข้หวัดนก โรคตาแดง โรคหวัด คู่มือการเฝ้าระวังและการป้องกันแก้ไขผู้ป่วยโรคลมชัก มีการกำจัดของเสียด้วยวิธีการที่ไม่ทำให้เกิดอันตรายต่อเด็ก เจ้าหน้าที่และสิ่งแวดล้อม มีแนวทางปฏิบัติเพื่อให้มีการแยกขยะประเภทต่างๆ อย่างถูกต้องโดยการจัดระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับขยะติดเชื้อ ได้แก่ กระดาษที่เช็ดน้ำมูก น้ำลาย ผ้าอนามัย พลาสเตอร์ สำลีเช็ดแผลมีถึงขยะติดเชื้อถุงแดงแยกทิ้งเฉพาะอยู่ในห้องน้ำต้องมีฝาปิดมิดชิดขยะติดเชื้อมีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบเก็บขยะในเวลา โดยผูกปากถุงให้มิดชิด ขยะเปียก ได้แก่ เศษอาหาร ผัก ผลไม้ ของเน่าเสียมีถึงขยะเปียกใส่ถุงดำสำหรับแยกทิ้งอยู่ในห้องน้ำมีฝาปิดมิดชิดขยะแห้ง ได้แก่ กระดาษ เศษวัสดุมีถึงขยะวางในห้องเรียนแต่ละห้องเจ้าหน้าที่รับผิดชอบ

3.2.2 ด้านบุคลากร

การจัดบุคลากรในกลุ่มงานการศึกษาพิเศษ สถาบันราชานุกูล มีบุคลากรจำนวนทั้งสิ้น 33 คน ประกอบด้วย นักวิชาการการศึกษาพิเศษ 26 คน พนักงานช่วยเหลือคนไข้ 7 คน หน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากร

1. ผู้บริหาร ได้แก่ หัวหน้ากลุ่มงาน รองหัวหน้ากลุ่มงานฝ่ายบริหาร รองหัวหน้ากลุ่มงานฝ่ายวิชาการ มีหน้าที่ กำหนดนโยบาย ปรับแผนการปฏิบัติงานและพัฒนาวิธีการดำเนินงานให้มีคุณภาพในการให้บริการฟื้นฟู มอบหมายหน้าที่ ติดตาม ตรวจสอบให้คำปรึกษา

และแก้ปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน รวมทั้งติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานให้มีคุณภาพ และประสิทธิภาพ

2. นักวิชาการศึกษาพิเศษ จบปริญญาตรีหรือโท ทางครุศาสตร์ หรือศึกษาศาสตร์ วิชาเอกการศึกษาพิเศษ (สาขาวิชาสอนเด็กพิการทางสติปัญญาหรือการเรียนรู้) หรือผ่านการอบรมความรู้ด้านการศึกษาพิเศษ มีหน้าที่ตามแบบบรรยายลักษณะงาน ของกรมสุขภาพจิต ในฐานะผู้ปฏิบัติงานที่มีประสบการณ์ด้านการศึกษาพิเศษหรือผู้ปฏิบัติงาน รับผิดชอบ เกี่ยวกับการให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการศึกษาแก่กลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีความพิการทางสติปัญญาหรือการเรียนรู้ พิการทางจิตใจหรือพฤติกรรมและพิการซ้ำซ้อน ตามหลักการศึกษาพิเศษและกระบวนการที่เกี่ยวข้อง การพัฒนาองค์ความรู้และเทคโนโลยีด้านการศึกษาพิเศษ สำหรับเด็กที่มีความพิการทางสติปัญญาหรือการเรียนรู้ การจัดทำทะเบียนสถิติและการวัดผลการสนับสนุนการพัฒนาระบบการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และการพัฒนาวิชาการด้านการศึกษาพิเศษ ลักษณะงานที่ปฏิบัติ คือ

1. ปฏิบัติงานในฐานะผู้ปฏิบัติงานที่มีประสบการณ์ด้านการศึกษาพิเศษ หรือผู้ปฏิบัติงานโดย

1.1 จัดบริการการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการศึกษาแก่กลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีความพิการทางสติปัญญาหรือการเรียนรู้โดย

1.1.1 จัดกิจกรรมการสอนหรือฝึกอบรมตามหลักสูตรการศึกษาพิเศษและกระบวนการที่เกี่ยวข้องแก่เด็กก่อนวัยเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตประจำวันในครอบครัวและชุมชน เช่น การเตรียมความพร้อมทักษะด้านต่าง ๆ ในวัยก่อนเรียน และทักษะในวัยเรียน เช่น ทักษะทางภาษา และสื่อความหมาย ทักษะการช่วยเหลือตนเอง ทักษะทางสังคม ทักษะทางการงานพื้นฐานอาชีพ จัดกิจกรรมพิเศษเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ชีวิตแก่เด็ก เช่น กิจกรรมทางสังคม กีฬา นันทนาการ ศาสนา ประเพณี และวัฒนธรรม

1.1.2 ศึกษาข้อมูลของเด็กเป็นรายบุคคลเพื่อประเมินความสามารถการเรียนรู้พื้นฐาน และจัดทำโปรแกรมการสอนหรือ (IEP) ร่วมกับผู้ปกครอง

1.1.3 ศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาพฤติกรรมและปัญหาการปรับตัวทางสังคม เพื่อแก้ไขปัญหาเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม และรายงานผลต่อผู้บังคับบัญชา

1.1.4 ให้ความรู้และคำปรึกษาแนะนำแก่ผู้ปกครองเพื่อให้มีส่วนร่วมในการช่วยเหลือและช่วยฝึกที่บ้าน

1.1.5 ร่วมทีมสหวิชาชีพที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมกันพิจารณาวางแผนให้การช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาต่างๆของเด็ก

1.2 พัฒนาองค์ความรู้และเทคโนโลยีด้านการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กที่มีความพิการทางสติปัญญาหรือการเรียนรู้

1.2.1 ร่วมประชุมเพื่อพัฒนาแนวทางในการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์

- 1.2.2 พัฒนาเทคโนโลยีและการจัดการสอนให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ
- 1.2.3 ผลิตและจัดหาสื่อการเรียนการสอนอุปกรณ์การสอน นวัตกรรมที่เหมาะสมและทันสมัย
- 1.2.4 ร่วมประชุมปฏิบัติการการพัฒนาหลักสูตรหรือโปรแกรมการสอนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- 1.3 จัดทำทะเบียนสถิติและการวัดผล โดย
- 1.3.1 จัดทำทะเบียนประวัติและรวบรวมข้อมูลสถิติประจำวัน
- 1.3.2 สร้างแบบทดสอบเพื่อใช้ในการประเมินผลการเรียนรู้ทักษะต่างๆ ของเด็กเป็นรายบุคคลเพื่อรายงานผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้อง
- 1.3.3 สนับสนุนการพัฒนาระบบการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
- 1.3.4 เตรียมความพร้อมสำหรับเด็กที่ควรได้รับการพิจารณาส่งไปเรียนร่วมในโรงเรียน
- 1.3.5 ประสานงานกับหน่วยงานและโรงเรียนทั่วไปเพื่อส่งเด็กที่มีความพร้อมไปเรียนร่วม
- 1.3.6 ให้คำปรึกษาแนะนำแก่ผู้ปกครองและครูที่สอนเด็กเรียนร่วมเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหา
- 1.3.7 ติดตามผลการส่งเด็กไปเรียนร่วมในชุมชน
- 1.3.8 ร่วมประชุมเพื่อสนับสนุนการพัฒนาระบบการศึกษาพิเศษกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- 1.4 พัฒนาวិชาการด้านการศึกษาพิเศษ โดย
- 1.4.1 เผยแพร่ความรู้ทางการศึกษาพิเศษแก่ นักเรียน นิสิต นักศึกษา และประชาชนทั่วไป เพื่อสร้างเสริมความเข้าใจและทัศนคติที่ดีต่อเด็กพิเศษ
- 1.4.2 มีส่วนร่วมในการฝึกอบรมผู้ปกครอง ครู นิสิต นักศึกษา และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง
- 1.4.3 พัฒนาองค์ความรู้ทางการศึกษาพิเศษจากการสร้างเทคโนโลยีในด้านต่างๆ เช่น การให้ผู้ปกครอง อาสาสมัคร ให้บริการให้คำปรึกษาโดยการเยี่ยมบ้านและสถานศึกษาที่เกี่ยวข้อง
- 1.4.5 ร่วมทีมสหวิชาชีพเพื่อการศึกษา ค้นคว้า วิจัย พัฒนางานวิชาการด้านการศึกษาพิเศษ
- 1.4.6 ผลิตเอกสาร บทความทางวิชาการและคู่มือการสอนทักษะต่างๆ
2. ให้คำปรึกษาแนะนำ ชี้แจงแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องและติดต่อประสานงานกับส่วนราชการหรือผู้เกี่ยวข้องในเรื่องที่เกี่ยวกับงานในความรับผิดชอบ ตามที่ได้รับมอบหมาย
3. เป็นผู้แทนของกลุ่มงาน โรงพยาบาล หรือกรม ในคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ หรือคณะทำงานในเรื่องที่เกี่ยวกับงานในความรับผิดชอบ ตามที่ได้รับมอบหมาย

4. เป็นวิทยากรหรืออภิปรายเกี่ยวกับวิชาการหรืองานในความรับผิดชอบ

3. ผู้ช่วยเหลือคนไข้ วุฒิปริญญาตรี ศึกษาศาสตร์ มัธยมศึกษาตอนต้น ปีที่ 3 ขึ้นไป มีความรู้ความสามารถ ฝึกปฏิบัติงานดูแลเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา มีหน้าที่รับผิดชอบ ช่วยเหลือ ดูแลเด็ก ฝึกเด็กในเรื่องรับประทานอาหาร การขับถ่าย การแต่งกาย ในช่วงเช้าก่อนเข้าเรียน พักกลางวัน และหลังเลิกเรียน จำนวน 18 : 1 คนพาเด็กป่วยไปพบแพทย์ เพื่อตรวจรักษา (ในวันที่เป็นเวร) ช่วยดูแลเด็กไปห้องน้ำขณะเรียน หรือกรณีมีปัญหา จัดโต๊ะอาหารสำหรับเด็ก ดูแลเด็กขณะรับประทานอาหารดูแลเด็กขณะพักกลางวันทำความสะอาด และจัดเก็บอุปกรณ์สำหรับรับประทานอาหารนำของว่างมาจัดเตรียม และแจกเด็กหลังเลิกเรียน ช่วยทำอุปกรณ์ สื่อการสอนปฏิบัติหน้าที่เวรรับ ส่ง เด็กเข้าเวลา 07.00 น. – 08.15 น. ช่วงเย็น 15.0 น. - 16.00 น. เดินหนังสือเอกสาร สถิติ ทั้งในและนอกกลุ่มงาน

3.2.3 ด้านการจัดการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา 3 ประเภทตามลักษณะความบกพร่องของเด็ก ดังนี้

1. เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา แบ่งเป็น 3 กลุ่มดังนี้

1.1 เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาวัยก่อนเรียน เป็นการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา อายุ 6-7 ปี เป็นการจัดในลักษณะของการอบรมเลี้ยงดู การส่งเสริมพัฒนาการเด็ก เตรียมความพร้อม และการให้การศึกษาแก่เด็กทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญาตามวัย และความสามารถของเด็กแต่ละคน เพื่อเป็นพื้นฐานทางการศึกษาและการดำรงชีวิตประจำวันได้ตามศักยภาพโดยประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง (โรงเรียนราชานุกูล, 2545: 1)

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้มีร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง เจริญเติบโตตามวัย
2. มีสุขภาพจิตดี ร่าเริง แจ่มใส มีความสุข
3. ใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่มัดเล็กได้อย่างคล่องแคล่วและสัมพันธ์กัน
4. ช่วยเหลือตนเองได้ตามความสามารถของแต่ละบุคคล
5. ใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้อย่างเหมาะสม
6. รู้จักรอคอย การแบ่งปัน เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น
7. มีความประพฤติดี รู้จักระเบียบวินัย ปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม
8. เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข
9. เด็กได้รับการพัฒนาอย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการของแต่ละบุคคล โดยครอบครัวและชุมชนมีส่วนร่วม
10. มีจินตนาการและการเล่นเลียนแบบ

ทักษะ กิจกรรมสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา กลุ่มวัยก่อนเรียนที่กล่าวในเอกสารรวบรวมหลักสูตรระดับชั้นอนุบาลถึงชั้นประถมศึกษา 6 ดังนี้ (โรงเรียนราชานุกูล. 2545: 8-9)

1. การฝึกกล้ามมือ การลากเส้นเส้นรี ลากเส้นตามรอยประ เช่น เส้นตรง เส้นเอียง เส้นโค้ง เส้นรอบวง
2. สังเกต ฝึกความมีเหตุผล เลือกสิ่งเหมือนกัน เลือกสิ่งที่ต่างจากที่มีอยู่ สังเกตสิ่งที่ขาดหายไป
3. การเปรียบเทียบ เล็ก - ใหญ่ สูง - ต่ำ อ้วน - ผอม ขรุขระ - เรียบ การเรียงลำดับสิ่งของ 1 - 3
4. สี สีแดง สีเขียว สีเหลือง
5. รูปทรง วงกลม สามเหลี่ยม สี่เหลี่ยม จับคู่รูปทรงที่เหมือนกัน ชี้/บอกรูปทรงระบายสีรูปทรง
6. ตัวเลข 1-3 การนับ ลักษณะของตัวเลข การเขียนตัวเลข จับคู่ตัวเลข
7. เวลา การหยุดและการเริ่มต้นกิจกรรม รู้จักเวลา เช้า กลางวัน เย็น
8. ทิศทาง บน ล่าง ข้างหน้า ข้างหลัง

1.2. เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา กลุ่มวัยเรียน เนื่องจากเด็กสามารถเรียนรู้ด้านวิชาการได้น้อยมาก แต่สามารถฝึกอบรมได้หากได้รับการฝึกอบรมที่ถูกต้องตามความถนัด ความสนใจ และความสามารถเพื่อที่จะดำรงชีวิตประจำวันร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ไม่เป็นภาระแก่ครอบครัวและสังคม (โรงเรียนราชานุกูล. 2545: 16)

จุดมุ่งหมาย

1. รู้จักช่วยเหลือตนเองได้
2. รู้จักรักษาสุขอนามัยของตนเอง
3. รู้จักเล่นและอยู่กับผู้อื่นได้
4. รู้จักทำงานเป็นและใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
5. รู้จักปรับตัวให้เข้ากับคนปกติได้
6. มีความสามารถ ความรู้ ทางภาษา คณิตศาสตร์ การคิดคำนวณ การแก้ไขใน

ชีวิตประจำวัน

ทักษะ กิจกรรมสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา กลุ่มวัยเรียนที่กล่าวในเอกสารรวบรวมหลักสูตรระดับชั้นอนุบาลถึงชั้นประถมศึกษา 6 ดังนี้ (โรงเรียนราชานุกูล. 2545: 18-45)

1. ภาษาไทย

1.1 การฟัง เสียงที่เกิดจากสิ่งแวดล้อมรอบตัว ธรรมชาติ คำสั่งง่ายๆ เรื่องราวต่างๆ นิทาน มารยาทในการฟัง

1.2 การพูด เลียนเสียงสัตว์ต่างๆ แนะนำตนเอง บอกความรู้สึก ความต้องการ มารยาทในการพูด การโต้ตอบ ชักถาม

1.3 การอ่าน การเคลื่อนสายตา การสังเกต อ่านบัตรคำ ประโยค เรื่องราว

1.4 การเขียน ลากเส้นเส้นรี ลีลามมือ เขียนทับรอย เขียนตามแบบ เขียนเอง

2. คณิตศาสตร์ การเตรียมความพร้อมเบื้องต้น ฝึกการสังเกตจำแนกสิ่งต่างๆตามรูปร่าง ขนาด สี การเปรียบเทียบ บอกตำแหน่งสิ่งของ การฝึกลีลามมือ ตัวเลขและค่าของตัวเลข ปฏิทิน การ ใช้เงิน

3. สุขศึกษาและการช่วยเหลือตนเอง รู้จักส่วนต่างๆ ของร่างกาย การดูแลรักษา การทำความสะอาด การป้องกันตนเองจากอุบัติเหตุ โรคติดต่อ การเลือกและรับประทานอาหาร การออกกำลังกาย การพักผ่อน การนอน การปฐมพยาบาลเบื้องต้น สิ่งเสพติด เพศศึกษา

4. ทักษะสังคม การใช้ชีวิตในบ้าน โรงเรียน ชุมชน มารยาทในสังคม การเดินทาง การติดต่อสื่อสาร วันสำคัญ สถานที่สำคัญ การแต่งกายให้เหมาะสม

5. ธรรมชาติศึกษา พืช สัตว์ สิ่งแวดล้อมรอบตัว

6. ศิลปะศึกษา การใช้สี การเล่นสี การตัด-ปะ-ฉีก การปั้น การหล่อ การพิมพ์ วาดภาพ อีสระ ภาพธรรมชาติ วาดตามแบบ

7. การงานพื้นฐานอาชีพ งานฝีมือ งานประดิษฐ์ งานช่าง งานเกษตร งานครัว

1.3. กลุ่มเตรียมการฝึกทักษะการงานพื้นฐานอาชีพเบื้องต้นซึ่ง ดารณี ธนะภูมิ (2542: 167) ได้กล่าวว่าเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับปานกลางและระดับน้อยสามารถที่จะฝึกให้ทำงานง่ายๆ ที่ไม่ต้องใช้ความละเอียดลออได้ ถ้าเขาได้รับการฝึก การสอนอย่างเหมาะสมตามระดับความสามารถของเขา แต่อย่างไรก็ตามเขาจะทำงานอย่างอิสระไม่ได้ จำเป็นต้องมีคนควบคุมดูแล และคอยชี้แนะช่วยเหลือเสมอ

การฝึกอาชีพสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ในกลุ่มงานการศึกษาพิเศษจะเป็นลักษณะการเตรียมฝึกอาชีพ (Prevocational Training) การเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เน้นในด้านพื้นฐานอาชีพและทักษะที่จำเป็นสำหรับการเตรียมฝึกอาชีพเท่านั้น จะไม่เน้นวิชาการ เนื่องจากเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา แต่ละคนมีระดับความสามารถและสติปัญญาแตกต่างกัน บางคนอาจจะเรียนได้ช้า จะพิจารณาจัดหุ้่นฝึกอาชีพเป็นการเตรียมทักษะพื้นฐานที่จำเป็นเพื่อก้าวไปสู่ขั้นการฝึกอาชีพ

ทักษะ กิจกรรมกิจกรรมสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา กลุ่มเตรียมการฝึกทักษะการงานพื้นฐานอาชีพเบื้องต้น (โรงเรียนราชานุกูล. 2541: 1) ดังนี้

1. ทักษะการสื่อความหมายแลทักษะทางสังคม

การแสดงปฏิกริยาโต้ตอบด้วยท่าทางหรือคำพูดต่อเพื่อน ต่อผู้ใหญ่ การแสดงความต้องการ บอกความต้องการของตนเอง ตอบรับหรือปฏิเสธ ขอความช่วยเหลือ การบอกชื่อสิ่งของและเหตุการณ์ต่างๆ การใช้คำพูดที่เหมาะสม การทักทาย กล่าวขอบคุณและขอโทษ การเชื่อเชิญ การให้และการยอมรับความช่วยเหลือ การตอบคำถามด้วยท่าทาง คำพูด การทำตามคำสั่งหรือปฏิเสธได้อย่างเหมาะสม การเขียนหรือบอก ชื่อตนเอง คำง่าย ๆ ข้อความง่าย ๆ ข้อมูลส่วนตัวง่าย ๆ

เติมแบบฟอร์มง่ายๆ การอ่านคำ ประโยค ข้อความ ป้ายประชาสัมพันธ์และสัญลักษณ์อ่านหนังสือ
ง่ายๆ มารยาททางสังคม การสนทนา การแสดงความรู้สึก

2. ทักษะคณิตศาสตร์

การรู้จักสิ่งต่างๆ รูปทรงเรขาคณิต การเปรียบเทียบขนาดต่างๆ นับจำนวนและ
รู้จักค่าของตัวเลข นับ 1 – 100 นับจำนวนเพิ่มครั้งละ 2,5,10 ลำดับที่ 1,2,3,4,5 ฯลฯ หยิบของได้
ตามจำนวน ความหมายของคำที่ใช้แทนจำนวน คู่ โหล ครึ่งโหล ตัวเลขในชีวิตประจำวัน บ้านเลขที่
เบอร์โทรศัพท์ หมายเลขรถประจำทาง วัน เดือน ปี ปฏิทิน นาฬิกา ตารางเวลาที่ใช้ในชีวิตประจำวัน
ค่าของเงิน เหรียญชนิดต่างๆ ธนบัตร การแลกและทอนเงิน การใช้เงิน

3. ทักษะการดูแลตนเอง

การทำความสะอาดร่างกาย อาบน้ำ ล้างหน้า แปรงฟัน สระผม ล้างมือ การทำ
ความสะอาดและการใช้ผ้าอนามัยขณะมีรอบเดือน การโกนหนวด ตัดเล็บ ตัดผม การใช้ผ้าหรือ
กระดาษเช็ดหน้า การใช้ห้องน้ำ ห้องสุขา วิธีใช้ห้องน้ำ ห้องสุขา ทำความสะอาดตนเองหลังการใช้
ห้องสุขา แต่งกายให้เรียบร้อยก่อนออกจากห้อง การแต่งกาย เลือกเครื่องแต่งกายที่เหมาะสม การ
ผลัดเปลี่ยนเสื้อผ้า การแยกประเภทเครื่องแต่งกาย การดูแลสุขอนามัยส่วนบุคคล บอกหรือ
แก้ปัญหาเมื่อเจ็บป่วย ป้องกันตนเองจากโรค การออกกำลังกายและการบริหารร่างกาย การพักผ่อน

4. ทักษะการดำรงชีวิตในบ้าน

การรับประทานอาหาร การจัดเครื่องใช้ในการรับประทานอาหาร มารยาทในการ
รับประทานอาหาร การเก็บและทำความสะอาดเครื่องใช้หลังการรับประทานอาหาร การรู้จักอุปกรณ์
ในการประกอบอาหาร การใช้อุปกรณ์และการประกอบอาหารอย่างง่าย การเตรียมเครื่องประกอบ
อาหาร วิธีการประกอบอาหาร การเตรียมเครื่องดื่ม การซัก รีด และเก็บเสื้อผ้า การซ่อมแซมเสื้อผ้า
ง่ายๆ การจัดและทำความสะอาดบ้าน ห้องต่างๆ บริเวณบ้าน การใช้อุปกรณ์ไฟฟ้าในบ้าน การ
ปรับตัวในการอยู่ร่วมกับสมาชิกในบ้าน แสดงกิจกรรมมารยาทที่เหมาะสม การเคารพในสิทธิของผู้อื่น
การควบคุมอารมณ์ การร่วมกิจกรรมของครอบครัว การช่วยเหลือสมาชิกในบ้าน

5. ทักษะชุมชน

การเดินทางและความปลอดภัย การเดินทางทางเท้า การเดินทางโดยรถและเรือ
การแก้ปัญหาได้เมื่อหลงทาง การใช้บริการชุมชน สาธารณประโยชน์ สถานบริการต่างๆ สถานที่
พักผ่อนและศูนย์เยาวชน สถานที่ประกอบพิธีทางศาสนา การเลือกซื้อของที่ตลาด ร้านขายของ
ศูนย์การค้า การปฏิบัติตนในที่สาธารณะ การเรียงลำดับก่อนหลัง ปฏิบัติตามกฎระเบียบของชุมชน
การมีมารยาททางสังคม การมีสังคมกับผู้อื่น การสร้างสัมพันธภาพ การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การสังสรรค์

6. ทักษะการทำงาน

ลักษณะนิสัยในการทำงาน การตรงต่อเวลา ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ความ
ซื่อสัตย์ ความอดทน อดกลั้น การปฏิบัติตามคำสั่ง การทำงานร่วมกับผู้อื่น การแก้ปัญหาในการ
ทำงาน ปฏิบัติตามกฎระเบียบ รู้จักสถานที่ต่างๆ ในที่ทำงาน การใช้ และเก็บรักษาเครื่องมือ
ประเภทของงาน งานบ้าน งานครัว งานทำความสะอาด งานซักรีด งานดูแลผู้อื่น งานเย็บผ้า งาน

สวน งานสนาม งานบริการในสำนักงาน งานในร้านอาหาร และร้านขายของ งานบริการในโรงแรม งานผู้ช่วยช่างต่าง ๆ

7. เพศศึกษา

รู้และเข้าใจเพศของตนเอง รู้สรีระของร่างกาย เพศสัมพันธ์และการคุมกำเนิด เข้าใจในความรับผิดชอบของการเป็นพ่อแม่ การแสดงออกทางเพศต่อเพศตรงข้ามอย่างเหมาะสม รู้จักระบายความต้องการทางเพศอย่างถูกต้องและเหมาะสม โรคที่เกิดจากเพศสัมพันธ์ รู้จักแหล่งหรือบุคคลที่จะแจ้งและขอความช่วยเหลือเมื่อถูกทารุณทางเพศ การไช้ยา และหลีกเลี่ยงสารเสพติด ไช้ยาตามแพทย์สั่ง ทำแผลง่าย ๆ ได้ โทษของสารเสพติด อาหาร การเลือกซื้ออาหาร และเครื่องดื่ม การรับประทานเป็นเวลาและปริมาณพอดี การบริการตนเอง การรักษาความปลอดภัยของตนเอง การป้องกันและหลีกเลี่ยงอุบัติเหตุทั้งในบ้านและนอกบ้าน

8. ทักษะการใช้เวลาว่าง

การใช้เวลาว่าง การแบ่งเวลา การเลือกกิจกรรม เช่น ดนตรี เต้นรำ กีฬาประเภทต่าง ๆ งานอดิเรก งานฝีมือ งานศิลปะ ทักษะศึกษา

2. เด็กออทิสติก

จัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กออทิสติก อายุระหว่าง 6 – 15 ปี เน้นการปรับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียนของเด็กออทิสติก เป็นการจัดประสบการณ์ที่ต้องการพัฒนาทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิตของเด็กออทิสติก ให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคม ครอบครัวยังมีความสุขและเป็นที่ยอมรับของสังคม เด็กออทิสติกมีการพัฒนาทักษะพื้นฐานการดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข

(กลุ่มงานการศึกษาพิเศษ. 2550ข: 31-35)

จุดมุ่งหมาย

1. เป็นการช่วยให้เด็กออทิสติก ได้เข้าสู่ระบบการศึกษา
2. เป็นการพัฒนาเด็กแบบองค์รวม ในด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาโดยใช้กิจกรรมการเล่นให้เหมาะสมกับวัยวุฒิภาวะ และความแตกต่างระหว่างบุคคล
3. เป็นการจัดการศึกษาที่เน้นประสบการณ์ เพื่อให้บุคคลออทิสติกได้มีการพัฒนาทักษะพื้นฐาน
4. ให้ครอบครัวมีส่วนร่วมในด้านการเรียนการสอน และการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) สำหรับเด็ก

ทักษะ กิจกรรมสำหรับเด็กออทิสติก

1. ทักษะพื้นฐานทางวิชาการ หมายถึง ความสามารถในการสังเกต เปรียบเทียบ จำแนก ความเข้าใจการคิดอย่างมีเหตุผล ลีลามือ จำนวน สัญลักษณ์ประกอบด้วยการรับรู้และการสังเกต รูปทรง ขนาด ปริมาตร ปริมาณ ระยะทาง ทิศทาง ความสัมพันธ์ของสิ่งแวดล้อม การจำแนก

และการจัดหมวดหมู่ รูปทรง ขนาด สี สิ่งของ ความเข้าใจและการแก้ปัญหา รวมทั้งการรับรู้เวลา สถานที่ บุคคล และลีลามือ จำนวน สัญลักษณ์

การจัดกิจกรรม ฝึกการสังเกตกิจกรรม การเปรียบเทียบ จำแนก ขนาด จำนวน น้ำหนัก เรียงลำดับกิจกรรมที่ต้องคิดแก้ปัญหา กิจกรรมฝึกลีลามือ

2. ทักษะการสื่อสาร หมายถึง ทักษะในการรับ ส่งข้อมูล โดยใช้สีหน้า ท่าทาง คำพูด เพื่อสื่อความต้องการของตนและรับรู้ความต้องการของบุคคลอื่น ทักษะการสื่อสาร เป็นการแสดงออกเพื่อสื่อสารสัมพันธ์ภาพกับบุคคล ประกอบด้วย การรับรู้เสียงและคำ การตอบสนองต่อเสียง การสนใจต่อเสียง การรู้ทิศทางของเสียง การตอบสนองต่อคนรอบข้างและเข้าใจภาษาท่าทาง การสื่อด้วยคำ วลี ประโยค การตอบสนองต่อสังคมหรือบทสนทนาสั้นๆ การบอกข้อมูลส่วนตัว การจัดกิจกรรมการฝึกโดยกิจกรรม การฝึกในสถานการณ์จริง

3. ทักษะความสนใจ หมายถึง ความตั้งใจในการปฏิบัติกิจกรรมในระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง ความสนใจ หรือสมาธิเป็นการตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมหรือสิ่งเร้าอย่างมีเป้าหมาย การกระตุ้นความสนใจก็เป็นสิ่งจำเป็นที่ควรเน้นเป็นพิเศษเพื่อเตรียมที่จะเรียนรู้ทักษะอื่นๆ ได้ดีประกอบด้วย การนั่งอยู่กับที่ การมองสบตา การมองวัตถุอย่างมีเป้าหมาย การค้นหาเสียงของวัตถุ การสนใจต่อการตอบสนองต่อคำง่ายๆ การสนใจต่อเสียง การแยกแยะเสียง การรับรู้คำ การทำตามคำสั่งง่ายและคำสั่งที่ซับซ้อน การสนใจต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะนั้น

การจัดกิจกรรมที่ฝึกได้แก่ กิจกรรมกระตุ้นการใช้สายตา และตอบสนองต่อสิ่งเร้า เพื่อค้นหา แยกแยะสิ่งที่เห็น การได้ยินเสียง แยกแยะเสียง การค้นหาแหล่งที่มาของเสียง

4. ทักษะการรับรู้ หมายถึง กระบวนการแปลความหมายและการตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่มากระทบประสาททั้ง 5 ทักษะการรับรู้ เป็นทักษะที่ให้ตระหนัก และรับรู้ถึงสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับตนเองและรอบๆ ตัวโดยอาศัยประสบการณ์เดิม และมีการตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่ออกมาโดยการแสดงออกทางสีหน้า ท่าทาง การกระทำ และภาษาพูด เช่น รับรู้สิ่งที่อยู่ข้างหน้าด้วยการเห็น รับรู้เสียงจากการได้ยิน รับรู้เมื่อถูกสัมผัส รับรู้รสและกลิ่นอาหาร ประกอบด้วยทักษะประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้แก่ การรับรู้ทางตา การรับรู้ทางหู การรับรู้ทางสัมผัส การรับรสและกลิ่น การรับรู้การเคลื่อนไหวของร่างกาย

การจัดกิจกรรม การฝึกการมองตาม การแยกแยะเหมือนหรือแตกต่างกัน การเปรียบเทียบขนาดของวัตถุ การรับรู้ทิศทาง ระยะทาง การรับรู้ที่ตั้งของวัตถุ และความสัมพันธ์ของสิ่งแวดล้อมการรับรู้รูปทรง การรับรู้ขนาด การรับรู้สี การแยกแยะเสียง การจำแนกทิศทางและความดังของเสียง การจำแนกพื้นผิวสัมผัส การรับรู้ตำแหน่ง การรับรู้สัมผัสร้อน เย็น การแยกแยะวัตถุที่คุ้นเคยโดยการคลำหรือสัมผัส การแยกแยะและเปรียบเทียบน้ำหนักและปริมาตรของวัตถุ การฝึกจำแนกกลิ่นและรสต่างๆ การเลียนแบบการเคลื่อนไหว การห้อยโหน การกระโดด การกลิ้ง การคลาน การฝึกรับรู้เกี่ยวกับตนเอง

5. ทักษะด้านสังคม หมายถึง การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับบุคคล กลุ่ม รวมถึง การปฏิบัติตามกฎกติกา มารยาททางสังคม และการควบคุมตนเอง ทักษะทางสังคมเป็นทักษะที่ใช้ในการ

ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับคนอื่น ๆ ได้อย่างมีความสุข ประกอบด้วยการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม มารยาททางสังคม การปฏิบัติตนตามกฎเกณฑ์ของกลุ่มหรือของชั้นเรียน การรอคอย การปฏิบัติกาเป็นผู้นำและผู้ตาม การเล่นเป็นกลุ่มและบทบาทสมมุติ การรับรู้ความรู้สึกของผู้อื่น การแสดงออกถึงความชื่นชมผู้อื่น การควบคุมพฤติกรรมและอารมณ์ของตนเองในสถานการณ์ต่าง ๆ การทำงานที่ได้รับมอบหมายได้สำเร็จภายใต้การควบคุมและโดยอิสระ การทำงานเป็นกลุ่ม

การจัดกิจกรรมเป็นกิจกรรมที่มีการเล่นร่วมกับผู้อื่น กิจกรรมในบทบาทสมมุติหรือสถานการณ์จำลองกิจกรรมที่ฝึกปฏิบัติ กิจกรรมฝึกวินัย

6. ทักษะการเลียนแบบหมายถึง การกระทำตามพฤติกรรมของผู้อื่นตั้งแต่พฤติกรรมง่าย ๆ ไปจนถึงพฤติกรรมที่ซับซ้อน ทักษะการเลียนแบบ เป็นทักษะพื้นฐานในการเรียนรู้ทักษะอื่น ๆ เด็กออทิสติกในเด็กเล็กมีปัญหาการเลียนแบบทั้งการเคลื่อนไหวและการกระทำ ประกอบด้วย การเลียนแบบอวัยวะเกี่ยวกับการพูด การเลียนแบบการเคลื่อนไหว โดยการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ การเลียนแบบการใช้กล้ามเนื้อเล็ก การเลียนแบบการแก้ปัญหา การเลียนแบบการเล่น การเลียนแบบการปฏิบัติงานที่มีขั้นตอนเดียวและมีขั้นตอนที่ซับซ้อน

การจัดกิจกรรมจัดแบบบูรณาการ เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ทุกทักษะกิจกรรมที่เหมาะสม เช่น กิจกรรมดนตรี การเคลื่อนไหวประกอบจังหวะ การแสดงละคร การเล่นสมมุติ การร้องเพลง การแสดงท่าทางประกอบเพลง

7. กิจกรรมการเล่นประกอบด้วยการพัฒนาทักษะ 5

ระดับที่ 1 การเล่นเพื่อพัฒนาประสาทรับรู้การเคลื่อนไหว (Sensory motor Play) การเล่นอาจเป็นการเคาะของเล่น การตี การโยน การเหวี่ยง การเอ้าของเล่นเข้าปาก

ระดับที่ 2 การเริ่มรู้จักเล่นอย่างมีความหมาย (Emerging Function Play) เป็นการเล่นที่มีความหมาย เช่น เอ้ามือลากรถยนต์ของเล่นไปตามพื้นห้อง พร้อมส่งเสียงอ้อคล้ายเสียงรถ

ระดับที่ 3 การเล่นเป็น (Established Function Play) เด็กจะเล่นของเล่นในระดับที่ 2 หลายครั้งจนครูแน่ใจว่าเด็กรู้จักเล่นของเล่นแล้ว

ระดับที่ 4 การเริ่มรู้จักการเล่นสมมุติใช้ของเล่นอื่นแทน เช่น ใช้บล็อกแทนรถจัดการกับสิ่งสมมุติ เช่น ล้างเท้าตุ๊กตาก่อนเข้าบ้านเพราะทำตุ๊กตาสกปรกเล่นอย่างมีจินตนาการ เช่น ตีมนมจากแก้ว(ไม่มีนมจริง)หรือแกล้งกิน(ทำปากขมุขมิบ)

ระดับที่ 5 การเล่นสมมุติเป็น (Established Pretend Play) เมื่อมาถึงขั้นนี้เด็กสามารถเล่นบทบาทสมมุติในรูปแบบต่างๆ ได้แล้วการฝึกแต่ละขั้นมีหลายกิจกรรมมีการประเมินผลก่อนการฝึกและหลังฝึก

8. ทักษะงานประดิษฐ์ การประดิษฐ์สิ่งของหรือของใช้จากเศษวัสดุเศษวัสดุที่ได้มาจากวัสดุเหลือใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น กล่องสบู่ หลอดด้าย หลอดฟิล์ม ฯลฯ วัสดุจากธรรมชาติ เช่น ใบไม้ เมล็ดพืชการประดิษฐ์ภาพจากเศษวัสดุเศษวัสดุที่ได้มาจาก วัสดุเหลือใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น กล่องสบู่ หลอดด้าย หลอดฟิล์ม ฯลฯ วัสดุจากธรรมชาติ เช่น ใบไม้ เมล็ดพืช

9. ทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็กหมายถึง การทำงานของมือ การประสานสัมพันธ์ระหว่างตากับมือได้อย่างคล่องแคล่วและมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วยการใช้สายตาและมือทั่วไป การใช้กรรไกร การต่อปลอกไม้ การจัดภาพตัดต่อ การขีดเขียน การวาดภาพ ระบายสี การฝึกประสานสัมพันธ์ระหว่างตากับมือ การจัดกิจกรรมกิจกรรมการฝึกโดยใช้สื่อส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้

10. ทักษะการช่วยเหลือตนเอง หมายถึง ความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันในด้านต่าง ๆ เป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญต่อการดำรงชีวิตประกอบด้วย การรับประทานอาหาร มารยาทในการรับประทานอาหาร การแต่งตัว การขับถ่าย รวมทั้งการทำความสะอาดร่างกายการจัดกิจกรรมการฝึกปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน การฝึกปฏิบัติจริง

3. เด็กสมองพิการ

จัดการศึกษาสำหรับเด็กอายุระหว่าง 6 – 15 ปี การจัดการเรียนการสอนเน้นการฝึกกล้ามเนื้อมัดเล็กและกล้ามเนื้อมัดใหญ่ ความสัมพันธ์มือและตา ฝึกสมาธิ ระเบียบวินัย การช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน และการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม เป็นการบูรณาการเพื่อให้เด็กสามารถนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในชั้นเรียน

จุดมุ่งหมาย

มุ่งให้เด็กมีพัฒนาการ ทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา เต็มตามศักยภาพที่เหมาะสมกับความต้องการจำเป็น ความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคล จึงกำหนดจุดมุ่งหมายซึ่งถือเป็นมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ดังนี้

1. ร่างกายเจริญเติบโตตามพัฒนาการและมีสุขนิสัยที่ดีตามศักยภาพ
2. ใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่และกล้ามเนื้อมัดเล็ก ได้อย่างประสานสัมพันธ์กัน
3. มีสุขภาพจิตดี และมีความสุข
4. มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม
5. แสดงออกทางศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหว และรักการออกกำลังกาย
6. ช่วยเหลือตนเองได้ตามศักยภาพ
7. รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย
8. อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม
9. ใช้ภาษาสื่อสารได้ตามศักยภาพ
10. มีความสามารถในการคิดและการแก้ปัญหาได้ตามศักยภาพ
11. มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ ตามศักยภาพ
12. มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และมีทักษะในการแสวงหาความรู้ตามศักยภาพ
13. เพื่อให้ได้รับการพัฒนาด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา
14. เพื่อให้เด็กสมองพิการได้รับการพัฒนาการเรียนรู้ตามศักยภาพ

การจัดการเรียนการสอนเด็กสมองพิการ

เด็กพิการต้องได้รับการศึกษาควบคู่ไปกับการบำบัดรักษา อย่างเต็มศักยภาพของแต่ละคน จึงมีความจำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือด้านต่างๆ เพื่อช่วยให้สามารถเคลื่อนไหวเดินทาง หรือประกอบกิจกรรมได้ใกล้เคียงกับคนทั่วไปให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ดังต่อไปนี้ (กลุ่มงานการศึกษาพิเศษ. 2548. 4-5)

1. บริการรักษาและพยาบาลเด็กสมองพิการ สุขภาพส่วนใหญ่จำเป็นต้องได้รับการรักษาเป็นระยะๆ เช่น การรับประทานยา การผ่าตัดเพื่อรักษา และปรับแก้ความพิการ การรักษาแผลกดทับ และโรคแทรกซ้อนซึ่งเกิดจากการเคลื่อนไหวได้จำกัด รวมถึงการส่งเสริมสุขภาพทั่วไป เป็นต้น

ทักษะ กิจกรรม

1.1 ฝึกการนั่ง ยืน ทรงตัว เดิน
1.2 ฝึกการช่วยเหลือตนเองในกิจวัตรประจำวัน คือรับประทานอาหาร
แปรงฟัน อาบน้ำ ขับถ่าย การแต่งตัว

1.3 ฝึกการใช้มือประสานกับสายตา ฝึกการหยิบจับสิ่งของ
1.4 ฝึกทักษะสังคมเพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างเหมาะสม
1.5 ทักษะการดำรงชีวิตประจำวัน

1.6 ภาษาและการสื่อสาร

1.6 พื้นฐานทางวิชาการ

2. สิ่งอำนวยความสะดวก

2.1 อุปกรณ์และเครื่องช่วยคนพิการ เด็กสมองพิการต้องการอุปกรณ์และเครื่องช่วยคนพิการที่สอดคล้องกับความต้องการของแต่ละคน เช่น เหล็กประคองขา แขนเทียม ฝือกตามมือ รองเท้าพิเศษ เครื่องช่วยเดิน ไม้ค้ำยัน และเก้าอี้ล้อ เป็นต้น อนึ่ง ภายอุปกรณ์และเครื่องช่วยคนพิการดังกล่าว อาจต้องปรับหรือเปลี่ยนแปลงเป็นระยะๆ เพื่อให้เหมาะสมตามสภาพร่างกายหรือการเจริญเติบโต

2.2 สื่อ และอุปกรณ์พิเศษ บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือสุขภาพ มีข้อจำกัด ในการเคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ของร่างกาย เช่น แขน ขา นิ้ว มือ และลำตัว ดังนั้นจึงต้องการสื่อ และ อุปกรณ์ที่ช่วยในการหยิบจับ ไขว่ของ และขีดเขียน อาทิ หนังสือที่มีแผ่นกระดาษหนาเป็นพิเศษ เพื่อช่วยให้การเปิดได้ง่าย ดินสอแท่งใหญ่ ช้อนด้ามยาว สวิทช์ที่เปิด-ปิด โดยการใช้ฝ่ามือ เครื่องช่วยพูด (สำหรับคนพิการทางร่างกายที่ไม่สามารถสื่อสารได้ด้วยการพูด) สายรัดมือ เป็นต้น

การจัดการเรียนการสอนในกลุ่มงานการศึกษาพิเศษ สถาบันราชานุกูล (กลุ่มงานการศึกษาพิเศษ. 2550ก: 17-20) จะยึดหลักการ

1. จัดการเรียนการสอนคือสอนรายบุคคลและสอนตามระดับความสามารถ
2. สอนจากง่ายไปยาก หรือสอนจากสิ่งใกล้ตัวไปหาไกลตัว

3. สอนโดยใช้หลัก 3 R's คือ

3.1 Repetition คือ การสอนซ้ำไปซ้ำมาและใช้เวลาสอนมากกว่าเด็กปกติเมื่อผู้เรียนสามารถจำเรื่องราวที่ผู้สอนสอนหรือทำพฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้แล้ว ผู้สอนจึงเปลี่ยนบทเรียนหรือหาจุดประสงค์การเรียนรู้ใหม่

3.2 Relaxation คือ สอนแบบไม่ตึงเครียดนัก เปลี่ยนกิจกรรมจากวิชาการเป็นกิจกรรมนันทนาการสลับไปมา ให้เด็กเรียนรู้ผ่านกิจกรรมการเล่นและกิจกรรมชีวิตประจำวัน

3.3 Routine กำหนดกิจกรรมให้เป็นกิจวัตรประจำวันเหมือนๆ กันทุกวัน เพื่อไม่ให้เด็กเกิดความสับสนสอนโดยให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง

4. ใช้เวลาทำแต่ละกิจกรรมไม่ควรเกิน 15-20 นาที

3.2.4 ด้านการวัดและประเมินผล

การประเมินผลการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กในกลุ่มงานการศึกษาพิเศษ สถาบันราชานุกูล ที่ศรียา นิยมธรรม (2542: 10) ได้กล่าวถึงว่าการประเมินผลการศึกษาพิเศษมีเป้าหมายเพื่อ

1. คัดแยก (Screening and Identification) เป็นวิธีการค้นหาอย่างหยาบๆ ว่าใครมีที่ท่าว่าจะมีความผิดปกติอะไร หรือมีอัตราเสี่ยงสูงต่อการจะมีความผิดปกติในการคัดแยกเพื่อผลประโยชน์ต่อการเรียนนั้น มักจะพิจารณาว่าใครมีลักษณะอยู่ในภาวะเสี่ยงหรือเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ เช่นมีความพิการ มีศักยภาพจำกัด จุดมุ่งหมายในการคัดแยกนี้ก็เพื่อช่วยในการค้นหาเด็กที่ควรได้รับการช่วยเหลือพิเศษเสียแต่เนิ่นๆ

2. การวินิจฉัย (Diagnosis) เป็นการตรวจสอบข้อสงสัยว่าเป็นจริงหรือไม่ มีปัญหาอะไร ทำไม เพื่อกำหนดว่าใครควรได้รับการช่วยเหลืออย่างไร จากใครและต้องการผู้เชี่ยวชาญพิเศษด้านใดหรือไม่ การวินิจฉัยจะทำให้ทราบว่า ปัญหานั้นรุนแรงหรือไม่ สาเหตุคืออะไร และต้องการความช่วยเหลือพิเศษอะไร อย่างไร นั่นก็คือ บริการที่เหมาะสมที่สุดคืออะไร

3. การกำหนดจุดเริ่มต้นและทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (Placement and IEP Development) เป็นการทดสอบเพื่อให้ได้ข้อมูลมาประกอบการตัดสินใจว่าจะเอาเด็กเข้าโปรแกรมไหนและอย่างไรจึงจะเหมาะสมที่สุดสำหรับเด็ก ข้อมูลนี้จะทำให้ทราบว่าเด็กมีความสามารถว่าอยู่ในระดับไหน

4. การวางแผนการสอน (Instructional Program Planning) เมื่อทราบว่าจุดยืนของเด็กและทิศทางแล้วก็จัดโปรแกรมเพื่อช่วยเหลือเด็ก เช่นการวางแผนการสอนและการให้บริการต่างๆ จากจุดที่เด็กทำได้แล้วไปสู่ทิศทางที่ก้าวหน้าขึ้นตามวัตถุประสงค์

5. การตรวจสอบความก้าวหน้า (Progress checking) หลังจากการจัดโปรแกรม และดำเนินงานตามที่วางแผนแล้วก็ต้องมีการวางแผนเพื่อให้เด็กรู้จักว่าตนเองมีความก้าวหน้าแค่ไหน อย่างไรและทำให้ผู้ฝึกทราบว่าโปรแกรมที่วางแผนนั้นมีความเหมาะสมหรือไม่ หากเด็กไม่มีความก้าวหน้า ก็ต้องมีการทบทวนใหม่ เพื่อหาจุดบกพร่อง

6. การวัดและประเมินผลเป็นการวัดและประเมินผลตามแผนการจัดการศึกษา เฉพาะบุคคล IEP และแผนการจัดการสอนรายบุคคลประจำวัน (IIP)

6.1 แผนจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล IEP (Individual Educational Program)

ดำเนินการจัดการเรียนการสอนโดยการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล IEP (Individual Educational Program) เป็นการศึกษาที่จัดทำขึ้นสำหรับเด็กที่มีความต้องการ พิเศษโดยเฉพาะเพื่อเป็นแนวทางในการให้การศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของเด็กและให้ เด็กได้เรียนรู้สภาพแวดล้อมที่ได้รับการจัดให้เหมาะสมกับความสามารถ โดยระยะเวลาที่แน่ชัดว่าให้ แผนนี้เมื่อใด เป็นเวลานานเท่าใด วัดผลสัมฤทธิ์ของเด็กได้อย่างไร ตลอดจนระบุการบริการอื่นๆที่ เกี่ยวข้องกับเด็กควรได้รับ ซึ่งแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ประกอบด้วย ชื่อสถานศึกษาวัน เริ่มใช้แผน วันสิ้นสุดแผนข้อมูลทั่วไป ได้แก่ ชื่อ-ชื่อสกุล เลขประจำตัวประชาชน การจดทะเบียน คนพิการ วัน/เดือน/ปีเกิด อายุ ศาสนา ประเภทความพิการ ลักษณะความพิการ ชื่อ-ชื่อสกุลบิดา ชื่อ-ชื่อสกุลมารดา ที่อยู่ผู้ปกครองที่ติดต่อได้ ข้อมูลด้านการศึกษา ไม่เคยได้รับการศึกษา/บริการ ทางการศึกษาเคยได้รับการศึกษา/บริการทางการศึกษา ระบุ ชื่อสถานศึกษา ระดับชั้น ปีที่ได้รับ การศึกษา การวางแผนการจัดการศึกษา การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลของผู้เรียน โดยพิจารณาจากระดับความสามารถในปัจจุบัน ซึ่งประเมินโดยนักวิชาการการศึกษาพิเศษหรือผู้ ชำนาญในแต่ละทักษะ เพื่อกำหนดเป้าหมายในการจัดการศึกษาระยะยาว 1 ปี พร้อมทั้งกำหนด จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เกณฑ์และวิธีประเมินผลรวมทั้งผู้รับผิดชอบดำเนินการให้บรรลุแต่ละ เป้าหมาย คณะกรรมการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ประกอบด้วย ผู้บริหาร สถานศึกษา/ผู้แทน บิดา/มารดา/ผู้ปกครอง ครูประจำชั้น/อาจารย์ที่ปรึกษา บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ในการพัฒนาเด็กเช่น แพทย์ พยาบาล นักจิตวิทยา นักกิจกรรมบำบัด เป็นต้น ความเห็นของบิดา/ มารดา/ผู้ปกครอง หรือผู้เรียน เพื่อให้การวางแผนการจัดการศึกษามีความเหมาะสมกับเด็กหรือไม่ อย่างไร จะเพิ่มหรือลดกิจกรรมการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของเด็กแต่ละคน

6.2 แผนการสอนเฉพาะบุคคลประจำวัน IIP (Individual Implementation Plan)

การจัดการเรียนการสอนตามแผนการสอนเฉพาะบุคคลประจำวัน IIP (Individual Implementation Plan) ผู้สอนต้องมีการจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคลประจำวัน (IIP) ให้กับเด็กแต่ละคนควบคู่กับการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลด้วย ทั้งนี้เพื่อให้เด็กแต่ละคนได้รับ การศึกษาพัฒนาให้บรรลุตามจุดประสงค์ตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) การจัดทำ แผนการสอนเฉพาะบุคคลประจำวัน (IIP) ซึ่งกลุ่มงานการศึกษาพิเศษเองได้มีขั้นตอนในการจัดทำ แผนตามที่ สุขพัชรา ชัมเจริญ (2544: 127-130) ได้กล่าวถึง ดังนี้

1. กำหนดทักษะที่จะสอนโดยผู้สอนต้องตัดสินใจว่า จะสอนอะไร เพราะการสอนที่ ประสบความสำเร็จเริ่มจากการเลือกสิ่งที่จะสอนได้อย่างเหมาะสม ความสามารถพื้นฐานของเด็ก จุดเด่น จุดที่ต้องพัฒนาจากแผน IEP

2. กำหนดองค์ประกอบและสถานการณ์ที่จะช่วยสนับสนุนการเรียนรู้ ผู้สอนต้องตัดสินใจว่าจะใช้วิธีสอนอย่างไรสำหรับเด็กแต่ละคนเพื่อให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยสังเกตนักเรียนโดยตรง หรืออาจสัมภาษณ์พ่อแม่ พูดคุยกับเด็ก อ่านประวัติการศึกษา ระเบียบสะสม หรือสมุดประจำตัวนักเรียน เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อลดข้อจำกัดของเด็ก เช่นเด็กที่มองเห็นเลือนลางจะทำงานช้า ผู้ฝึกอาจช่วยทำสื่อที่มีช่องบรรทัดกว้างขึ้น เส้นบรรทัดเข้มขึ้น เพื่อให้เด็กเห็นชัดเจนและทำงานได้เร็วขึ้น

3. วางแผนการสอนว่าจะสอนอย่างไรเตรียมแผนการสอนโดยใช้ข้อมูลจากการตรวจสอบพื้นฐานแล้วมากำหนดเทคนิคการสอนพร้อมวิธีติดตามความก้าวหน้าของเด็ก เพื่อที่จะรู้ว่าต้องมีการเปลี่ยนแปลงการสอนในเรื่องอะไรบ้าง ในการพัฒนาประสิทธิภาพของการสอนนั้น หากผู้สอนมีความรู้สึกในการรับรู้พฤติกรรมการเรียนรู้ของเด็ก ก็จะช่วยชี้นำผู้ฝึกว่าจะสอนเด็กอย่างไร

ซึ่งแผนการสอนเฉพาะบุคคลประจำวัน(IIP) ของกลุ่มงานการศึกษาพิเศษจะประกอบด้วย ชื่อ นามสกุล อายุ วันที่เริ่มสอน วันสิ้นสุดการสอน ชื่อผู้สอน ระดับชั้น ชื่อวิชาหรือทักษะจะระบุชื่อวิชา/ทักษะที่เด็กจะเรียน เนื้อหาประกอบด้วย เรื่อง (กำหนดเรื่องที่จะสอน) วัตถุประสงค์ (สิ่งที่ต้องการให้เด็กสามารถทำได้ในเรื่องที่สอน) วิธีการ (กำหนดขั้นตอนการสอนโดยใช้การจัดลำดับขั้นตอนจากง่ายไปหายาก /การทบทวนทักษะเดิมเพื่อเด็กสามารถจดจำได้ครบกระบวนการ) สื่อการสอน (อุปกรณ์ที่ใช้เป็นสื่อกลางช่วยเสริมการเรียนรู้ของเด็ก) ประเมินผล(ประเมินตามเกณฑ์การประเมินที่กำหนด)ที่จัดสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา กลุ่มงานการศึกษาพิเศษ สถาบันราชานุกูล แบ่งเป็น 3 ระยะ

ระยะที่ 1 การประเมินผลก่อนเรียน เป็นการประเมินผลระยะแรกโดยประเมินความสามารถพื้นฐานว่าเด็กมีพัฒนาการในแต่ละทักษะในระดับใดแล้วนำข้อมูล วางแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล(IEP) จะประกอบด้วย การประเมินความพร้อมและพื้นฐานของเด็ก การประเมินความรู้ในเรื่องที่จะเรียนก่อนเรียนในระยะระยะที่หนึ่งนี้เกณฑ์การประเมินของแต่ละทักษะ กิจกรรมนั้นจะกำหนดเป็นระดับคะแนนคือ 0 = ทำไม่ได้ 1 = คอยช่วยเหลือ 2 = ทำได้เอง

ระยะที่ 2 การประเมินผลระหว่างเรียน เป็นการประเมินผลเพื่อนำข้อมูล มาพิจารณาปรับปรุงวางแผนการจัดกิจกรรม ปรับสภาพแวดล้อม อารมณ์ และพฤติกรรมของเด็กให้เอื้อต่อการเรียนรู้หรือกำหนดหรือปรับปรุงจุดประสงค์การเรียนรู้ใหม่ให้เหมาะสมกับเด็กเป็นการจัดการสอนเฉพาะบุคคลประจำวัน การประเมินระหว่างเรียนเป็นการประเมินที่มุ่งตรวจสอบพัฒนาการของผู้เรียนว่าบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ ตามแผนการสอนเฉพาะบุคคลประจำวัน (IIP) ที่ได้วางแผนไว้หรือไม่ เกณฑ์การประเมินรายทักษะที่ใช้ประเมินผลระหว่างเรียนคือ

1. เด็กปฏิบัติกิจกรรมในแต่ละทักษะ แต่ละเรื่องที่กำหนดใน IEP หรือ IIP จำนวน 5 ครั้ง โดยใช้ค่าคะแนน 0 = ทำไม่ได้เลย, 1 = ต่ำ, 2 = ทำพอใช้, 3 = ดี, 4 = ดีมาก
0-1 ไม่ผ่านการประเมิน, 2-4 ผ่านการประเมิน

2. เด็กจะผ่านแต่ละทักษะจะต้องปฏิบัติได้ผ่าน 3 ใน 5 ครั้ง ของแต่ละกิจกรรม

3. ถ้าเด็กปฏิบัติกิจกรรมใน 3 ครั้งแรกต่อเนื่องไม่ผ่านให้ยุติการประเมิน

4. ทักษะที่เด็กปฏิบัติได้ผ่าน 3 ครั้งต่อเนื่องถือว่าผ่านโดยไม่ต้องประเมิน

ต่อให้ครบ

ระยะที่ 3 การประเมินผลหลังเรียน เป็นการประเมินเพื่อดูความก้าวหน้าพัฒนาการ เพื่อสรุปผลการเรียนเป็นการประเมิน เพื่อมุ่งตรวจสอบความสำเร็จของผู้เรียนเมื่อผ่านการเรียนรู้ในช่วงเวลาหนึ่ง หรือสิ้นสุดการเรียนรายวิชาปลายปี/ปลายภาค เด็กมีระดับความสามารถเป็นอย่างไรบ้างจะระบุให้ทราบเพียงสิ่งที่เด็กสามารถทำได้ดีมาก ดี พอใช้ และต่ำ ซึ่งจะมี

1. แบบรายงานผลการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) โดยกำหนดระดับคะแนนคือ 0 = ทำไม่ได้เลย, 1 = ต่ำ, 2 = พอใช้, 3 = ดี, 4 = ดีมาก กำหนดช่วงคะแนนที่จะให้เด็กผ่านหรือไม่ผ่านคือระดับคะแนน 0 – 1 ถือว่าไม่ผ่าน และระดับคะแนน 2 – 4 ถือว่าผ่าน

2. แบบรายงานพัฒนาการของนักเรียนประกอบด้วยพัฒนาการช่วยเหลือตนเองพัฒนาการทางสังคมพัฒนาการทางอารมณ์ พัฒนาการนิสัยทางการเรียน การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ กำหนดเป็น ระดับดีมาก ระดับดี ระดับพอใช้ และต้องแก้ไข ซึ่งผู้ประเมินต้องระบุพฤติกรรมที่เป็นอุปสรรคที่ทำให้เด็กไม่สามารถทำกิจกรรมได้

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 งานวิจัยในประเทศ

จารึก โกษาพงศ์ (2545: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพปัญหาการจัดการศึกษาพิเศษเรียนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่ พบว่า โรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่มีการจัดใน 7 ด้าน เรียงลำดับดังนี้คือด้านการจัดเตรียมบุคลากร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดเตรียมการวัดผล ประเมินผล ด้านการจัดการนิเทศการศึกษาพิเศษเรียนร่วม ด้านการบริหารจัดการศึกษาพิเศษเรียนร่วม ด้านการเตรียมหลักสูตร และด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนและเรื่องที่ไม่ได้จัดมากที่สุดคือการจัดปรับห้องน้ำให้เหมาะสมกับประเภทของเด็กพิเศษ

ส่วนใหญ่ในการจัดการศึกษาพิเศษเรียนร่วม พบว่า โรงเรียนประสบปัญหาในการจัดทั้ง 7 ด้าน ปัญหาที่ประสบสูงสุด ได้แก่ การสร้างเจตคติที่ดีของเด็กพิเศษเรียนร่วม การแก้ไขปัญหาการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับเด็กพิเศษและการให้ความร่วมมือระหว่างบุคลากรในโรงเรียนเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเด็กพิเศษ

สุวิรัชย์ สายแก้ว (2546: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการจัดการศึกษาพิเศษในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนองที่มีนักเรียนพิการเรียนร่วมกับนักเรียนปกติพบว่า ปัญหาการจัดการศึกษาพิเศษในงาน 7 ด้าน มีปัญหาระดับปานกลาง 2 ด้านคือด้านอาคารสถานที่ ในเรื่องการเตรียมความพร้อมของบริเวณและสิ่งแวดล้อมก่อนการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผลเรื่องการวัดผลตามสภาพจริงโดยวัดเฉพาะบุคคลและมีปัญหาระดับปานกลางถึงมาก 5 ด้านคือ ด้านบุคลากร เรื่องครูขาด ความรู้ความเข้าใจตรงกันในเรื่องการนำหลักสูตรปกติมาใช้กับนักเรียนพิการ ด้านการจัดการเรียนการสอนเรื่องการใช้เทคนิค

เฉพาะสำหรับนักเรียนพิการ ด้านการนิเทศ เรื่องการสนับสนุนให้ครูเข้าร่วมการสัมมนาหรืออบรมเกี่ยวกับเรื่องการศึกษาพิเศษ และด้านสื่อการเรียนการสอน เรื่องความเพียงพอของสื่อการเรียนการสอนกับความต้องการของครู

กมลวรรณ ไสสูงเนิน (2548: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการจัดการศึกษาพิเศษแบบการเรียนร่วมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ พบว่า การจัดการศึกษาพิเศษรูปแบบการเรียนร่วมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ รวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านอาคารสถานที่อยู่ในระดับน้อย ด้านบุคลากรอยู่ในระดับปานกลาง ด้านผู้เรียนอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการวัดผลและประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง

วีระพงษ์ เทียมวงษ์ (2548: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาปัญหาและแนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษาพิเศษรูปแบบเรียนร่วม ตามแนวความคิดเห็นของบุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์พบว่า แนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษาพิเศษรูปแบบการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน ครูผู้สอนการศึกษาพิเศษ ที่ผ่านการอบรมและครูผู้สอน โดยรวมทุกด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในแต่ละด้าน พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่เห็นด้วยกับแนวทางในการพัฒนา 3 ลำดับแรกของแต่ละด้าน ตามลำดับดังนี้ ด้านการบริหาร ผู้บริหารโรงเรียนทุกโรงเรียนควรได้รับการอบรมเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาพิเศษ ควรจัดสวัสดิการให้กับบุคลากร เช่น ค่าตอบแทน ค่าล่วงเวลาและเงิน พคศ.เพิ่มขึ้น และให้บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานด้านการจัดการศึกษาพิเศษ ด้านการจัดการเรียนการสอน จัดทำแผนการสอนเด็กพร้อมคู่มือครูสำหรับใช้สอนเด็ก จัดเตรียมความพร้อมและฟื้นฟูสมรรถภาพนักเรียนทุกคนและสนับสนุนให้บุคลากรใช้กระบวนการวิจัยในการพัฒนาการเรียนรู้อด้านสภาพแวดล้อม จัดเตรียมสื่ออุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกให้สอดคล้องกับการให้บริการเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ปรับปรุงอาคารเรียนและอาคารประกอบไม่ให้เป็นอุปสรรคในการเรียนสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และจัดห้องเสริมวิชาการสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษก่อนลงมือการจัดเรียนร่วม

4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

โทโครวาโตโก (Tjokrowadogo. 1989: online) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะความต้องการจำเป็นและปัญหาของโรงเรียนเรียนร่วมระดับประถมศึกษาในจาร์กาตาร์ และจอร์จ จาร์กาตาร์ในเกาะชวา และความเป็นไปได้ในการนิเทศการสอนตอบสนองความต้องการและแก้ปัญหาโดยใช้วิธีการรวบรวมจากการสัมภาษณ์ครูผู้สอน อาจารย์ใหญ่ ผู้นิเทศทางการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา 3 แห่งและรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาเอกสารที่ให้รายละเอียดเกี่ยวกับโครงการเรียนร่วมของทั้ง 3 โรงเรียน พบว่า คุณลักษณะของโรงเรียนเรียนร่วมมีดังนี้ มีครูให้คำแนะนำปรึกษา

ทางการศึกษาพิเศษ มีการสนับสนุนเฉพาะเกี่ยวกับเครื่องมือและสื่อการสอนพิเศษ การจัดอบรมครูประจำการเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กพิการ ควรจัดให้ทั้งก่อนและระหว่างการศึกษาในโครงการเรียนร่วม การจัดอบรมครูประจำการเกี่ยวกับความรับผิดชอบ และหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติของครู

แบลนชาร์ด (Blanchard. 1991: 4083) ได้ทดลองจัดกิจกรรมเชิงปฐมนิเทศสำหรับเด็กปกติระดับประถมศึกษา เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ก่อนดำเนินโครงการเรียนร่วมระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ผลทดลองพบว่า เด็กปกติมีทัศนคติในทางบวกต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ผู้วิจัยจึงเสนอแนะว่า โรงเรียนควรจัดกิจกรรมต่างๆ ขึ้น เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างเด็กปกติกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ก่อนที่จะจัดให้มีการเรียนร่วมระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษกับเด็กปกติ

เดซาย (Desei. 1993: 6-7) ได้ศึกษาเจตคติของผู้บริหารโรงเรียนต่อการเรียนร่วมในรัฐวิโดเลียประเทศออสเตรเลียพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่ได้ศึกษาหรือได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการศึกษาพิเศษ กับผู้บริหารโรงเรียนที่ไม่ได้ศึกษาหรือไม่ได้รับการอบรม ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์มานานด้านการศึกษาพิเศษกับผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์น้อยกว่าหรือไม่ มีเจตคติในเชิงบวกต่อการเรียนร่วมไม่แตกต่างกัน

แบร์รี่และคนอื่นๆ (Barry; et al. 2006: Abstract) ศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อโรงเรียน พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนมีความพึงพอใจต่อโรงเรียนด้านคุณภาพของโรงเรียน ประกอบด้วยการบริหารจัดการโรงเรียน ความปลอดภัยในโรงเรียน การบริหารงบประมาณ คุณภาพของครูผู้สอน และการใช้เทคโนโลยีที่หลากหลายในโรงเรียน โดยในด้านที่มีน้ำหนักมากที่สุดเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย คือ ด้านความปลอดภัย ด้านครูผู้สอน ด้านบริการ ส่วนด้านการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองท้องถิ่น ผู้ปกครองมีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหาร นักวิชาการศึกษาพิเศษ จำนวน 26 คน และผู้ปกครองจำนวน 120 คนในกลุ่มงานการศึกษาพิเศษ สถาบันราชานุกูล สังกัดกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ปีงบประมาณ 2551 รวม 146 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้บริหาร นักวิชาการศึกษาพิเศษ และผู้ปกครองในกลุ่มงานการศึกษาพิเศษ สถาบันราชานุกูล สังกัดกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข รวม 62 คนซึ่งได้จากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

1. แบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) คือ การสัมภาษณ์ตามคำถามที่สร้างขึ้นไว้เป็นแบบสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลความเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูล สังกัดกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ของผู้บริหาร และหัวหน้างาน ประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไป และบทสัมภาษณ์

2. แบบสอบถามการจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูล สังกัดกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข แบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ นักวิชาการศึกษาพิเศษ ผู้ปกครอง

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูล

แบ่งเป็น 4 ด้าน คือด้านอาคารสถานที่ ด้านบุคลากร ด้านการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผลมีลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด กำหนดค่านำหนักคะแนนของคำตอบดังนี้

คะแนน 5	หมายถึง	ระดับปฏิบัติมากที่สุด
คะแนน 4	หมายถึง	ระดับปฏิบัติมาก
คะแนน 3	หมายถึง	ระดับปฏิบัติปานกลาง
คะแนน 2	หมายถึง	ระดับปฏิบัติน้อย
คะแนน 1	หมายถึง	ระดับปฏิบัติน้อยที่สุด

เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยของกลุ่มดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00	หมายความว่า	ดีมาก
ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50	หมายความว่า	ดี
ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50	หมายความว่า	พอใช้
ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50	หมายความว่า	ต่ำ
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50	หมายความว่า	ควรปรับปรุง

2. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือในการวิจัยดังนี้

1. รวบรวมเอกสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาจากกลุ่มงานการศึกษาพิเศษ สถาบันราชานุกูลโดยการติดต่อเพื่อขอข้อมูลด้วยตนเอง ตลอดจนการสัมภาษณ์ผู้บริหาร และบันทึกข้อมูลต่างๆ
2. ศึกษาวิธีการสัมภาษณ์ โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview)
3. ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี ตำรา บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาพิเศษรูปแบบต่างๆ เพื่อรวบรวมแนวคิด หลักการ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
4. ศึกษาการสร้างแบบสอบถามแบบประมาณค่า 5 ระดับ และวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มาปรับปรุงพัฒนาให้ถูกต้องและครอบคลุม
5. นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์พิจารณาตรวจสอบความถูกต้องของภาษา ความครอบคลุม และความสอดคล้องของเนื้อหา
6. นำแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความถูกต้องและความครอบคลุมในด้านเนื้อหา จำนวน 5 คน ได้แก่

รศ.สุวพิชชา ประสิทธิ์ธัญกิจ อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

อ. สุจิตรา ศรีสุโร พยาบาลวิชาชีพ 8 วช สถาบันราชานุกูล

อ.ชนิสสา เวชวิรุพห์ นักจิตวิทยาชำนาญ 8 ว สถาบันราชานุกูล

อ. ภาวินี อ่อนนาถ นักวิชาการศึกษาพิเศษ 7 ว สถาบันเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์

อ. นัยนา ผดุงสงฆ์ ครูชำนาญการ โรงเรียนราชวินิตประถมบางแค และวิเคราะห์ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามโดยหาค่า IOC ได้ค่า .4, .6, .8 และ 1 ในบางข้อที่ได้ค่า IOC เท่ากับ .4 เนื่องจากผู้เชี่ยวชาญมีข้อเสนอว่าประเด็นที่ถามในกลุ่มตัวอย่าง บางกลุ่มจะไม่ทราบรายละเอียดของสิ่งที่ถามจึงให้แยกแบบสอบถามเป็น 2 ชุดคือ ชุดสำหรับผู้ปกครอง 1 ชุดและสำหรับนักวิชาการการศึกษาพิเศษ 1 ชุด

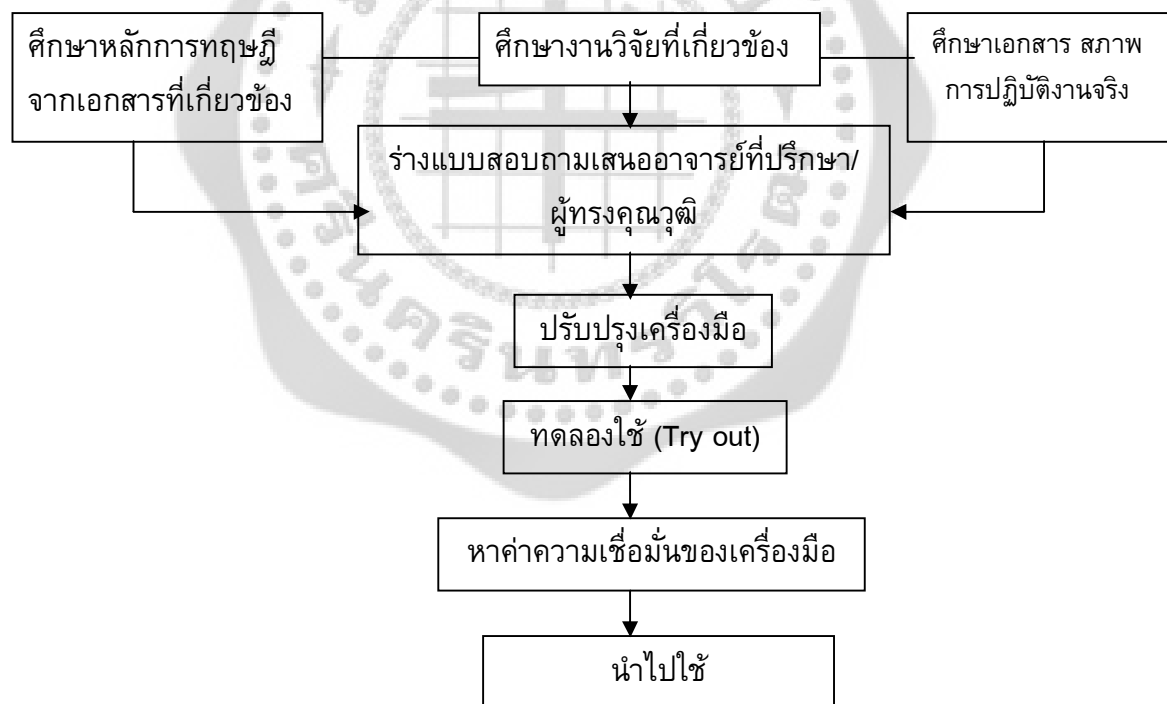
7. นำแบบสอบถาม มาปรับปรุงแก้ไข ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อพิจารณาความถูกต้องเหมาะสมอีกครั้ง

8. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้ปกครอง นักวิชาการการศึกษาพิเศษ สถาบันราชานุกูล ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

9. แล้วนำแบบสอบถามที่ได้จากการทดสอบมาหาค่าความเชื่อมั่น โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น .81

10. นำแบบสอบถามที่ดำเนินการจัดทำเรียบร้อยแล้วไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด

กระบวนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ภาพประกอบ 4 กระบวนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. การสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูลจากเอกสาร ดังนี้

1.1 แบบบันทึกต่าง ๆ เช่น หลักสูตร แผนการจัดการศึกษา เอกสารแนะนำกลุ่มงานการศึกษาพิเศษ ข้อมูลหน่วยงาน คู่มือการปฏิบัติงาน คู่มือการปฐมนิเทศบุคลากร

1.2 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างสำหรับผู้บริหาร ได้แก่ หัวหน้ากลุ่มงานการศึกษาพิเศษจำนวน 1 คน และหัวหน้างานจำนวน 3 คนเพื่อทราบเกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูล

2. การสอบถามโดยใช้แบบสอบถาม

2.1 ขอลงหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงผู้อำนวยการสถาบันราชานุกูล เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลในกลุ่มงานการศึกษาพิเศษ สถาบันราชานุกูล

2.2 เมื่อได้รับอนุญาตแล้วนำแบบสอบถามไปแจกให้กับกลุ่มตัวอย่างตอบและเก็บรวบรวมแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเอง

2.3 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้คืนมา มาตรวจสอบ ตรวจให้คะแนนตามน้ำหนักคะแนนของตัวเลือกในแบบสอบถาม เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การจัดกระทำข้อมูล

1.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสัมภาษณ์แล้วนำไปวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

1.2 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแล้วนำแบบสอบถามไปวิเคราะห์ข้อมูลและคำนวณค่าสถิติ

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

2. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลตามระเบียบวิธีทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จคอมพิวเตอร์ SPSS for Windows ตามลำดับดังนี้

2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับรายละเอียดของสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage)

2.2 ข้อมูลการจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูล ด้านอาคารสถานที่
ด้านบุคลากร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผลใช้การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย
(Arithmetic Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

3.1.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

3.1.2 ความถี่ (Frequency)

3.1.3 ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Means)

3.1.4 ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3.2. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยการคำนวณ
ตามวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูล สังกัดกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ด้านอาคารสถานที่ ด้านบุคลากร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ประกอบด้วยแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูล ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจะเสนอดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง
2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ดังตาราง 1

ตาราง 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูล	ผู้บริหาร		นักวิชาการศึกษาพิเศษ		ผู้ปกครอง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ						
ชาย	-	-	1	12.5	16	32
หญิง	4	100	7	87.5	34	68
ระดับการศึกษา						
ระดับประถมศึกษา	-	-	-	-	22	44
ระดับมัธยมศึกษา	-	-	-	-	10	20
ระดับอนุปริญญา(ปวส.)	-	-	-	-	8	16
ระดับปริญญาตรี	1	25	6	75	9	18
ระดับปริญญาโทขึ้นไป	3	75	2	25	1	2
ประสบการณ์						
ระหว่าง 1 – 5 ปี	-	-	-	-	-	-
ระหว่าง 6 – 10 ปี	-	-	3	37.5	-	-
ระหว่าง 11 – 15 ปี	-	-	1	12.5	-	-
ระหว่าง 16 – 20 ปี	2	50	2	25	-	-

ตาราง 1 (ต่อ)

ข้อมูล	ผู้บริหาร		นักวิชาการศึกษาพิเศษ		ผู้ปกครอง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
20 ปีขึ้นไป	2	50	2	25	-	-
ประเภทของเด็ก						
เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา	-	-	6	75	36	42
เด็กออทิสติก	-	-	1	12.5	10	20
เด็กสมองพิการ	-	-	1	12.5	4	8

จากตาราง 1 แสดงว่า

กลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้บริหาร 4 คน เป็นหญิง ร้อยละ 100 ระดับการศึกษาส่วนมากจะอยู่ที่ระดับปริญญาโทร้อยละ 75 ระดับปริญญาตรี ร้อยละ 25 ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาจะอยู่ระหว่าง 16 – 20 ปีร้อยละ 50 ประสบการณ์ 20 ปีขึ้นไป ร้อยละ 50 เป็นนักวิชาการศึกษาพิเศษ 8 คน ส่วนมากเป็นหญิงร้อยละ 87.5 และเป็นชาย ร้อยละ 12.5 ระดับการศึกษาส่วนมากจะอยู่ที่ระดับปริญญาตรีร้อยละ 75 ระดับปริญญาโทขึ้นไป ร้อยละ 25 ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาส่วนมากจะอยู่ระหว่าง 6-10 ปีร้อยละ 37.5 ระหว่าง 16 – 20 ปีร้อยละ 25 ประสบการณ์ 20 ปีขึ้นไปร้อยละ 25 ประเภทของเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาที่เกี่ยวข้องมากที่สุดเป็นเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ร้อยละ 75 เด็กออทิสติกและเด็กสมองพิการร้อยละ 12.5 และเป็นผู้ปกครอง 50 คน ส่วนมากเป็นหญิงร้อยละ 68 และเป็นชาย ร้อยละ 32 ระดับการศึกษาส่วนมากจะอยู่ที่ระดับประถม ร้อยละ 44 ระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 20 ระดับปริญญาตรีร้อยละ 18 ระดับอนุปริญญา(ปวส.)ร้อยละ 16 และระดับปริญญาโทขึ้นไป ร้อยละ 2 ประเภทของเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาที่เกี่ยวข้องมากที่สุดเป็นเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ร้อยละ 72 เด็กออทิสติกร้อยละ 20 เด็กสมองพิการร้อยละ 8

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

2.1.1 การจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูลโดยภาพรวม ดังตาราง

ตาราง 2 การจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูลโดยภาพรวม

ความคิดเห็น	นักวิชาการศึกษาพิเศษ			ผู้ปกครอง			รวม		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1. ด้านอาคารสถานที่	2.86	0.71	พอใช้	3.36	0.88	พอใช้	3.11	0.35	พอใช้
2. ด้านบุคลากร	3.78	0.60	ดี	3.59	0.82	ดี	3.68	0.13	ดี
3. ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.23	0.50	ดี	3.61	0.80	ดี	3.92	0.43	ดี
4. ด้านการวัดและประเมินผล	3.77	0.72	ดี	3.51	0.78	ดี	3.64	0.18	ดี

จากตาราง 2 แสดงว่า

ความคิดเห็นของนักวิชาการและผู้ปกครองมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันในการจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูลส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี โดยเรียงอันดับจากสูงไปหาต่ำดังนี้ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านบุคลากร ด้านการวัดและประเมินผล และด้านอาคารสถานที่ อยู่ในระดับพอใช้

2.1.2 การจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูลในรายด้าน ดังตาราง

ตาราง 3 การจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูล ด้านอาคารสถานที่

ความคิดเห็น	นักวิชาการศึกษาพิเศษ			ผู้ปกครอง			รวม		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1. มีความพร้อมด้านอาคารสถานที่ ห้องเรียนสำหรับการจัดการศึกษาพิเศษ	3.25	0.46	พอใช้	3.56	0.86	ดี	3.40	0.21	พอใช้
2. มีการระดมทรัพยากรบุคคล วัสดุ อุปกรณ์จากองค์กรอื่นมาปรับสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการจัดการศึกษาพิเศษ	2.75	0.46	พอใช้	3.30	0.88	พอใช้	3.02	0.38	พอใช้

ตาราง 3 (ต่อ)

ความคิดเห็น	นักวิชาการศึกษาพิเศษ			ผู้ปกครอง			รวม		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
3. สนับสนุนการใช้ สิ่งอำนวยความสะดวก สะดวก สื่อ บริการในการช่วยเหลือกับ เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญา	3.13	0.35	พอใช้	3.32	0.97	พอใช้	3.22	0.13	พอใช้
4. จัดทำ ทางลาดขึ้น – ลง สำหรับ เด็กที่มีปัญหาทางการเคลื่อนไหวที่ใช้ เก้าอี้ล้อเลื่อนหรือไม้ค้ำยัน	2.88	0.64	พอใช้	3.22	0.84	พอใช้	3.05	0.24	พอใช้
5. มีการบำรุงรักษา และซ่อมแซม อาคารสถานที่แก่เด็กที่มีความ บกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา	2.75	1.16	พอใช้	3.40	0.85	พอใช้	3.07	0.45	พอใช้
6. จัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์พิเศษ ครุภัณฑ์ที่มีความจำเป็นสำหรับเด็กที่ มีความบกพร่องทางพัฒนาการและ สติปัญญา เช่น ห้องน้ำ/ห้องส้วมมี ครุภัณฑ์ที่เหมาะสม มีราวจับใกล้ ส้วม	2.62	1.06	พอใช้	-	-	-	2.62	1.06	พอใช้
7. มีการจัดระบบบำรุงรักษา และ ซ่อมแซมอาคารสถานที่แก่เด็กที่มี ความบกพร่องทางพัฒนาการและ สติปัญญา	2.87	0.83	พอใช้	-	-	-	2.87	0.83	พอใช้
8. มีการประเมินและรายงานผลการใช้ อาคารสถานที่เพื่อจัดการศึกษาพิเศษ อย่างสม่ำเสมอ	2.62	0.74	พอใช้	-	-	-	2.62	0.74	พอใช้

จากตาราง 3 แสดงว่า

ความคิดเห็นของนักวิชาการศึกษาพิเศษและผู้ปกครองในการจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูล ด้านอาคารสถานที่ อยู่ในระดับพอใช้ มีความคิดเห็นสอดคล้องกันในระดับพอใช้ จำนวน 4 ข้อ คือ สนับสนุนการใช้ สิ่งอำนวยความสะดวก สะดวก สื่อ บริการในการช่วยเหลือกับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา มีการบำรุงรักษา และซ่อมแซมอาคารสถานที่แก่เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา จัดทำ ทางลาดขึ้น – ลง สำหรับเด็กที่มีปัญหาทางการ

เคลื่อนไหวที่ใช้เก้าอี้ล้อเลื่อนหรือไม้ค้ำยัน มีการระดมทรัพยากรบุคคล วัสดุ อุปกรณ์จากองค์กรอื่น มาปรับสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการจัดการศึกษาพิเศษ และมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกัน 1 ข้อที่ นักวิชาการศึกษาพิเศษมีความคิดเห็นในระดับดี ผู้ปกครองมีความคิดเห็นอยู่ในระดับพอใช้ คือมีความพร้อมด้านอาคารสถานที่ ห้องเรียนสำหรับการจัดการศึกษาพิเศษ ส่วนอีก 3 ข้อที่มีรายการ สอบถามเฉพาะนักวิชาการศึกษาพิเศษเท่านั้นอยู่ในระดับพอใช้คือมีการจัดระบบบำรุงรักษา และซ่อมแซมอาคารสถานที่แก่เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาจัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์พิเศษ ครุภัณฑ์ที่มีความจำเป็นสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา เช่น ห้องน้ำ/ห้องส้วมมีครุภัณฑ์ที่เหมาะสม มีราวจับใกล้โถส้วม มีการประเมินและรายงานผลการใช้อาคารสถานที่เพื่อจัดการศึกษาพิเศษอย่างสม่ำเสมอ

ตาราง 4 การจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูล ด้านบุคลากร

ความคิดเห็น	นักวิชาการศึกษาพิเศษ			ผู้ปกครอง			รวม		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1. บุคลากรมีกิจกรรมและเห็นความสำคัญที่จะต้องพัฒนาเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา	4.25	0.46	ดี	3.58	0.88	ดี	3.91	0.47	ดี
2. มีการประชาสัมพันธ์ ประชุม ชี้แจง จัดอบรม เกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษให้กับผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้อง	3.62	0.51	ดี	3.46	0.93	พอใช้	3.54	0.11	ดี
3. บุคลากรมีความสามารถในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา	4.25	0.46	ดี	3.54	0.88	ดี	3.89	0.50	ดี
4. บุคลากรทุกคนมีทัศนคติที่ดีต่อการจัดการศึกษาพิเศษ เห็นว่าเด็กทุกคนมีสิทธิได้รับการศึกษาและพัฒนาได้	4.12	0.35	ดี	3.80	0.70	ดี	3.96	0.22	ดี
5. บุคลากรมีการคิดค้นนวัตกรรมเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาพิเศษ	3.75	0.46	ดี	3.60	0.72	ดี	3.67	0.10	ดี
6. มีโครงสร้างการปฏิบัติงานของบุคลากรด้านการศึกษาพิเศษอย่างเป็นระบบ เหมาะสม ชัดเจนกับการปฏิบัติงาน	3.62	0.51	ดี	-	-	-	3.62	0.51	ดี

ตาราง 4 (ต่อ)

ความคิดเห็น	นักวิชาการศึกษาพิเศษ			ผู้ปกครอง			รวม		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
7. บุคลากรทุกคนได้รับการพัฒนาทางด้านวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาพิเศษอย่างต่อเนื่อง	3.38	1.18	พอใช้	-	-	-	3.38	1.18	พอใช้
8. มีการประเมินเพื่อนิเทศ กำกับ ติดตาม บุคลากรที่รับผิดชอบในการพัฒนา ปรับปรุง และสรุปรายงาน เผยแพร่ผลการจัดการศึกษาพิเศษต่อสาธารณชน	3.25	0.88	พอใช้	-	-	-	3.25	0.88	พอใช้

จากตาราง 4 แสดงว่า

ความคิดเห็นของนักวิชาการศึกษาพิเศษและผู้ปกครองในการจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูลด้านบุคลากร อยู่ในระดับดี มีความคิดเห็นสอดคล้องกันจำนวน 4 ข้อ คือ บุคลากรทุกคนมีทัศนคติที่ดีต่อการจัดการศึกษาพิเศษ เห็นว่าเด็กทุกคนมีสิทธิได้รับการศึกษาและพัฒนาได้ บุคลากรมีกิจกรรมและเห็นความสำคัญที่จะต้องพัฒนาเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา บุคลากรมีความสามารถในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา บุคลากรมีการคิดค้นนวัตกรรมเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาพิเศษ และมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกัน 1 ข้อที่นักวิชาการศึกษาพิเศษมีความคิดเห็นในระดับดี ผู้ปกครองมีความคิดเห็นอยู่ในระดับพอใช้ คือ มีการประชาสัมพันธ์ ประชุม ชี้แจง จัดอบรมเกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษให้กับผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้อง ส่วนอีก 3 ข้อมีรายการสอบถามเฉพาะนักวิชาการศึกษาพิเศษเท่านั้นอยู่ในระดับดีคือมีโครงสร้างการปฏิบัติงานของบุคลากรด้านการศึกษาพิเศษอย่างเป็นระบบ เหมาะสม ชัดเจนกับการปฏิบัติงาน บุคลากรทุกคนได้รับการพัฒนาทางด้านวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาพิเศษอย่างต่อเนื่อง มีการประเมินเพื่อนิเทศ กำกับ ติดตาม บุคลากรที่รับผิดชอบในการพัฒนา ปรับปรุง และสรุปรายงาน เผยแพร่ผลการจัดการศึกษาพิเศษต่อสาธารณชน

ตาราง 5 การจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูล ด้านการจัดการเรียนการสอน

ความคิดเห็น	นักวิชาการศึกษาพิเศษ			ผู้ปกครอง			รวม		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้เด็กที่มีความบกพร่องทาง พัฒนาการและสติปัญญาที่ครอบคลุม พัฒนาการทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านการเรียนรู้และด้าน สังคม	4.38	0.51	ดี	3.72	0.73	ดี	4.05	0.46	ดี
2. มีการพัฒนาเด็กที่มีความบกพร่องทาง พัฒนาการและสติปัญญาให้มีพฤติกรรมที่ เหมาะสมสามารถอยู่ร่วมกันกับสังคมได้ อย่างมีความสุข	4.38	0.51	ดี	3.75	0.61	ดี	4.06	0.44	ดี
3. จัดให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการ จัดทำแผนจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญา	4.25	0.46	ดี	3.40	0.92	พอใช้	3.82	0.60	ดี
4. มีการปรับปรุงการจัดการเรียนการ สอนให้สอดคล้องกับความสามารถ ของเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญา	4.12	0.46	ดี	3.48	0.86	พอใช้	3.80	0.45	ดี
5. มีการสำรวจความพร้อมเด็กที่มี ความบกพร่องทางพัฒนาการและ สติปัญญาก่อนการจัดการเรียนการ สอน	4.38	0.51	ดี	3.66	0.87	ดี	4.02	0.50	ดี
6. มีการปรับเนื้อหาวิชา หรือกิจกรรม ให้สอดคล้องกับศักยภาพและความ แตกต่างระหว่างบุคคลสำหรับเด็กที่มี ความบกพร่องทางพัฒนาการและ สติปัญญาแต่ละราย	4.38	0.51	ดี	3.62	0.78	ดี	4.00	0.53	ดี
7. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เปิดโอกาสให้เด็กที่มีความบกพร่อง ทางพัฒนาการและสติปัญญาทำงาน ด้วยตนเอง	4.12	0.35	ดี	3.80	0.83	ดี	3.96	0.22	ดี

ตาราง 5 (ต่อ)

ความคิดเห็น	นักวิชาการศึกษาพิเศษ			ผู้ปกครอง			รวม		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
8. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีความเหมาะสม ยืดหยุ่น สอดคล้องความต้องการของเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาตามแผนจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล(IEP)	4.25	0.46	ดี	3.72	0.70	ดี	3.81	0.37	ดี
9. มีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้แผนจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) ที่มีสหวิชาชีพต่างๆ เช่น แพทย์ พยาบาล นักจิตวิทยา นักกิจกรรมบำบัด นักกายภาพบำบัดเข้ามาเกี่ยวข้อง	3.75	0.88	ดี	3.38	0.90	พอใช้	3.56	0.27	ดี
10. มีการจัดทำข้อมูลเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา เช่น ประวัติส่วนตัว พัฒนาการต่างๆ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	4.38	0.51	ดี	-	-	-	4.38	0.51	ดี
11. มีการจัดหาสื่อการเรียนการสอนเพียงพอ หากสื่อการสอนใดขาดแคลน มีไม่เพียงพอ ผู้สอนสามารถดัดแปลงวัสดุสิ่งของอื่นๆมาทดแทนใช้สอนได้	4.12	0.35	ดี	-	-	-	4.12	0.35	ดี

จากตาราง 5 แสดงว่า

ความคิดเห็นของนักวิชาการศึกษาพิเศษและผู้ปกครองในการจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูลด้านการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับดี มีความคิดเห็นสอดคล้องกันจำนวน 6 ข้อ คือ มีการพัฒนาเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาให้มีพฤติกรรมที่เหมาะสมสามารถอยู่ร่วมกันกับสังคมได้อย่างมีความสุข มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาที่ครอบคลุมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านการเรียนรู้และด้านสังคม มีการสำรวจความพร้อมเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาก่อนการจัดการเรียนการสอน มีการปรับเนื้อหาวิชา หรือกิจกรรมให้สอดคล้องกับศักยภาพและความแตกต่างระหว่างบุคคลสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาแต่ละราย การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเปิดโอกาสให้เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและ

สติปัญญาทำงานด้วยตนเอง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีความเหมาะสม ยืดหยุ่น สนองความต้องการของเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาตามแผนจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกัน 3 ข้อที่นักวิชาการศึกษาพิเศษมีความคิดเห็นในระดับดี ผู้ปกครองมีความคิดเห็นอยู่ในระดับพอใช้คือ จัดให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา มีการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา มีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้แผนจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) ที่มีสหวิชาชีพต่างๆ เช่น แพทย์ พยาบาล นักจิตวิทยา นักกิจกรรมบำบัด นักกายภาพบำบัดเข้ามาเกี่ยวข้อง ส่วนอีก 2 ข้อที่มีรายการสอบถามเฉพาะนักวิชาการศึกษาพิเศษเท่านั้นอยู่ในระดับดี คือมีการจัดทำข้อมูลเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา เช่น ประวัติส่วนตัว พัฒนาการต่างๆ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีการจัดหาสื่อการเรียนการสอนเพียงพอ หากสื่อการสอนใดขาดแคลน มีไม่เพียงพอ ผู้สอนสามารถดัดแปลงวัสดุสิ่งของอื่นๆ มาทดแทนใช้สอนได้

ตาราง 6 การจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูล ด้านการวัดและประเมินผล

ความคิดเห็น	นักวิชาการศึกษาพิเศษ			ผู้ปกครอง			รวม		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1. จัดให้มีการประชุม ชี้แจงเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา	4.00	0.75	ดี	3.54	0.81	ดี	3.77	0.32	ดี
2. มีการปรับเกณฑ์การวัดและประเมินผลอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาพิเศษ	4.00	0.53	ดี	3.44	0.83	พอใช้	3.72	0.39	ดี
3. มีการจัดทำปฏิทินการวัดผลสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียน	3.50	0.92	พอใช้	3.42	0.83	พอใช้	3.46	0.05	พอใช้
4. มีการแจ้งผลการเรียน การพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาแก่ผู้ปกครองทราบหลายรูปแบบ เช่น เป็นลายลักษณ์อักษร ประชุมชี้แจง เป็นต้น	4.50	0.53	ดี	3.72	0.67	ดี	4.11	0.55	ดี

ตาราง 6 (ต่อ)

ความคิดเห็น	นักวิชาการศึกษาพิเศษ			ผู้ปกครอง			รวม		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
5. มีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงในการจัดการศึกษา เช่น ผลงานเด็ก แฟ้มสะสมงาน	3.87	0.35	ดี	3.56	0.70	ดี	3.71	0.21	ดี
6. มีการติดตาม ประเมินผล และช่วยเหลือเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาที่จบจากสถาบันให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและพึ่งตนเองได้	2.88	0.83	พอใช้	3.38	0.87	พอใช้	3.13	0.35	พอใช้
7. มีการปรับปรุงการวัดผลให้เหมาะสมกับศักยภาพ พัฒนาการของเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา	4.00	0.53	ดี	-	-	-	4.00	0.53	ดี
8. มีการจัดทำแบบทดสอบเด็กที่บกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาแยกตามระดับความบกพร่อง	4.00	0.92	ดี	-	-	-	4.00	0.92	ดี
9. มีการนำผลการวัดและประเมินผลมาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา	4.12	0.64	ดี	-	-	-	4.12	0.64	ดี
10. มีการจัดแผนภูมิหรือตารางแสดงพัฒนาการ ความก้าวหน้าของเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา	4.50	0.53	ดี	-	-	-	4.50	0.53	ดี
11. การวัดผลและประเมินผลเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาใช้ผลสัมฤทธิ์ทางด้านวิชาการและผลการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ประกอบการประเมิน	3.87	0.35	ดี	-	-	-	3.87	0.35	ดี

จากตาราง 6 แสดงว่า

ความคิดเห็นของนักวิชาการศึกษาพิเศษและผู้ปกครองในการจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูลด้านการวัดและประเมินผลอยู่ในระดับดี มีความคิดเห็นสอดคล้องกันจำนวน 5 ข้อ คือ มีการแจ้งผลการเรียน การพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาแก่ผู้ปกครองทราบหลายรูปแบบ เช่น เป็นลายลักษณ์อักษรให้มีการประชุม ชี้แจงเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา จัดให้มีการประชุม ชี้แจงเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา มีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงในการจัดการศึกษา เช่น ผลงานเด็ก แฟ้มสะสมงาน มีการจัดทำปฏิทินการวัดผลสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียน มีการติดตาม ประเมินผล และช่วยเหลือเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาที่จบจากสถาบันให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและพึ่งตนเองได้ และมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกัน 1 ข้อที่นักวิชาการศึกษาพิเศษมีความคิดเห็นในระดับดี ผู้ปกครองมีความคิดเห็นอยู่ในระดับพอใช้ คือ มีการปรับเกณฑ์การวัดและประเมินผลอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาพิเศษ ส่วนอีก 5 ข้อมีรายการสอบถามเฉพาะนักวิชาการศึกษาพิเศษเท่านั้นอยู่ในระดับดี คือ มีการจัดแผนภูมิหรือตารางแสดง พัฒนาการ ความก้าวหน้าของเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา มีการนำผลการวัดและประเมินผลมาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา มีการจัดทำแบบทดสอบเด็กที่บกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาแยกตามระดับความบกพร่อง มีการปรับปรุงการวัดผลให้เหมาะสมกับศักยภาพ พัฒนาการของเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา การวัดผลและประเมินผลเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาใช้ผลสัมฤทธิ์ทางด้านวิชาการและผลการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ประกอบการประเมิน

2.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์ เกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูล ผู้วิจัยได้กำหนดการสัมภาษณ์ผู้บริหารได้แก่ หัวหน้ากลุ่มงานการศึกษาพิเศษจำนวน 1 คน หัวหน้างานจำนวน 3 คน ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ดังนี้

1. ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูล

ลักษณะการจัดการศึกษาพิเศษของสถาบันราชานุกูลแต่เดิมจะเป็นการจัดคล้ายโรงเรียนที่มีความเฉพาะสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เด็กที่มารับบริการจะเป็นเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับ Mild และ Moderate จะเป็นเด็กที่อยู่ประจำในกลุ่มการพยาบาล การจัดการศึกษาจะใช้หลักสูตรสำหรับเด็กกลุ่มพิเศษ (กลุ่ม ก) กระทรวงศึกษาธิการสามารถใช้ได้ดีกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่มีความสามารถสูง ใช้ระบบการแบ่งเด็กตามระดับสติปัญญาเป็นหลักโดยแบ่งเป็นเด็กปัญญาอ่อนพอเรียนได้ IQ 50-70 จะเรียนชั้นเรียนพอเรียนได้ เด็กปัญญาอ่อนที่จะฝึกอบรมได้ IQ 35-49 จะเรียนชั้นเรียนพอฝึกได้ และชั้นเรียนอนุบาล เพื่อให้ผู้สอนได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับความสามารถของเด็ก โดยจะไม่เน้นด้านวิชาการแต่ให้เด็กรู้จักช่วยเหลือตนเองได้ตามความสามารถของแต่ละคน รู้จักการปรับตัวเข้ากับ

สังคมและสภาพแวดล้อมได้ จะส่งต่อเด็กไปตามอายุและความสามารถของเด็ก ยังไม่มีการฝึกอาชีพ แต่จะฝึกในระดับชั้นปลายในเรื่องการเตรียมความพร้อมทางอาชีพ หลังจากนั้นจะมีการเปลี่ยนแปลง เนื่องจากการให้บริการของกลุ่มงานการศึกษาพิเศษที่มีบทบาทที่เปลี่ยนไปตามยุทธศาสตร์ของ สถาบัน เป็นการตอบโจทย์ของผู้มารับบริการ มีกลุ่มเด็กออทิสติกเข้ามารับบริการ เป็นการจัดการศึกษาในรูปแบบใหม่มีการเปิด 1 ห้องมีการให้ผู้สอนไปปรับความรู้ในหลักสูตรต่างๆที่เกี่ยวข้องกับ เด็กออทิสติกเพื่อให้เป็นการบริการเฉพาะสำหรับเด็กออทิสติก ผู้สอนมีความเชี่ยวชาญเฉพาะ และ ผู้สอนเด็กสมองพิการเองก็ต้องได้รับการพัฒนาให้มีความเชี่ยวชาญ การจัดการเรียนการสอนจะมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเพื่อความสอดคล้องกับเป้าหมาย พันธกิจของสถาบันราชานุกูล และ เป้าหมาย พันธกิจก็ต้องสอดคล้องกับกรมสุขภาพจิต

จนกระทั่งปัจจุบันมีการให้บริการเด็กที่มีความบกพร่องระดับตติยภูมิ มีความพิการซ้อน ดังนั้นรูปแบบการสอน เทคนิควิธีการให้มีความเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลง เป็นการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลมีลักษณะเป็นห้องเรียน จัดตามอายุมีการแบ่งเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาจะจัดชั้นเรียนตามกลุ่มอายุ 8-10ปี , 10-12 ปี , 12-14ปี , 14-16 ปี ไม่ใช่ IQ มาเป็นตัวกำหนด เด็กแต่ละกลุ่มมีจำนวน 15-20 คนต่อครู 2-3 คนหากครู 1 คนสอนกลุ่ม อีก 1-2 คนจะสอนเดี่ยวสอนตามศักยภาพของเด็กแต่ละคนทำให้เด็กพัฒนาเพิ่มขึ้น การวางแผนและการประเมินผลสามารถทำได้ง่ายและสะดวกมองเห็นเป็นรูปธรรมมากขึ้น จัดรูปแบบการสอนให้เหมาะสมกับเด็กพิการทั้ง 3 กลุ่ม

2. หลักการบริหารจัดการการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูล

หลักการบริหารจัดการการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูล โดยให้ทุกคนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอน จะบริหารทุกคนที่มีความรู้ด้านการศึกษาพิเศษ พื้นฐานความรู้เดิมมีอยู่แล้ว แต่จะเพิ่มเติมให้มีความรู้ใหม่ ปรับวิธีการต่างๆ การบริหารทั่วไป จะต้องปรับโครงสร้างหลักสูตร เนื้อหาการให้บริการ ให้สอดคล้องกับเด็ก การบริหารในส่วน การศึกษาจะต้องให้เด็กได้รับการพัฒนา สิ่งหนึ่งที่ทำให้เด็กได้พัฒนาคือการพัฒนางานให้แตกต่างจากโรงเรียนปกติทั่วไป หน่วยงานภายนอกสามารถมาศึกษาดูงานได้ จะต้องเป็นผู้เชี่ยวชาญพิเศษ เรามีรูปแบบในการให้บริการเฉพาะ เคารพในการตัดสินใจของคนทำงาน และผู้ปกครอง ให้มีความสำคัญกับเด็ก โดยทุกคนมีโอกาสเท่าเทียมกันทางการบริการและต้องควบคู่ไปกับการบำบัด การจัดโปรแกรมการสอนต้องเน้นความสามารถของเด็ก และมีระบบการบริหารจัดการบุคลากรให้มีความเหมาะสมหากมีบุคลากรขาด ลา ประชุม จะจัดบุคลากรมาสอนแทน

3. ด้านอาคารสถานที่

การจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม ปลอดภัย ห้องเรียนมีความเหมาะสมกับเด็ก พิเศษเป็นมุมต่างๆ สภาพโดยทั่วไปมีความเหมาะสม การพัฒนาที่กำลังดำเนินการคือการปรับปรุงห้องน้ำให้มีความเหมาะสมสำหรับเด็กพิการทางสมอง และเด็กกลุ่มอื่นให้มีความเหมาะสม มีความสะดวกในการใช้มากขึ้น ส่วนเครื่องเล่นสนามกำลังดำเนินการสร้างสนามเด็กเล่น ห้องเรียนมีการดำเนินการปรับห้องเรียนสำหรับเด็กเล็กเป็นห้องเรียนตัวอย่าง มีสภาพที่เหมาะสมกับเด็กเพื่อการ

เรียนรู้ของเด็ก เด็กจะสามารถเรียนรู้โดยใช้ประสบการณ์ของตนเอง ห้องเรียนสำหรับเด็กโตอายุ 12 ปีขึ้นไป จะมีการปรับห้องเรียนต้นแบบ และปรับในส่วนของการจัดกิจกรรมเสริม เช่น งานครัว คอมพิวเตอร์ ในส่วนของชั้นเตรียมฝึกอาชีพจะจัดเป็นการฝึกเป็นระยะสั้นๆ เน้นในส่วนที่เด็กสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันหรือการประกอบอาชีพง่ายไม่เป็นภาระแก่ครอบครัวส่วนของอาคารเรียนมีอาคารเรียน 3 ชั้น และมีอาคารเรียนหลังเก่า 2 ชั้น 2 อาคาร มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างของห้องเรียน ถนน ให้มีความเหมาะสมกับเด็ก มีการปรับห้องส่งเสริมการเรียนรู้ ห้องดนตรีบำบัด ห้องสื่อเพื่อให้เด็กเข้าร่วมกิจกรรม กำลังจะมีการปรับในห้องเตรียมความพร้อมให้มีอุปกรณ์ที่จะช่วยในการเคลื่อนไหว มีสภาพห้องที่สวยงามดึงดูดความสนใจของเด็ก เพราะเรามีบุคลากรภายนอกมาศึกษาดูงาน โดยใช้ระบบ 5 ส ให้ผู้สอนได้บริหารจัดการพื้นที่ในความรับผิดชอบให้มีความสวยงาม และมีความปลอดภัย ในส่วนของห้องเรียนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาจะมีการปรับห้องเรียนต้นแบบในการให้บริการเฉพาะทาง เราจะไม่เน้นเรื่องการนั่งเรียน เด็กสามารถเคลื่อนย้ายในการทำกิจกรรม สามารถจัดกิจกรรมได้หลายรูปแบบ ห้องเรียนสำหรับเด็กออทิสติกมีการปรับในส่วนของห้องเรียนโดยปรับเป็นห้องกิจกรรม และห้องปฏิบัติการสอนให้มีความเหมาะสม

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในอนาคตคืออาคารเรียนถ้าเป็นไปได้ไม่ควรเกิน 2 ชั้น สนามเด็กเล่นต้องมีเครื่องเล่นที่เหมาะสม ทางลาดเดินขึ้นบันไดต้องไม่ชัน ห้องน้ำห้องส้วมต้องเหมาะสม ควรมีสระว่ายน้ำที่เหมาะสมได้มาตรฐาน พร้อมทั้งอุปกรณ์ทางการเรียน สภาพทั่วไปของอาคารเรียนควรมีรั้วรอบขอบชิด ปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับเด็กที่มีภาวะแทรกซ้อน กล้ามเนื้ออ่อนแรง สมองพิการ ลมชัก มีเด็กที่ภาวะแทรกซ้อน กล้ามเนื้ออ่อนแรง สมองพิการ ลมชัก ซึ่งอาคารไม่สามารถสร้างมาเพื่อเอื้อกับเด็กกลุ่มดังกล่าว ไม่มีลิฟท์ ไม่มีทางลาด โถส้วมไม่เหมาะสำหรับเด็ก มีตัวอาคารเหมือนเด็กปกติมากกว่า ไม่สะดวกในการขึ้นลง มีแนวทางแก้ไขคือ ตัวอาคารที่มีอยู่ไม่สามารถแก้ไขได้แต่ก็มีการรายงานผู้บริหารระดับสูงว่าในชั้นเรียนมีเด็กสมองพิการกี่คน ผู้บริหารอาจมีการเปลี่ยนแปลง ให้เด็กสามารถอยู่ในสภาพที่เหมาะสมต่อไป กำกับเจ้าหน้าที่ที่มาทำความสะอาดโดยดูแลพื้นที่ให้พร้อมอยู่เสมอ เด็กบางคนจะมีความบกพร่องทางการทรงตัว ทรงตัวไม่ดี ต้องฝึกให้เด็กรู้จักอันตรายจากการวิ่งอย่างรวดเร็วที่ทำให้เกิดการหกล้มได้

ปัจจุบันมีจัดการเรียนการสอนเป็นโปรแกรมมีห้องเรียนสำหรับโปรแกรมเลขคณิตในชีวิตประจำวัน โปรแกรมภาษาและการสื่อสาร โปรแกรมการเคลื่อนไหว และโปรแกรม ออทิสติก ห้องคอมพิวเตอร์เพื่อพัฒนาจำนวน 1 ห้องสำหรับโปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อพัฒนา ห้องดนตรีบำบัด จำนวน 1 ห้อง สำหรับโปรแกรมดนตรีเพื่อพัฒนา อาคารสมเด็จพระเจ้าสำหรับ โปรแกรมการประกอบอาหาร อาคารหอกิจกรรมสำหรับโปรแกรมการเคลื่อนไหวและพัฒนาห้องออกกำลังกายสำหรับเด็กพิเศษ

4. ด้านบุคลากร

บุคลากรทางการศึกษาในสถาบันราชานุกูลจะเป็นตำแหน่งนักวิชาการศึกษาพิเศษซึ่งเป็นตำแหน่งที่รับเฉพาะด้านที่เกี่ยวข้องกับเด็กพิเศษเท่านั้น อยากรักษาบุคลากรที่มีความ

เฉพาะ เช่น คหกรรมที่สอนงานครัว ศิลป์ที่สอนเฉพาะให้เด็กได้คิดสร้างสรรค์ เป็นต้น เพราะ นักวิชาการศึกษาพิเศษ 1 คน จะเตรียมความพร้อมเด็กทุกด้านซึ่งในบางครั้งในบางด้านก็ไม่มี ความถนัดแต่ก็จำเป็นที่จะต้องให้เด็กได้รับการพัฒนา มีการดำเนินการส่งบุคลากรให้ได้รับการพัฒนา 2 ครั้ง/เรื่องต่อปี ในการปฏิบัติสามารถส่งให้ได้รับความรู้ได้มากกว่าที่กำหนดบุคลากรต้องมีความเป็น ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะ ซึ่งกรมสุขภาพจิตจะมีการพัฒนาด้าน Competency ทั้งหลักและรอง เนื่องจาก บุคลากรของเราที่เป็นผู้สอนจะจบทางด้านการศึกษาพิเศษโดยตรง ฉะนั้นบุคลากรมีความเชี่ยวชาญ เฉพาะ ผู้สอนทุกคนจะต้องมีโอกาสในการเรียนรู้ มีการศึกษาดูงานนอกสถานที่เพื่อดูรูปแบบการ ทำงาน ในส่วนของการศึกษาอบรมของสถาบันนั้นจะต้องกำหนดว่าใน 1 ปีบุคลากรทุกคนจะต้อง ได้รับความรู้อย่างน้อย 1 คน 1 เรื่อง แต่ในส่วนของบางคนจะต้องได้รับการพัฒนาเฉพาะไม่ว่าจะ เป็นในเรื่องของการบริการ หรือผู้สอนวิชาเฉพาะคือว่ายน้ำ พลศึกษาจำเป็นจะต้องได้รับการพัฒนา ในการสอนเด็กในเรื่องการเคลื่อนไหวในการสอนเด็กออทิสติก จำเป็นจะต้องได้รับการอบรมซึ่งใน ความเป็นจริงบุคลากรเราได้รับความรู้มากกว่า 1 เรื่องซึ่งได้รับเกินที่กำหนดไว้ จัดบุคลากรสัดส่วน ต่อเด็ก 1 ต่อ 8 และมีพี่เลี้ยง 1 คนต่อ 1 ห้อง ส่งบุคลากรอบรม/ดูงาน การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ด้านเทคโนโลยี แนวทางการแก้ไขคือ เพิ่มบุคลากร ส่งเพิ่มพูนความรู้ มีการให้บุคลากรได้รับการ พัฒนาเพิ่มพูนความรู้ความชำนาญ ประสบการณ์แล้วนำมาปฏิบัติ แต่บุคลากรยังขาดความ กระตือรือร้น ขาดขวัญและกำลังใจ ขาดความชำนาญเฉพาะทางในการดูแลเด็ก เช่น เด็กที่มีโรค ประจำตัว (หัวใจ ลมชัก) ปัญหาทางพฤติกรรม ขาดความเข้าใจในเด็กแต่ละคนที่มีความเฉพาะ แนว ทางแก้ไข คือ ควรจัดบุคลากรให้เหมาะสมกับเด็ก เฉพาะโรคของเด็ก คอยให้กำลังใจในการทำงาน แก่บุคลากรทุกคน

ปัจจุบันมีบุคลากรจำนวนทั้งสิ้น 33 คน ประกอบด้วย นักวิชาการศึกษาพิเศษ 26 คน พนักงานช่วยเหลือคนไข้ 7 คน จะรับผิดชอบงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร 4 คน จะเหลือ อัตรากำลังสำหรับการสอน 22 คน นักวิชาการศึกษาพิเศษ 1 คน จะเตรียมความพร้อมเด็กทุกด้าน ซึ่งในบางครั้งในบางด้านก็ไม่มี ความถนัดแต่ก็จำเป็นที่จะต้องให้เด็กได้รับการพัฒนาบุคลากรไม่ เพียงพอ ซึ่งขณะนี้มีการขออัตรากำลังเพิ่ม มีการเสนอแผน และพิจารณาตามความจำเป็น ความสำคัญในสถาบัน

5. ด้านการจัดการเรียนการสอน

มีการจัดการเรียนการสอนคล้ายศูนย์การศึกษาพิเศษ จัดเป็นตารางการสอน แยกรายวิชา มีการปรับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในหลักสูตรโดยเพิ่มการช่วยเหลือตนเองให้ เหมาะสมกับสภาพเด็ก ดูสภาพครอบครัวเมื่อเด็กโต ศึกษาครอบครัวว่าประกอบอาชีพอะไรที่จะ สามารถฝึกเด็กได้ ปรับทัศนคติแก่ผู้ปกครอง ให้ความรู้แก่ผู้ปกครองในการยอมรับสภาพความเป็น จริง มีส่วนร่วมในการวางแผนจัดการศึกษา การดำเนินการในส่วนของการจัดการศึกษาตามแผนการ จัดการศึกษายังไม่เป็นรูปแบบเท่าที่ควรเพราะในสถาบันราชานุกูลมีทุกวิชาชีพที่จะให้ความ ช่วยเหลือดูแลเด็กแต่ในส่วนของการวางแผนให้วิชาชีพอื่นเข้ามามีส่วนร่วมยังมีการดำเนินการได้น้อยจะ ดำเนินในส่วนของผู้สอน ผู้ปกครองเข็นรับรู้เพียงเท่านั้น ไม่มีการประชุมโดยทีมวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง

มีหลักสูตรสำหรับผู้ปกครองให้ความรู้เกี่ยวกับ ภาวะโรค วิธีการสอน วิธีการปรับพฤติกรรม การพบปะกับผู้ปกครองเป็นระยะ ติดตาม จัดกลุ่มผู้ปกครองเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์เดือนละ 1 ครั้ง การจัดการเรียนการสอนเป็น 3 กลุ่ม คือเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เด็กออทิสติก เด็กสมองพิการ เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา จะรับเด็กอายุ 6 ขึ้นไป จะแบ่งเป็นช่วงอายุ 6-8 ปี เป็นขั้นเตรียมประถม อายุ 9-15 ปีจะแบ่งเป็น 1-4 ช่วงชั้นเป็น 3 กลุ่มแบ่งตามอายุแต่ในส่วนของการเลื่อนชั้น จะเลื่อนไปตามอายุ ผู้สอนจะใช้แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กทุกคน มีการจัดการเตรียมความพร้อมในการฝึกอาชีพเบื้องต้นแก่เด็กที่จบชั้นสูงสุดแต่ทุกคนจะไม่ได้รับบริการทุกคนเพราะต้องคัดเลือกเด็กที่สามารถจะฝึกเพื่อจะเข้าโครงการจ้างงาน เด็กสมองพิการจะรับตั้งแต่อายุระหว่าง 6-15 ปีเป็นการเตรียมความพร้อมในการดำรงชีวิต การติดต่อสื่อสาร ซึ่งจะไม่เน้นรูปแบบที่เป็นวิชาการมากจนเกินไป เด็กออทิสติกเน้นในเรื่องการปรับพฤติกรรม การเรียนรู้ในสังคม หากเด็กมีความพร้อมจะส่งไปเรียนร่วม หากไม่สามารถไปเรียนร่วมได้ก็ปรับพฤติกรรมให้อยู่ในครอบครัว การจัดการเรียนการสอนจะแบ่งเป็นทักษะต่างๆ คือ ทักษะทางด้านภาษา (ฟัง พูด อ่าน เขียน) ทักษะทางด้านสังคม ทักษะการช่วยเหลือตนเอง จินตนาการ และศิลปะ ทักษะเลขคณิตในชีวิตประจำวัน ทักษะการทำงานพื้นฐานอาชีพ นันทนาการ ทักษะการเคลื่อนไหว สอนในสิ่งที่เด็กสามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน การจัดการเรียนการสอนตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program: IEP) ดำเนินการสอนรายวันตามแผนการสอนเฉพาะบุคคลประจำวัน (Individualized Implement Plan: IIP)

ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กพิเศษที่มีความบกพร่องเฉพาะ คือ ในการที่เปิดชั้นเรียนเราต้องมีการประเมินคัดแยกเด็ก ซึ่งเด็กที่มีความบกพร่องค่อนข้างสูง ให้เข้าสู่ระบบการศึกษาซึ่งบางคนไม่สามารถจะพัฒนาได้ หรือเมื่อเข้ามาแล้วผู้ปกครองมีความคาดหวังว่าลูกจะสามารถอยู่ได้นาน ก็มีการปรับเนื้อหาหรือโปรแกรมให้เด็ก ผู้ปกครองได้เรียนรู้เป็นเรื่องที่มีความสำคัญกับเด็กเองซึ่งผู้ปกครองจะต้องเข้าใจว่าเด็กมาแล้วจะได้รับการพัฒนาอะไร ระยะเวลาเท่าไร จะต้องมีความหลากหลายและชัดเจนปัญหาในการจัดการเรียนการสอนคือ ความสามารถของเด็กไม่เท่าเทียมกัน วิธีการสอนยังไม่แยกย่อย เด็กมีความบกพร่องทางด้านอื่นร่วมด้วย

ปัจจุบันมีการจัดการเรียนการสอนเป็นโปรแกรมคือ โปรแกรมเลขคณิตในชีวิตประจำวัน โปรแกรมภาษาและการสื่อสาร โปรแกรมการประกอบอาหาร โปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อพัฒนา โปรแกรมการเคลื่อนไหว โปรแกรมดนตรีเพื่อพัฒนา และโปรแกรมออทิสติก โดยพัฒนาเด็กพิเศษตามความสามารถและความต้องการของผู้ปกครอง

6. ด้านการวัดและประเมินผล

มีการดำเนินการวัดและการประเมินผลเป็นรายบุคคลโดยแผนการจัดการศึกษารายบุคคลและแผนการสอนรายบุคคลประจำวัน มีการวางแผนที่จะดำเนินการวัดในเรื่องที่สอนโดยประเมินร่วมกับผู้ปกครอง ผู้สอนประเมินเมื่อเด็กทำกิจกรรมที่สอน ผู้ปกครองประเมินในเรื่องเดียวกันให้กับเด็กเมื่อเด็กอยู่ที่บ้าน วัดเรื่องที่เด็กทำได้ดี มาสอนให้มีความโดดเด่นเน้นเพื่อพัฒนาจุดด้อย การวัดเพื่อการส่งต่อ จะต้องดูว่าจุดไหนที่จะต้องพัฒนา จะต้องให้เป็นในภาพรวมถ้า

ไม่ผ่านตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล จะต้องดูว่าแผนที่เราตั้งไว้ ยากเกินไปหรือไม่ อาจจะต้องดูในส่วนของขั้นตอนการสอนเพื่อให้เด็กพัฒนา ส่วนการส่งเด็กไปเรียนร่วม จะมีระบบติดตามเด็กที่ไปเรียนร่วมโดยการโทรติดต่อประสานกับทางโรงเรียนหรือการรายงานจากผู้ปกครอง นอกจากนี้ในส่วนของเด็กที่ครบตามระยะเวลาที่กำหนดบางส่วนจะต้องอยู่บ้านกลุ่มนี้จะเน้นการดูแลตัวเองเบื้องต้นหรือเข้าสู่ระบบโครงการจ้างงาน มีการจัดประชุมผู้ปกครอง 6 เดือนต่อครั้งเพื่อสอบถามปัญหาของผู้ปกครองและเด็กที่จบไปแล้ว ค้นหาผู้ปกครองที่มีปัญหาในเรื่องเดียวกันก็สามารถมารับคำปรึกษาได้โดยทีมสหวิชาชีพคือ แพทย์ พยาบาล นักจิตวิทยา นักวิชาการศึกษา พิเศษ บุคคลวิชาชีพที่เห็นว่าจะมีความเกี่ยวข้องโดยตรง

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การศึกษาการจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูล สังกัดกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข สรุปการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาการจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูล สังกัดกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ด้านอาคารสถานที่ ด้านบุคลากร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหาร นักวิชาการศึกษาพิเศษจำนวน 26 คน และผู้ปกครองจำนวน 120 คนในกลุ่มงานการศึกษาพิเศษ สถาบันราชานุกูล สังกัดกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ปีงบประมาณ 2551 รวม 146 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้บริหาร นักวิชาการศึกษาพิเศษ และผู้ปกครองในกลุ่มงานการศึกษาพิเศษ สถาบันราชานุกูล สังกัดกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข รวม 62 คนซึ่งได้จากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

1. แบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) คือ การสัมภาษณ์ตามคำถามที่สร้างขึ้นไว้เป็นแบบสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลความเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูล สังกัดกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ของผู้บริหาร และหัวหน้างาน ประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไป และบทสัมภาษณ์

2. แบบสอบถาม การจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูล สังกัดกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข แบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ นักวิชาการศึกษาพิเศษ ผู้ปกครอง

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูล

แบ่งเป็น 4 ด้าน คือด้านอาคารสถานที่ ด้านบุคลากร ด้านการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)
2. วิเคราะห์ข้อมูลตามระเบียบวิธีทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จคอมพิวเตอร์ SPSS for Windows ตามลำดับดังนี้

2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับรายละเอียดขอสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage)

2.2 ข้อมูลการจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูล ด้านอาคารสถานที่ ด้านบุคลากร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผลใช้การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูล สังกัดกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ด้านอาคารสถานที่ ด้านบุคลากร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผลดังนั้นจะสรุปผลการวิจัยเป็น 2 ตอนดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 สรุปผลจากแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูล ดังนี้

การจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูลโดยภาพรวมในความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างจะอยู่ในระดับดี 3 คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านบุคลากร ด้านการวัดผลและประเมินผล และอยู่ในระดับพอใช้คือด้านอาคารสถานที่ แยกรายด้านพบว่า

1. ด้านอาคารสถานที่ ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับพอใช้ เมื่อจำแนกความคิดเห็นระหว่างนักวิชาการศึกษาพิเศษกับผู้ปกครอง พบว่า มีความเห็นสอดคล้องกันจำนวน 4 ข้อ คือ สนับสนุนการใช้ สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการในการช่วยเหลือกับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา มีการบำรุงรักษา และซ่อมแซมอาคารสถานที่แก่เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา จัดทำ ทางลาดขึ้น – ลง สำหรับเด็กที่มีปัญหาทางการเคลื่อนไหวที่ใช้เก้าอี้ล้อเลื่อนหรือไม้ค้ำยัน มีการระดมทรัพยากรบุคคล วัสดุ อุปกรณ์จากองค์กรอื่น มาปรับสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการจัดการศึกษาพิเศษและมีความเห็นไม่สอดคล้องกัน 1 ข้อคือมีความพร้อมด้านอาคารสถานที่ ห้องเรียนสำหรับการจัดการศึกษาพิเศษ

2. ด้านบุคลากร ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับดี เมื่อจำแนกความคิดเห็นระหว่างนักวิชาการศึกษาพิเศษกับผู้ปกครอง พบว่า มีความเห็นสอดคล้องกันจำนวน 4

ข้อ คือบุคลากรทุกคนมีทัศนคติที่ดีต่อการจัดการศึกษาพิเศษ เห็นว่าเด็กทุกคนมีสิทธิได้รับการศึกษาและพัฒนาได้ บุคลากรมีกิจกรรมและเห็นความสำคัญที่จะต้องพัฒนาเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา บุคลากรมีความสามารถในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา บุคลากรมีการคิดค้นนวัตกรรมเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาพิเศษและมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกัน 1 ข้อคือ มีการประชาสัมพันธ์ ประชุม ชี้แจง จัดอบรม เกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษให้กับผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้อง

3. ด้านการจัดการเรียนการสอน ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับดี เมื่อจำแนกความคิดเห็นระหว่างนักวิชาการการศึกษาพิเศษกับผู้ปกครอง พบว่า มีความคิดเห็นสอดคล้องกันจำนวน 6 ข้อ คือมีการพัฒนาเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาให้มีพฤติกรรมที่เหมาะสมสามารถอยู่ร่วมกันกับสังคมได้อย่างมีความสุข มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาที่ครอบคลุมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านการเรียนรู้และด้านสังคม มีการสำรวจความพร้อมเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาก่อนการจัดการเรียนการสอน มีการปรับเนื้อหาวิชา หรือกิจกรรมให้สอดคล้องกับศักยภาพและความแตกต่างระหว่างบุคคลสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาแต่ละราย การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเปิดโอกาสให้เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาทำงานด้วยตนเอง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีความเหมาะสม ยืดหยุ่น สอดคล้องความต้องการของเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาตามแผนจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกัน 3 ข้อ คือ จัดให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา มีการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา มีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้แผนจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) ที่มีสหวิชาชีพต่างๆ เช่น แพทย์ พยาบาล นักจิตวิทยา นักกิจกรรมบำบัด นักกายภาพบำบัดเข้ามาเกี่ยวข้อง

4. ด้านการวัดและประเมินผล ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับดี เมื่อจำแนกความคิดเห็นระหว่างนักวิชาการการศึกษาพิเศษกับผู้ปกครอง พบว่า มีความคิดเห็นสอดคล้องกันจำนวน 5 ข้อ คือ มีการแจ้งผลการเรียน การพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาแก่ผู้ปกครองทราบหลายรูปแบบ เช่น เป็นลายลักษณ์อักษร ประชุมชี้แจง เป็นต้น จัดให้มีการประชุม ชี้แจงเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา มีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงในการจัดการศึกษา เช่น ผลงานเด็ก แฟ้มสะสมงาน มีการจัดทำปฏิทินการวัดผลสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียน มีการติดตาม ประเมินผล และช่วยเหลือเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาที่จบจากสถาบันให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและพึ่งตนเองได้ และมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกัน 1 ข้อ คือ มีการ

ปรับเกณฑ์การวัดและประเมินผลอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาพิเศษ

ตอนที่ 2 สรุปผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารเกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูลดังนี้

1. ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูล การจัดการศึกษาในระยะแรกเป็นการจัดคล้ายโรงเรียนเฉพาะสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีการแบ่งเด็กเป็น 2 กลุ่มโดยใช้ระดับสติปัญญาเป็นเกณฑ์ กลุ่มแรกคือกลุ่มพอเรียนได้มีระดับเชาวน์ปัญญา 50-70 กลุ่มที่ 2 กลุ่มพอฝึกได้มีระดับเชาวน์ปัญญา 35-49 ใช้หลักสูตรสำหรับเด็กพิเศษกลุ่ม ก ซึ่งใช้สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาโดยเฉพาะ มีอัตราส่วนระหว่างผู้สอนกับเด็ก 1 : 12 ปัจจุบันมีการปรับการจัดการเรียนการสอนให้มีความเหมาะสมกับกลุ่มโรคคือ มีชั้นเรียนสำหรับเด็กที่มีความพิการทางสมอง เด็กออทิสติกเพิ่มการจัดการสอนเด็กแต่ละกลุ่มแบ่งตามช่วงอายุโดยผู้สอน 2-3 คนต่อเด็ก 15-20 คนมีการนำแผนการจัดการศึกษารายบุคคลมาใช้กับเด็กแต่ละคนดังนั้นการจัดการศึกษาจะคำนึงถึงความสามารถของเด็กแต่ละคน

2. หลักการบริหารจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูล หลักในการบริหาร คือ การให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก ผู้ปกครอง มีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ด้านการศึกษาพิเศษ

3. ด้านอาคารสถานที่ ได้มีการปรับห้องเรียน ห้องกระตุ้นสัมผัส ห้องดนตรีบำบัด ปรับทางลาด ห้องเรียน สำหรับเด็กสมองพิการในทุกด้านจะเน้นความปลอดภัยสำหรับเด็กพิเศษทุกกลุ่ม จะมีความคิดเห็นที่ตรงกันในส่วนของเครื่องเล่นสนามว่าไม่มีความเหมาะสมกับเด็ก จัดห้องเรียนสำหรับเด็กออทิสติกจัดให้อยู่ในพื้นที่ที่ไม่ถูกรบกวนสมาธิเวลาเรียน

4. ด้านบุคลากร บุคลากรที่ปฏิบัติงานจะรับเป็นตำแหน่งเฉพาะด้านการศึกษาพิเศษเท่านั้น บุคลากรได้รับการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาเด็ก มีการศึกษาดูงานอย่างต่อเนื่อง ปัญหาที่พบคือ บุคลากรไม่เพียงพอกับเด็กที่มาใช้บริการ ต้องฝึกหรือดูแลเด็กมีปัญหาโรคทางกายร่วมด้วยเช่น โรคหัวใจ โรคเบาหวาน โรคลมชัก บางครั้งมีพฤติกรรมร่วมด้วย

5. ด้านการจัดการเรียนการสอน สอนในสิ่งที่เด็กสามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน การจัดการเรียนการสอนตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program: IEP) ดำเนินการสอนรายวันตามแผนการสอนรายบุคคล (Individualized Implement Plan: IIP) แต่รูปแบบที่ใช้ยังไม่สมบูรณ์ ยังขาดความร่วมมือจากวิชาชีพอื่น

6. ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า การประเมินเป็นรายบุคคลตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program IEP) และแผนการสอนรายบุคคล (Individualized Implement Plan: IIP) ใช้เกณฑ์ผ่าน ไม่ผ่านมีการปรับตามความสามารถของเด็กแต่ละคน

การอภิปรายผล

ผลจากการวิจัย เรื่อง การจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูล สังกัดกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข สามารถอภิปรายผลได้ ดังต่อไปนี้

การจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูลโดยภาพรวมในความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างจะอยู่ในระดับดี 3 ด้าน คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านบุคลากร ด้านการวัดผลและประเมินผล และอยู่ในระดับพอใช้คือด้านอาคารสถานที่ เมื่อแยกรายด้านพบว่า

ด้านอาคารสถานที่

ความคิดเห็นของผู้บริหารพบว่ามีการปรับห้องเรียน ห้องกระตุ้นสัมผัส ห้องดนตรี บำบัด ปรับทางลาด ห้องเรียน สำหรับเด็กสมองพิการในทุกด้านจะเน้นความปลอดภัยสำหรับเด็กพิเศษทุกกลุ่ม จะมีความคิดเห็นที่ตรงกันในส่วนขอเครื่องเล่นสนามว่าไม่มีความเหมาะสมกับเด็ก จัดห้องเรียนสำหรับเด็กออทิสติกจัดให้อยู่ในพื้นที่ที่ไม่ถูกรบกวนสมาธิเวลาเรียน ซึ่งความพร้อมด้านอาคารสถานที่ของสถาบันราชานุกูลผู้บริหารได้พิจารณาจากห้องเรียนที่มีอยู่แล้วจัดอุปกรณ์ จัดหาสื่อและสิ่งจำเป็นสำหรับเด็กและได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น

ความคิดเห็นของนักวิชาการการศึกษาพิเศษและผู้ปกครอง พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับพอใช้ ความคิดเห็นที่สอดคล้องกันจำนวน 4 ข้อคือสนับสนุนการใช้ สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการในการช่วยเหลือกับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา มีการบำรุงรักษา และซ่อมแซมอาคารสถานที่แก่เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา จัดทำ ทางลาด ขึ้น – ลง สำหรับเด็กที่มีปัญหาทางการเคลื่อนไหวที่ใช้เก้าอี้ล้อเลื่อนหรือไม้ค้ำยัน มีการระดมทรัพยากรบุคคล วัสดุ อุปกรณ์จากองค์กรอื่นมาปรับสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการจัดการศึกษาพิเศษ ซึ่งแตกต่างจากประภัสสร ทศนพงศ์ (2550: 83) ซึ่งได้ศึกษาปัญหาการจัดการศึกษาพิเศษในโรงเรียนเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 2 ด้านเครื่องมือ/สื่อ/นวัตกรรม โรงเรียนเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 2 มีปัญหาด้านเครื่องมือ/สื่อ/นวัตกรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะการจัดเกมการศึกษา เทปนิทาน ของเล่นให้สอดคล้องกับความต้องการของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เด็กที่มีความต้องการพิเศษไม่สามารถใช้สื่ออำนวยความสะดวกได้เพียงพอต่อการส่งเสริมพัฒนาการ เด็กที่มีความต้องการพิเศษไม่สามารถใช้สื่ออุปกรณ์เพื่อพัฒนาศักยภาพได้เต็มที่

และมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกัน 1 ข้อคือมีความพร้อมด้านอาคารสถานที่ ห้องเรียน สำหรับการจัดการศึกษาพิเศษซึ่งกรมวิชาการ (2540: 101) ได้เสนอว่าการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนมีความสำคัญต่อเด็กเพราะธรรมชาติของเด็กสนใจที่จะเรียนรู้ ค้นคว้า ทดลอง และต้องการสัมผัสกับสิ่งแวดล้อม ดังนั้นการจัดสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสมตามความต้องการของเด็ก จึงมีความสำคัญที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม การเรียนรู้ของเด็กมาก เด็กสามารถเรียนรู้จากการเล่นที่เป็นประสบการณ์ตรงที่เกิดจากการรับรู้ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 จึงจำเป็นต้องจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน

ให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของหลักสูตรเพื่อส่งผลให้บรรลุจุดมุ่งหมายในการพัฒนาเด็ก

ด้านบุคลากร

ความคิดเห็นของผู้บริหาร พบว่า บุคลากรที่ปฏิบัติงานจะรับเป็นตำแหน่งเฉพาะด้านการศึกษาพิเศษเท่านั้น บุคลากรได้รับการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาเด็ก มีการศึกษาดูงานอย่างต่อเนื่อง ปัญหาที่พบคือ บุคลากรไม่เพียงพอกับเด็กที่มาใช้บริการ ต้องฝึกหรือดูแลเด็กมีปัญหาโรคทางกายร่วมด้วยเช่น โรคหัวใจ โรคเบาหวาน โรคลมชัก บางครั้งมีพฤติกรรมร่วมด้วย

ความคิดเห็นของนักวิชาการการศึกษาพิเศษและผู้ปกครอง พบว่า ความคิดเห็นอยู่ในระดับดี มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันจำนวน 4 ข้อ คือบุคลากรทุกคนมีทัศนคติที่ดีต่อการจัดการศึกษาพิเศษ เห็นว่าเด็กทุกคนมีสิทธิได้รับการศึกษาและพัฒนาได้ บุคลากรมีกิจกรรมและเห็นความสำคัญที่จะต้องพัฒนาเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา บุคลากรมีความสามารถในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา บุคลากรมีการคิดค้นนวัตกรรมเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาพิเศษซึ่งศุภวดี มีเพียร (2550: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์การศึกษาพิเศษ พบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยอย่างมากว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์การศึกษาพิเศษเรียงลำดับความสำคัญ คือ ภูมิรู้ ภูมิฐาน ภูมิธรรม ตามคุณลักษณะของครูที่ดี และคุณลักษณะเพิ่มเติม คือ ช่างสังเกต มีเมตตา อุดมคติ ใจดี ใจเย็น เสียสละ พร้อมเป็นผู้ให้ ให้เวลาแก่เด็กพิเศษได้เต็มที่ เข้าใจสภาวะธรรมชาติ พฤติกรรม และพัฒนาการของเด็กพิเศษอย่างแท้จริง มีใจรักในการสอนและช่วยเหลือเด็กพิเศษอย่างจริงจังและจริงใจโดยไม่หวังผลตอบแทน มุ่งมั่น ทดมเท ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค มีความรู้ วิธีการสอน เทคนิคการสอนเพื่อให้เด็กอยากเรียนรู้และสนุกกับการเรียน มีบุคลิกภาพดี พูดจาไพเราะ มีวาทศิลป์โน้มน้าวใจเด็ก เป็นที่พึ่งทางใจของเด็ก รับฟังและแก้ปัญหาให้เด็ก ทำให้เด็กไว้วางใจ มีมนุษยสัมพันธ์ สามารถประสานงานกับจิตแพทย์ นักจิตวิทยา รวมทั้งให้คำปรึกษาแก่ผู้ปกครองของเด็กได้ เพื่อให้เด็กพิเศษได้รับการดูแลอย่างถูกต้องและเหมาะสมกับพัฒนาการตามวัย และยังสอดคล้องกับบัณฑิตยรัฐ ศรีเงิน (2549: 122) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูการศึกษาพิเศษ ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ในทัศนะของผู้บริหาร ครูและผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนการศึกษาพิเศษในภาคตะวันออก ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูการศึกษาพิเศษ ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ในทัศนะของผู้บริหาร ครูและผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนการศึกษาพิเศษในภาคตะวันออก อยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้เพราะว่าเนื่องจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มอบหมายให้สำนักบริหารการศึกษาพิเศษที่ได้รับผิดชอบโครงการในการพัฒนาครูการศึกษาพิเศษให้มีความรู้ตามความสามารถอยู่เสมอ ได้จัดอบรมให้ความรู้ จัดประชุมสัมมนาเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน จัดให้มีการศึกษาดูงานทั้งในประเทศและนอกประเทศอยู่เสมอ จึงทำให้ครูการศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษมีภาวะเป็นผู้นำด้านการจัดการเรียนการสอน นำกิจกรรมได้ดีให้กับเด็กพิเศษตามประเภทความพิการ ประกอบกับสำนักบริหารการศึกษาพิเศษได้มีโครงการให้ครูการศึกษาพิเศษที่สอนอยู่ใน

โรงเรียนการศึกษาพิเศษได้ศึกษาต่อในระดับประกาศนียบัตร เอกการศึกษาพิเศษเพิ่มเติมและในระดับปริญญาโทเอกการศึกษาพิเศษเฉพาะทาง ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกัน 1 ข้อคือ มีการประชาสัมพันธ์ ประชุม ชี้แจง จัดอบรม เกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษให้กับผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้ปกครองยังต้องการให้หน่วยงานจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการสอนลูกเมื่ออยู่ที่บ้าน การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างผู้สอนกับผู้ปกครองหรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีความสอดคล้องกับชิตดาว แสงศิริผล (2250: บทความย่อ) ได้ศึกษาความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษในโรงเรียนที่มีโครงการเรียนร่วม อำเภอเมืองเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการของผู้ปกครองที่อยู่ในระดับมากที่สุดในด้านวิชาการ ผู้ปกครองต้องการให้โรงเรียนมีการเตรียมทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตให้กับเด็กพิเศษ ด้านสัมพันธ์ชุมชนผู้ปกครองต้องการให้โรงเรียนมีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษ เช่น ศูนย์การศึกษาพิเศษ

ด้านการจัดการเรียนการสอน

ความคิดเห็นของผู้บริหาร พบว่า สอนในสิ่งที่เด็กสามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน การจัดการเรียนการสอนตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program: IEP) ดำเนินการสอนรายวันตามแผนการสอนเฉพาะบุคคลรายวัน (Individualized Implement Plan: IIP) แต่รูปแบบที่ใช้ยังไม่สมบูรณ์ ยังขาดความร่วมมือจากวิชาชีพอื่น

ความคิดเห็นของนักวิชาการการศึกษาพิเศษและผู้ปกครอง พบว่า ความคิดเห็นอยู่ในระดับดี มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันจำนวน 6 ข้อ คือมีการพัฒนาเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาให้มีพฤติกรรมที่เหมาะสมสามารถอยู่ร่วมกันกับสังคมได้อย่างมีความสุข มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาที่ครอบคลุมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านการเรียนรู้และด้านสังคม มีการสำรวจความพร้อมเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาก่อนการจัดการเรียนการสอน มีการปรับเนื้อหาวิชา หรือกิจกรรมให้สอดคล้องกับศักยภาพและความแตกต่างระหว่างบุคคลสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาแต่ละราย การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเปิดโอกาสให้เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาทำงานด้วยตนเอง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีความเหมาะสม ยืดหยุ่น สนองความต้องการของเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาตามแผนจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล(IEP)

ส่วนความคิดเห็นที่ไม่สอดคล้องกัน 3 ข้อ คือ จัดให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา มีการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา มีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้แผนจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) ที่มีสหวิชาชีพต่าง ๆ เช่น แพทย์ พยาบาล นักจิตวิทยา นักกิจกรรมบำบัด นักกายภาพบำบัด เข้ามาเกี่ยวข้อง

จะเห็นได้ว่าสถาบันราชานุกูลมีสหวิชาชีพต่างๆ เช่น แพทย์ พยาบาล นักจิตวิทยา นักกิจกรรมบำบัด นักกายภาพบำบัดเข้ามาเกี่ยวข้องกับแต่ในการปฏิบัติยังไม่มีการดำเนินการให้ทีมต่างเข้ามาเกี่ยวข้องกับเท่าที่ควรซึ่งวีระพงษ์ เทียมวงษ์ (2547: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษาพิเศษรูปแบบเรียนร่วม ตามความคิดเห็นของบุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอนจะต้องมีการจัดทำแผนการสอนเด็กพร้อมคู่มือครูสำหรับใช้สอนเด็ก และจัดเตรียมความพร้อมและฟื้นฟูสมรรถภาพนักเรียนทุกคน และสนับสนุนให้บุคลากรใช้กระบวนการวิจัยในการพัฒนาการเรียนรู้อย่างไรบ้าง

ด้านการวัดและประเมินผล

ความคิดเห็นของผู้บริหาร พบว่า มีการประเมินเป็นรายบุคคลตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program: IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคลประจำวัน (Individualized Implement Plan: IIP) ใช้เกณฑ์ผ่าน ไม่ผ่านมีการปรับตามความสามารถของเด็กแต่ละคน

ความคิดเห็นของนักวิชาการการศึกษาพิเศษและผู้ปกครอง พบว่า ความคิดเห็นอยู่ในระดับดี มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันจำนวน 5 ข้อ คือ มีการแจ้งผลการเรียน การพัฒนาการต่างๆ ของเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาแก่ผู้ปกครองทราบหลายรูปแบบ เช่น เป็นลายลักษณ์อักษร ประชุมชี้แจง เป็นต้น จัดให้มีการประชุม ชี้แจงเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา มีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงในการจัดการศึกษา เช่น ผลงานเด็ก แฟ้มสะสมงาน มีการจัดทำปฏิทินการวัดผลสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียน มีการติดตามประเมินผล และช่วยเหลือเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาที่จบจากสถาบัน ให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและพึ่งตนเองได้ ซึ่งสอดคล้องกับกมลวรรณไสสูงเนิน (2548: 122) ได้ศึกษาการจัดการศึกษาพิเศษรูปแบบการเรียนร่วมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า มีการวัดผลและประเมินผล ดังนี้ ใช้แบบทดสอบแตกต่างจากเด็กปกติ โดยมีการวัดพัฒนาการเป็นระยะ ๆ ทดสอบจากง่ายไปหายาก มีการสร้างเกณฑ์การวัดผลตามวุฒิภาวะของเด็กที่มีความต้องการพิเศษโดยเกณฑ์ประเมินจะไม่ตั้งไว้สูงมากเกินไป มีการประเมินตามสภาพจริง เช่น ประเมินชิ้นงาน การสังเกต ทดสอบ แฟ้มสะสมงาน และมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกัน 1 ข้อ คือ มีการปรับเกณฑ์การวัดและประเมินผลอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาพิเศษ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาค้นคว้าในเรื่องนี้ มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. จากผลการวิจัย พบว่า การจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูล สังกัดกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข มีการดำเนินงานในระดับดี 3 ด้าน คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านบุคลากร ด้านการวัดผลและประเมินผล ส่วนด้านอาคารสถานที่อยู่ในระดับพอใช้ ดังนั้นการจัดการศึกษาพิเศษ ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบการศึกษาพิเศษเฉพาะหรือรูปแบบการเรียนร่วมควรมีดำเนินการในสิ่งต่อไปนี้

1.1 ด้านอาคารสถานที่ จะต้องมีความพร้อม เหมาะสมกับเด็กพิเศษแต่ละประเภท เช่น สื่อ วัสดุ อุปกรณ์พิเศษ ครุภัณฑ์ที่มีความจำเป็นสำหรับเด็กพิเศษ ห้องน้ำ ห้องส้วมมีครุภัณฑ์ที่เหมาะสม มีราวจับใกล้โถส้วม จัดทำ ทางลาดขึ้น – ลง สำหรับเด็กที่มีปัญหาทางการเคลื่อนไหวที่ใช้เก้าอี้ล้อเลื่อนหรือไม้ค้ำยัน เป็นต้น

1.2 ด้านบุคลากรควรมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะทางด้านการศึกษาพิเศษจะทำให้เกิดกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสม ได้ตรงกับความสามารถของเด็กพิเศษแต่ละคนหรือแต่ละความพิการได้ ซึ่งจากงานวิจัยที่ศึกษาปัญหาในการจัดการศึกษาพิเศษรูปแบบเรียนร่วมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานส่วนใหญ่จะพบปัญหาในระดับมากหรือมีการปฏิบัติในระดับที่น้อยจะเนื่องมาจากการขาดความรู้ความเข้าใจในเด็กพิเศษ ดังนั้นสถานศึกษาที่ดำเนินจัดการศึกษาพิเศษรูปแบบใดก็ตามก็ควรจะมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถโดยตรงและสร้างศักยภาพของบุคลากรที่มีอยู่ให้มีจิตบริการในการพัฒนาเด็ก

1.3 ด้านการจัดการเรียนการสอน การดำเนินการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กพิเศษควรครอบคลุมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านการเรียนรู้และด้านสังคมโดยมีผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนและมีทีมวิชาชีพต่างๆ เช่น แพทย์ พยาบาล นักจิตวิทยา นักกิจกรรมบำบัด นักกายภาพบำบัดเข้ามาเกี่ยวข้องด้วยเพราะเด็กพิเศษบางกลุ่มจะต้องใช้ยาเพื่อช่วยทำให้มีสมาธิในการเรียน บางกลุ่มต้องใช้กิจกรรมมาช่วยในการลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ จัดการเรียนการสอนที่เด็กสามารถนำไปใช้ได้จริงในการดำรงชีวิตประจำวัน

1.4 การวัดและประเมินผลมีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงในการจัดการศึกษา เช่น ผลงานเด็ก แฟ้มสะสมงาน ประเมินเป็นรายบุคคลในแผนการจัดการศึกษารายบุคคล และแผนการสอนรายบุคคลประจำวัน ดำเนินการวัดในเรื่องที่สอนควรมีการวิเคราะห์และประเมินผล การจัดการศึกษาพิเศษอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องเพื่อการพัฒนาว่าหน่วยงานมีความเหมาะสมที่จะจัดการศึกษาพิเศษรูปแบบใดถึงจะมีความเหมาะสม

2. ควรมีการเผยแพร่การจัดการศึกษาพิเศษให้สถานศึกษาอื่น ๆ เพื่อนำไปใช้ในการบริหารจัดการให้มีความเหมาะสมและการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย ดังนี้

1. ควรมีการศึกษาวิจัย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักวิชาการศึกษาพิเศษ
2. ควรมีการศึกษาวิจัย การพัฒนารูปแบบและวิธีการส่งเสริมการจัดการศึกษาพิเศษ รูปแบบเฉพาะสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ของสถานศึกษา
3. ควรมีการศึกษาวิจัย ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จ ในการบริหารจัดการศึกษาพิเศษ รูปแบบเฉพาะสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

บรรณานุกรม

- กมลทรศน์ ใจสูงเนิน. (2548). การศึกษาการจัดการศึกษาพิเศษ รูปแบบการเรียนรู้ร่วมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ ปรินญาณิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). สุรินทร์: บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์. ถ่ายเอกสาร.
- กองการศึกษาพิเศษ กระทรวงศึกษาธิการ. (2541). หลักสูตรสำหรับเด็กพิเศษ(กลุ่ม ก.). กรุงเทพฯ: พรรณการพิมพ์.
- กองวิชาการ, สำนักงานประถมศึกษาแห่งชาติ. (2533). รายงานการประชุมสัมมนาศึกษานิเทศก์จังหวัดและผู้บริหารโรงเรียนเพื่อเตรียมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการร่วมกับเด็กปกติในปีการศึกษา 2533. กรุงเทพฯ: กองวิชาการ สำนักงานประถมศึกษาแห่งชาติ.
- กลุ่มงานการศึกษาพิเศษ. (2549). ข้อมูลหน่วยงานประกอบการเยี่ยมชมสำรวจ. กรุงเทพฯ: สถาบันราชานุกูล กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.
- กลุ่มงานการศึกษาพิเศษ. (2548). คู่มือการบริการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย. กรุงเทพฯ: สถาบันราชานุกูล กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.
- กลุ่มงานการศึกษาพิเศษ. (2550ก). แบบแสดงรายละเอียดการเสนอผลงาน. กรุงเทพฯ: สถาบันราชานุกูล กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.
- กลุ่มงานการศึกษาพิเศษ. (2550ข). คู่มือการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กออทิสติก. กรุงเทพฯ: สถาบันราชานุกูล กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.
- จารุทัศน์ วงศ์ข้าหลวง. (2547, ธันวาคม). การศึกษาของเด็กพิเศษ. *บันทึกคุณแม่*. 64(042): 112 – 113.
- จารึก โกษาพงศ์. (2545). สภาพปัญหาการจัดการศึกษาพิเศษเรียนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัด สำนักงานประถมศึกษาจังหวัดกระบี่. ปรินญาณิพนธ์ ศศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ฉลวย จิตกุล. (2542). แนวคิดการปฏิรูป การจัดบริการ และการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์จิตเวชสำหรับบุคคลปัญญาอ่อนในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: โรงพยาบาลราชานุกูล กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.
- ชิตดาว แสงศิริผล. (2550). ความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษในโรงเรียนที่มีโครงการเรียนร่วม อำเภอเมืองเชียงใหม่. ปรินญาณิพนธ์ ศศ.ม. (การประถมศึกษา). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- ฉมาลีสา ศรีนฤพัฒน์. (2547, ฉบับปฐมฤกษ์). ครูสร้างสรรค์: ครูการศึกษาพิเศษ. *วารสารข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา*. 37(111): 30 – 32.
- ดารณี ธนภูมิ. (2542). การสอนเด็กปัญญาอ่อน. กรุงเทพฯ: สมใจการพิมพ์.

- ทัศนีย์ หาญพล เชลบี. (2540, มกราคม-เมษายน). การจัดการศึกษาพิเศษของเด็กที่มีปัญหาการเรียนรู้ในสังคมอเมริกัน. วารสารสุขุทัยธรรมมาธิราช. 1(10): 109-114.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาสน์.
- เบญจา ชลธารนนท์. (2543). การตรวจสอบเด็กพิเศษ. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- บัณฑิตชู ศรีเงิน. (2549). การศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูการศึกษาพิเศษตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาในทัศนะของผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนศึกษาพิเศษในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ปรินญาณินพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). จันทบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี. ถ่ายเอกสาร.
- ประภัสสร ทศนพงศ์. (2550). ศึกษาปัญหาการจัดการศึกษาพิเศษในโรงเรียนเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนคร เขต 2. ปรินญาณินพนธ์ ค.ม. (การศึกษาพิเศษ). กลนคร: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- ปรีชา สวัสดิ์ทา. (2546). การดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาพิเศษโรงเรียนเรียนร่วม สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู. ปรินญาณินพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). เลย: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏเลย. ถ่ายเอกสาร.
- ผดุง อารยะวิญญู. (2539). การศึกษาพิเศษสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานคร.
- (2541). รายงานการวิจัยประกอบการร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ....ประเด็นการศึกษาพิเศษ. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- (2542). การเรียนร่วมระหว่างเด็กปกติกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ. กรุงเทพฯ: แวนแก้ว.
- (2546). วิธีการสอนเด็กออทิสติก. กรุงเทพฯ: แวนแก้ว.
- ผดุง อารยะวิญญูและดารณี ศักดิ์ศิริผล. (2544). รายงานการวิจัย: การศึกษาความต้องการกำลังคนในการพัฒนาการศึกษาพิเศษ. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ: ภาควิชาการศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์.
- พิจิตร จารุเนตร. (2536). การบริหารและจัดการโรงเรียนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา. เชียงใหม่: โรงเรียนกาวิละออนกุล.
- พิมลพร จันทร์สมดี. (2550). ความพึงพอใจของครูผู้สอนที่มีต่อการบริหารวิชาการโรงเรียนที่จัดการศึกษาเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จังหวัดเชียงใหม่. ปรินญาณินพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- เพ็ญแข ลิมศิลา. (2540). การวินิจฉัยโรคออทิสซึม. สมุทรปราการ: ช.แสงงามการพิมพ์.
- ไพรัช ศรีพลัง. (2547). การพัฒนาบุคลากรงานเตรียมความพร้อมเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดบุรีรัมย์. ปรินญาณินพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). บุรีรัมย์: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

- โรงเรียนราชานุกูล. (2541). หลักสูตรการเตรียมผู้ชุมชนสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา. กรุงเทพฯ: โรงพยาบาราชานุกูล กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.
- โรงเรียนราชานุกูล. (2545). รวบรวมหลักสูตรระดับชั้นอนุบาล-ชั้นประถมศึกษาพิเศษ 6. กรุงเทพฯ: โรงพยาบาราชานุกูล กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.
- โรงพยาบาลราชานุกูล. (2544). สื่อบัตรพีซีเปิดอาคารพิพิธภัณฑสถานโรงพยาบาลราชานุกูล. มุลนิธิเพื่อโรงพยาบาลราชานุกูล. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- ลัดดา อิชฎิญาณ. (2544). รายงานการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กปัญญาอ่อนในกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ: กลุ่มงานการศึกษาพิเศษ สถาบันราชานุกูล กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.
- วิเชียร แดงสาย. (2545). การศึกษาปัญหาการจัดการศึกษาพิเศษในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์. ปรินญาณิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). บุรีรัมย์: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์. ถ่ายเอกสาร.
- วิรัช วรรณรัตน์. (2544). การวัดผลการศึกษา: การวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544. วารสารการศึกษา. 25(73): 1 – 6.
- วีระพงษ์ เทียมวงษ์. (2547). การศึกษาปัญหาและแนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษาพิเศษรูปแบบการเรียนรู้ร่วม ตามความคิดเห็นของบุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ ปรินญาณิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). นครราชสีมา: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา. ถ่ายเอกสาร.
- วัชรภรณ์ ผิวขำ. (2549). สภาพและปัญหาการบริหารจัดการศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ปรินญาณิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). สกลนคร: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. ถ่ายเอกสาร.
- วารี ธิระจิตร. (2545). การศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วารุณี สีมากุล. (2543). รายงานการวิจัยเรื่อง ความต้องการของผู้ปกครองต่อการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการศึกษาสำหรับเด็กปัญญาอ่อน. กรุงเทพฯ: กลุ่มงานการศึกษาพิเศษ สถาบันราชานุกูล กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.
- ศรียา นิยมธรรม. (2542). การวัดและประเมินผลทางการศึกษาพิเศษ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: P.A.ART&PRINTING CO.,LTD.
- ศรียา นิยมธรรม. (2532). การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศุภวดี มีเพียร. (2550). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์การศึกษาพิเศษ. ปรินญาณิพนธ์ สส.ม. (พัฒนาแรงงานและสวัสดิการมหบัณฑิต). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

- สถาบันราชานุกูล. (2550). *คู่มือการจัดการบริการเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาแบบองค์รวมในระดับตติยภูมิ*. กรุงเทพฯ: กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.
- สถาบันส่งเสริมมาตรฐานการศึกษาออกโรงเรียน. (2543). *คู่มือครูการใช้หลักสูตรการศึกษาออกโรงเรียนแบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน สำหรับบุคคลออทิสติกพุทธศักราช 2543*. กรุงเทพฯ: กรมการศึกษาออกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ.
- สหภัทร์ เจริญยศ. (2540). *การศึกษาความต้องการ ปัญหา เจตคติของครูและผู้ปกครอง นักเรียนที่มีต่อการเรียนร่วมในโรงเรียนวัดโพคอย กับโรงเรียนราชวินิจ*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม.กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สิริมา หมอนไหม. (2543). *การศึกษาพิเศษ: องค์ความรู้และกระบวนการทศน์*. กรุงเทพฯ: กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการศึกษาพิเศษในโรงเรียนประถมศึกษา สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา สำนักคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.
- สุขพัชรา ชิมเจริญ. (2544). *การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่อง*. กรมสามัญศึกษา.
- สุขพัชรา ชิมเจริญ. (2550). *การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครองเด็กพิเศษ*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุจิตรา ศรีสุโร และคณะ. (2548). *การศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรมมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนราชานุกูล*. กรุงเทพฯ: สถาบันราชานุกูล. กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.
- สุวัชชัย สายแก้ว. (2546). *ปัญหาการจัดการศึกษาพิเศษในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง*. ปรินญาณินพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2541ก) *คู่มือการเรียนร่วมสำหรับผู้บริหารโรงเรียนและศึกษานิเทศก์*. กรุงเทพฯ: คุรุสภา ลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ. (2541, กันยายน-ตุลาคม). *สรุปสาระสำคัญแผนการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการแห่งชาติพ.ศ. 2540-2544*. *การประชาสัมพันธ์*. 41(5): 78-81.
- สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา. (2543). *แนวทางการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.
- อรรรรณ นิมตลุง. (2546, กันยายน). *การศึกษาพิเศษ: ทางเลือกหนึ่งสำหรับการศึกษายุคใหม่*. *วารสารพวงแสด*. 22(26): 27 – 33.
- Barry A. Friedman, Paula E. Bobrowski; & John Geraci. (2006). *Parent's school satisfaction: ethic similarities and differences*. Emerald Group.

- Blanchard D.M(1991). *Improving Attitudes and Social Interactions between Nonhandicapped Young Children and Their Peers with Handicapping Conditions. Dissertation Abstracts International. 51(12).*
- Desai,N. (1993). *A Study of Primary School Principle Attitudes Toward Mainstreaming on Victoria.* Melbourne: THE University of Melbourne.
- Luckasson, R.D; et al. (1992). *Mental Retardation Defmilion ,Classification, and Systems of Aupports.* 9 th ed. Washington D.C: American Association on Mental Retardation.
- Tjokrowardogo, Elly Estiningsih. (1989). *The characteristics,need,and problems of integrated primany school in the cities of Jakarta and Yogyakarta in Java Island and and possible use of instructional supervision to cope with the needs and problems(Indonesia).*
Retrieved January 11, 2008,from <http://www.od.arc.rin.ac.th/detail.nsp>[2008,Jan

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแบบสอบถามการวิจัย
และหนังสือขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแบบสอบถามการวิจัย

1. รองศาสตราจารย์ สุวพิชชา ประสิทธิ์ชัยกิจ อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
2. อาจารย์สุจิตรา ศรีสุโร พยาบาลวิชาชีพ 8 วช สถาบันราชานุกูล
3. อาจารย์ชนิสรา เวชวิรุพห์ นักจิตวิทยาชำนาญ 8 ว สถาบันราชานุกูล
4. อาจารย์ภาวินี อ่อนนาค นักวิชาการศึกษาพิเศษ 7 ว
สถาบันเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์
5. อาจารย์นัยนา ผดุงสงฆ์ ครูชำนาญการ โรงเรียนราชวินิตประถมบางแค

ที่ ศธ 0519.12/๖๗๑

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

18 กุมภาพันธ์ 2551

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

เนื่องด้วย นางสาวประทีป ใจป่า นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “การศึกษาการจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูล สังกัดกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข” โดยมี อาจารย์จางูวรรณ พลอยดวงรัตน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ รองศาสตราจารย์สุวพิชชา ประสิทธิ์ธัญกิจ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามการศึกษาการจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูล สังกัดกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข และ แบบสัมภาษณ์การศึกษาการจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูล สังกัดกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวประทีป ใจป่า และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญสิริ จิระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2664-1000 ต่อ 5730

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-2454-601-5 ต่อ 4607, 084-1097-373

ที่ ศช 0519.12/1681

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

18 กุมภาพันธ์ 2551

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการสถาบันราชานุกูล

เนื่องด้วย นางสาวประทีป ใจป่า นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาการจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูล สังกัดกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข” โดยมี อาจารย์จรัสวรรณ พลอยดวงรัตน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ นางสาวชนิสิตา เวชวิรุพห์ นักจิตวิทยา 8 ว และ นางสุจิตรา ศรีสุโร พยาบาลวิชาชีพ 8 ว เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถาม การศึกษาการจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูล สังกัดกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข และ แบบสัมภาษณ์การจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูล สังกัดกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวประทีป ใจป่า และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญศิริ จิระเชชากุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
โทร. 0-2664-1000 ต่อ 5730

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-2454-601-5 ต่อ 4607, 084-1097-373

ที่ ศธ 0519.12/1680

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

/8 กุมภาพันธ์ 2551

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการสถาบันเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์

เนื่องด้วย นางสาวประทีป ใจป่า นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาการจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูล สังกัดกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข” โดยมี อาจารย์จรรุวรรณ พลอยดวงรัตน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ นางสาวภาวินี อ่อนนาค นักวิชาการศึกษาพิเศษ 7 ว เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามการจัดการศึกษาการจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูล สังกัดกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข และ แบบสัมภาษณ์การจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูล สังกัดกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวประทีป ใจป่า และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญศิริ จีระเชชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2664-1000 ต่อ 5730

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-2454-601-5 ต่อ 4607, 084-1097-373

ที่ ศธ 0519.12/1678

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

18 กุมภาพันธ์ 2551

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนราชวินิตประถมบางแค

เนื่องด้วย นางสาวประทีป ใจป่า นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “การศึกษาการจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูล สังกัดกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข” โดยมี อาจารย์จรรุวรรณ พลอยดวงรัตน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์นัยนา ผดุงสงฆ์ ครุชำนาญการ เป็นผู้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบตามการศึกษาการจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูล สังกัดกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข และ แบบสัมภาษณ์การจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูล สังกัดกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวประทีป ใจป่า และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญศิริ จีระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2664-1000 ต่อ 5730

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-2454-601-5 ต่อ 4607, 084-1097-373

การวิเคราะห์ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบประเมิน
 ตารางที่ ข 1 คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านอาคารสถานที่

ลำดับ ที่	หัวข้อในการประเมิน	คะแนนความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ					ค่า IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	
1	มีความพร้อมด้านอาคารสถานที่ ห้องเรียน สำหรับการจัดการศึกษาพิเศษ	+1	+1	0	0	+1	.6
2	มีการระดมทรัพยากรบุคคล งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์จากองค์กรอื่นมาปรับ สภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการจัดการศึกษา พิเศษ	0	+1	+1	+1	+1	.8
3	สนับสนุนการใช้งบประมาณ สิ่งอำนวยความสะดวก ความสะดวก สื่อ บริการและความ ช่วยเหลือกับเด็กที่มีความบกพร่องทาง พัฒนาการและสติปัญญา	+1	+1	+1	+1	+1	1
4	จัดทำ ทางลาดขึ้น – ลง สำหรับเด็กที่มี ปัญหาทางการเคลื่อนไหวที่ใช้เก้าอี้ ล้อเลื่อนหรือไม่ค้ำยัน	+1	+1	0	0	+1	.6
5	มีการจัดทำระบบสื่อ ข้อมูลสารสนเทศ ด้านอาคารสถานที่เพื่อจัดการศึกษาพิเศษ ที่มีความเฉพาะสำหรับเด็กที่มีความ บกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา	0	+1	0	0	+1	.4
6	จัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์พิเศษ ครุภัณฑ์ที่มี ความจำเป็นสำหรับเด็กที่มีความบกพร่อง ทางพัฒนาการและสติปัญญา เช่น ห้องน้ำ/ ห้องส้วมมีครุภัณฑ์ที่เหมาะสม มีราวจับ ใกล้ใกล้ส้วม	+1	0	0	+1	+1	.6
7	มีการจัดระบบบำรุงรักษา และซ่อมแซม อาคารสถานที่แก่เด็กที่มีความบกพร่อง ทางพัฒนาการและสติปัญญา	+1	0	0	+1	+1	.6
8	มีการประเมินและรายงานผลการใช้อาคาร สถานที่เพื่อจัดการศึกษาพิเศษอย่าง สม่ำเสมอ	0	0	0	+1	+1	.4

ตารางที่ ข 2 คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านบุคลากร

ลำดับ ที่	หัวข้อในการประเมิน	คะแนนความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ					ค่า IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	
1	มีโครงสร้างการปฏิบัติงานของบุคลากร ด้านการศึกษาพิเศษอย่างเป็นระบบ เหมาะสม ชัดเจนกับการปฏิบัติงาน	0	0	+1	+1	0	.4
2	บุคลากรทุกคนได้รับการพัฒนาทางด้าน วิชาการที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาพิเศษ อย่างต่อเนื่อง	0	0	0	+1	+1	.4
3	บุคลากรมีกิจกรรมและเห็นความสำคัญที่ จะต้องพัฒนาเด็กที่มีความบกพร่องทาง พัฒนาการและสติปัญญา	+1	+1	+1	0	+1	.8
4	มีการประชาสัมพันธ์ ประชุม ชี้แจง จัด อบรม เกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษ ให้กับผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้อง	+1	+1	+1	+1	+1	1
5	มีการประเมินเพื่อนิเทศ กำกับ ติดตาม บุคลากรที่รับผิดชอบในการพัฒนา ปรับปรุง และสรุปรายงาน เผยแพร่ผลการ จัดการศึกษาพิเศษต่อสาธารณชน	0	0	+1	+1	0	.4
6	บุคลากรมีความสามารถในการปฏิบัติงาน เกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็ก ที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและ สติปัญญา	+1	+1	+1	0	+1	.8
7	บุคลากรทุกคนมีทัศนคติที่ดีต่อการจัด การศึกษาพิเศษ เห็นว่าเด็กทุกคนมีสิทธิ ได้รับการศึกษาและพัฒนาได้	+1	+1	+1	0	0	.6
8	บุคลากรมีการคิดค้นนวัตกรรม วิจัยในชั้น เรียน เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาพิเศษ	+1	+1	+1	+1	0	.8

ตารางที่ ข 3 คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอน

ลำดับ ที่	หัวข้อในการประเมิน	คะแนนความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ					ค่า IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	
1	มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาที่ครอบคลุมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านการเรียนรู้และด้านสังคม	+1	+1	+1	0	+1	.8
2	มีการผลิต จัดซื้อ จัดหา หนังสือ วารสาร จุลสาร เผยแพร่เรื่องราวเกี่ยวกับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา	+1	0	0	0	+1	.4
3	เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาได้รับการพัฒนาพฤติกรรมให้เหมาะสมอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างมีความสุข	+1	+1	+1	0	+1	.8
4	มีการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา	+1	+1	+1	+1	+1	1
5	มีการจัดทำข้อมูลเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา เช่น ประวัติส่วนตัว พัฒนาการต่างๆ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1
6	มีการสำรวจความพร้อมเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา ก่อนการจัดการเรียนการสอน	+1	+1	+1	+1	+1	1
7	มีการปรับเนื้อหาวิชา หรือกิจกรรมให้สอดคล้องกับศักยภาพและความแตกต่างระหว่างบุคคล	+1	0	0	0	+1	.4
8	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเปิดโอกาสให้เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาทำงานด้วยตนเอง	+1	+1	+1	+1	+1	1
9	มีการจัดหาสื่อการเรียนการสอนเพียงพอ หากสื่อการสอนใดขาดแคลน มีไม่เพียงพอผู้สอนสามารถดัดแปลงวัสดุสิ่งของอื่นๆ มาทดแทนใช้สอนได้	+1	+1	+1	0	+1	.8
10	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีความยืดหยุ่นสนองความต้องการของเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา	+1	+1	+1	+1	+1	1

ตารางที่ ข 4 คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและประเมินผล

ลำดับที่	หัวข้อในการประเมิน	คะแนนความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ					ค่า IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	
1	จัดให้มีการประชุม ชี้แจงเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา	+1	+1	+1	+1	+1	1
2	มีการปรับเกณฑ์การวัดและประเมินผลอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาพิเศษ	+1	+1	+1	+1	+1	1
3	มีการปรับปรุงการวัดผลให้เหมาะสมกับศักยภาพพัฒนาการของเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา	+1	+1	+1	+1	+1	1
4	มีการจัดทำแบบทดสอบเด็กที่บกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาแยกตามระดับความบกพร่อง	+1	+1	+1	+1	+1	1
5	มีการจัดทำปฏิทินการวัดผลสำหรับเด็กที่บกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาทั้งก่อนเรียนระหว่างเรียนและหลังเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1
6	มีการนำผลการวัดและประเมินผลมาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา	+1	+1	+1	+1	+1	1
7	มีการแจ้งผลการเรียน การพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาแก่ผู้ปกครองทราบหลายรูปแบบ เช่น เป็นลายลักษณ์อักษร ประชุมชี้แจง เป็นต้น	+1	+1	+1	+1	+1	1
8	มีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงในการจัดการศึกษา เช่น ผลงานเด็ก เพิ่มสะสมงาน	+1	+1	+1	+1	+1	1
9	มีการจัดแผนภูมิหรือตารางแสดง พัฒนาการความก้าวหน้าของเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา	+1	+1	+1	+1	+1	1
10	การวัดผลและประเมินผลเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาใช้ผลสัมฤทธิ์ทางด้านวิชาการและผลการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมประกอบการประเมิน	+1	+1	+1	+1	+1	1
11	มีการติดตาม ประเมินผล และช่วยเหลือเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาที่จบจากสถาบันให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและพึ่งตนเองได้	+1	+1	+1	+1	+1	1

ภาคผนวก ค
เครื่องมือในการวิจัย

ข้อมูลสำหรับผู้ตอบแบบสอบถาม

ชื่อการวิจัย การศึกษาการจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูล สังกัดกรมสุขภาพจิต

กระทรวงสาธารณสุข

ชื่อผู้วิจัย นางสาวประทีป ใจป่า รหัสประจำตัว 49199080038 ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ อาจารย์ ดร. จารุวรรณ พลอยดวงรัตน์

หมายเลขโทรศัพท์ โทรสาร ที่ติดต่อผู้วิจัยได้สะดวก

โทรศัพท์ 084-1097373 , 02-2454601-5 ต่อ 4607

โทรสาร 02-2482944

เรียนผู้ตอบแบบสอบถาม

ท่านเป็นผู้ที่ได้รับเชิญจากผู้วิจัยในการตอบแบบสอบถาม การศึกษาการจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูล สังกัดกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ก่อนที่ท่านจะตกลงเข้าร่วมการศึกษาดังกล่าว ขอเรียนท่านทราบถึงเหตุผลและรายละเอียดของการวิจัยครั้งนี้

การจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูลเป็นการจัดการศึกษาพิเศษในรูปแบบเฉพาะสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาคือการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เด็กออทิสติก เด็กสมองพิการ ให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ซึ่งเด็กกลุ่มนี้ยังต้องได้รับการเตรียมความพร้อมก่อนที่จะเรียนร่วมในโรงเรียนปกติ เตรียมความพร้อมเพื่อไม่ให้เป็นการระแ่กครอบครัว ชุมชน ดังนั้นการดำเนินงานในการจัดการศึกษาพิเศษจำเป็นจะต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องไม่ว่าจะเป็นด้านอาคารสถานที่ ด้านบุคลากร ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูล ซึ่งการวิจัยในเรื่องดังกล่าวเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้บริหารโดยใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และสอบถามผู้ปฏิบัติงาน ผู้มารับบริการ โดยใช้แบบสอบถาม มีวัตถุประสงค์เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้มาวางแผนการพัฒนาการดำเนินงานในการจัดการศึกษาพิเศษรูปแบบเฉพาะสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาให้มีความเหมาะสม มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

หากท่านตกลงที่จะเข้าร่วมการวิจัยนี้ท่านจะได้รับแบบสอบถามจากผู้วิจัยจำนวน 1 ชุด ระยะเวลาในการตอบแบบสอบถามประมาณ 20 นาที อย่างไรก็ตาม ท่านมีสิทธิจะไม่ตอบคำถามที่ล่วงล้ำความเป็นส่วนตัว จนทำให้ท่านเกิดความไม่สบายใจและโปรดส่งแบบสอบถามกลับคืนมายังผู้วิจัย

การเข้าร่วมการศึกษาจะเป็นไปโดยสมัครใจ ท่านอาจจะปฏิเสธที่จะเข้าร่วมหรือถอนตัวจากการศึกษาค้างนี้ได้ และสิ่งที่สำคัญคือ ผลการศึกษาค้างนี้จะนำไปใช้ประกอบการพิจารณาแก้ไขปรับปรุง และพัฒนาในส่วนของการบริหารจัดการด้านการศึกษาพิเศษ แนวทางในระดับการปฏิบัติงานด้านการศึกษาพิเศษเท่านั้น โดยข้อมูลการตอบแบบสอบถามจะไม่สามารถเชื่อมโยงกลับไปยังผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อมูลต่างๆจะถูกเก็บไว้เป็นความลับ ไม่มีการแพร่กระจายสู่สาธารณชน และขอรับรองว่าจะไม่มีการเปิดเผยรายชื่อของท่านในทีเดียว

ขอขอบคุณในความร่วมมือของท่านมา ณ ที่นี้

*****

ใบยินยอมให้ทำการวิจัยในมนุษย์

การวิจัยเรื่อง การศึกษาการจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูล สังกัดกรมสุขภาพจิต
กระทรวงสาธารณสุข

วันให้คำยินยอม วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ก่อนที่ข้าพเจ้าจะลงนามในใบคำยินยอมในการวิจัยครั้งนี้ ข้าพเจ้าได้อ่านข้อมูลสำหรับผู้ตอบแบบสอบถามและได้รับคำอธิบายจากผู้วิจัยเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการวิจัยและประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นจากการวิจัยอย่างละเอียดและมีความเข้าใจดีแล้ว

ผู้วิจัยขอรับรองว่า จะตอบคำถามต่างๆ ที่ข้าพเจ้าสงสัยด้วยความเต็มใจ ไม่ปิดบังซ่อนเร้นจนกว่าข้าพเจ้าจะพึงพอใจ

ข้าพเจ้ามีสิทธิที่จะบอกเลิกการในการวิจัยนี้เมื่อใดก็ได้ โดยไม่จำเป็นต้องชี้แจงเหตุผล

ผู้วิจัยรับรองว่าจะเก็บข้อมูลเฉพาะเกี่ยวกับตัวข้าพเจ้าเป็นความลับ จะเปิดเผยเฉพาะในรูปแบบที่เป็นสรุปผลการวิจัย

ข้าพเจ้าได้อ่านข้อความข้างต้นแล้ว และมีความเข้าใจดีทุกประการ จึงได้ลงนามในใบยินยอมนี้ด้วยความเต็มใจ

ลงนาม.....ผู้ยินยอม

(.....)

ลงนาม.....พยาน

(.....)

ลงนาม.....พยาน

(.....)

ลงนาม.....ผู้วิจัย

(.....)

แบบสอบถามสำหรับผู้ปกครอง
เรื่อง การศึกษาการจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูล สังกัดกรมสุขภาพจิต
กระทรวงสาธารณสุข

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามนี้ ใช้สอบถาม ระดับปฏิบัติงาน จากการวิจัยเรื่องการศึกษาการจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูล สังกัดกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข
2. แบบสอบถามนี้ แบ่งเป็น 2 ตอน คือ
  - ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
  - ตอนที่ 2 เป็นเรื่องเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติงาน การจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูล สังกัดกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข

ด้านอาคารสถานที่	จำนวน	5	ข้อ
ด้านบุคลากร	จำนวน	5	ข้อ
ด้านการจัดการเรียนการสอน	จำนวน	9	ข้อ
ด้านการวัดและประเมินผล	จำนวน	6	ข้อ

มีลักษณะประมาณค่า (Rating scale)

3. กรุณาตอบแบบสอบถามทั้งฉบับให้ครบทุกข้อ เพื่อให้แบบสอบถามมีความสมบูรณ์
4. โปรดตอบแบบสอบถามนี้ตามสภาพความเป็นจริง ทั้งนี้เพื่อให้การศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ เพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาสถาบัน ให้สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ
5. ข้อมูลที่ท่านตอบคำถามนี้จะไม่กระทบกระเทือนหรือส่งผลต่อตำแหน่งหน้าที่การงานของท่านประการใด ผู้ศึกษาจะถือเป็นความลับ และจะนำไปใช้เฉพาะการศึกษาเท่านั้น

ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ที่ให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถาม

ประทีป ใจปา

ผู้วิจัย

นิสิตปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดใส่เครื่องหมาย $\surd$ ลงใน ที่ตรงกับความเป็นจริง

1. เพศ

 ชาย หญิง

2. ระดับการศึกษา

 ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ระดับอนุปริญญา(ปวส.) ระดับปริญญาตรี ระดับปริญญาโทขึ้นไป

3. ประเภทของเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาที่เกี่ยวข้อง

 เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เด็กออทิสติก เด็กสมองพิการ

ตอนที่ 2 การจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูล

คำชี้แจง : โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือที่ตรงกับระดับการปฏิบัติ

ด้านอาคารสถานที่

ข้อที่	รายการ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1	มีความพร้อมด้านอาคารสถานที่ ห้องเรียน สำหรับการจัดการศึกษาพิเศษ					
2	มีการระดมทรัพยากรบุคคล วัสดุ อุปกรณ์ จากองค์กรอื่นมาปรับสภาพแวดล้อมให้เอื้อ ต่อการจัดการศึกษาพิเศษ					
3	สนับสนุนการใช้ สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการในการช่วยเหลือกับเด็กที่มีความ บกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา					
4	จัดทำ ทางลาดขึ้น – ลง สำหรับเด็กที่มี ปัญหาทางการเคลื่อนไหวที่ใช้เก้าอี้ ล้อเลื่อนหรือไม่ค้ำยัน					
5	มีการบำรุงรักษา และซ่อมแซมอาคาร สถานที่แก่เด็กที่มีความบกพร่องทาง พัฒนาการและสติปัญญา					

ด้านบุคลากร

ข้อที่	รายการ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1	บุคลากรมีกิจกรรมและเห็นความสำคัญที่ จะต้องพัฒนาเด็กที่มีความบกพร่องทาง พัฒนาการและสติปัญญา					

ด้านบุคลากร (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
2	มีการประชาสัมพันธ์ ประชุม ชี้แจง จัดอบรม เกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษให้กับผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้อง					
3	บุคลากรมีความสามารถในการปฏิบัติงาน เกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา					
4	บุคลากรทุกคนมีทัศนคติที่ดีต่อการจัดการศึกษาพิเศษ เห็นว่าเด็กทุกคนมีสิทธิได้รับการศึกษาและพัฒนาได้					
5	บุคลากรมีการคิดค้นนวัตกรรมเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาพิเศษ					

ด้านการจัดการเรียนการสอน

ข้อที่	รายการ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1	มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาที่ครอบคลุมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านการเรียนรู้และด้านสังคม					
2	มีการพัฒนาเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาให้มีพฤติกรรมที่เหมาะสมสามารถอยู่ร่วมกันกับสังคมได้อย่างมีความสุข					

ด้านการจัดการเรียนการสอน (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
3	จัดให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา					
4	มีการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา					
5	มีการสำรวจความพร้อมเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา ก่อนการจัดการเรียนการสอน					
6	มีการปรับเนื้อหาวิชา หรือกิจกรรมให้สอดคล้องกับศักยภาพและความแตกต่างระหว่างบุคคลสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาแต่ละราย					
7	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเปิดโอกาสให้เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาทำงานด้วยตนเอง					
8	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีความเหมาะสม ยืดหยุ่น สนองความต้องการของเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาตามแผนจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล(IEP)					
9	มีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้แผนจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) ที่มีสหวิชาชีพ ต่างๆ เช่น แพทย์ พยาบาล นักจิตวิทยา นักกิจกรรมบำบัด นักกายภาพบำบัดเข้ามาเกี่ยวข้อง					

ด้านการวัดและประเมินผล

ข้อที่	รายการ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1	จัดให้มีการประชุม ชี้แจงเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา					
2	มีการปรับเกณฑ์การวัดและประเมินผลอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาพิเศษ					
3	มีการจัดทำปฏิทินการวัดผลสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียน					
4	มีการแจ้งผลการเรียน การพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาแก่ผู้ปกครองทราบหลายรูปแบบ เช่น เป็นลายลักษณ์อักษร ประชุมชี้แจง เป็นต้น					
5	มีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงในการจัดการศึกษา เช่น ผลงานเด็ก แฟ้มสะสมงาน					
6	มีการติดตาม ประเมินผล และช่วยเหลือเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาที่จบจากสถาบันให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและพึ่งตนเองได้					

ข้อเสนอแนะ(ถ้ามี)

.....

.....

.....

แบบสอบถามสำหรับนักวิชาการศึกษาศึกษาพิเศษ
เรื่อง การศึกษาการจัดการศึกษาศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูล สังกัดกรมสุขภาพจิต
กระทรวงสาธารณสุข

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามนี้ ใช้สอบถาม ระดับปฏิบัติงาน จากการวิจัยเรื่องการศึกษาการจัดการศึกษาศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูล สังกัดกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข

2. แบบสอบถามนี้ แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นเรื่องเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติงาน การจัดการศึกษาศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูล สังกัดกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข

ด้านอาคารสถานที่	จำนวน	8	ข้อ
ด้านบุคลากร	จำนวน	8	ข้อ
ด้านการจัดการเรียนการสอน	จำนวน	11	ข้อ
ด้านการวัดและประเมินผล	จำนวน	11	ข้อ

มีลักษณะประมาณค่า (Rating scale)

3. กรุณาตอบแบบสอบถามทั้งฉบับให้ครบทุกข้อ เพื่อให้แบบสอบถามมีความสมบูรณ์

4. โปรดตอบแบบสอบถามนี้ตามสภาพความเป็นจริง ทั้งนี้เพื่อให้การศึกษามีคุณภาพ
 วัตถุประสงค์ เพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาสถาบัน ให้สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ

5. ข้อมูลที่ท่านตอบคำถามนี้จะไม่กระทบกระเทือนหรือส่งผลต่อตำแหน่งหน้าที่การงาน
 ของท่านประการใด ผู้ศึกษาจะถือเป็นความลับ และจะนำไปใช้เฉพาะการศึกษาเท่านั้น

ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ที่ให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถาม

ประทีป ใจปา

ผู้วิจัย

นิสิตปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน ที่ตรงกับความเป็นจริง

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. ระดับการศึกษา

ระดับปริญญาตรี

ระดับปริญญาโทขึ้นไป

3. ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา

ระหว่าง 1 – 5 ปี

ระหว่าง 6 – 10 ปี

ระหว่าง 11 – 15 ปี

ระหว่าง 16 – 20 ปี

20 ปีขึ้นไป

4. ประเภทของเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาที่เกี่ยวข้อง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

เด็กออทิสติก

เด็กสมองพิการ

ตอนที่ 2 การจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูล

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือที่ตรงกับระดับการปฏิบัติ

ด้านอาคารสถานที่

ข้อที่	รายการ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1	มีความพร้อมด้านอาคารสถานที่ ห้องเรียน สำหรับการจัดการศึกษาพิเศษ					
2	มีการระดมทรัพยากรบุคคล งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์จากองค์กรอื่นมาปรับ สภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการจัดการศึกษา พิเศษ					
3	สนับสนุนการใช้งบประมาณ สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความ ช่วยเหลือกับเด็กที่มีความบกพร่องทาง พัฒนาการและสติปัญญา					
4	จัดทำ ทางลาดขึ้น – ลง สำหรับเด็กที่มี ปัญหาทางการเคลื่อนไหวที่ใช้เก้าอี้ ล้อเลื่อนหรือไม้ค้ำยัน					
5	มีการจัดทำระบบสื่อ ข้อมูลสารสนเทศ ด้านอาคารสถานที่เพื่อจัดการศึกษาพิเศษ ที่มีความเฉพาะสำหรับเด็กที่มีความ บกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา					
6	จัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์พิเศษ ครุภัณฑ์ที่มี ความจำเป็นสำหรับเด็กที่มีความบกพร่อง ทางพัฒนาการและสติปัญญา เช่น ห้องน้ำ/ ห้องส้วมมีครุภัณฑ์ที่เหมาะสม มีราวจับ ไกล่ไถส้วม					

ด้านอาคารสถานที่ (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
7	มีการจัดระบบบำรุงรักษา และซ่อมแซมอาคารสถานที่แก่เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา					
8	มีการประเมินและรายงานผลการใช้อาคารสถานที่เพื่อจัดการศึกษาพิเศษอย่างสม่ำเสมอ					

ด้านบุคลากร

ข้อที่	รายการ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1	มีโครงสร้างการปฏิบัติงานของบุคลากรด้านการศึกษาพิเศษอย่างเป็นระบบเหมาะสม ชัดเจนกับการปฏิบัติงาน					
2	บุคลากรทุกคนได้รับการพัฒนาทางด้านวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาพิเศษอย่างต่อเนื่อง					
3	บุคลากรมีกิจกรรมและเห็นความสำคัญที่จะต้องพัฒนาเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา					
4	มีการประชาสัมพันธ์ ประชุม ชี้แจง จัดอบรม เกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษให้กับผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้อง					

ด้านบุคลากร (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
5	มีการประเมินเพื่อนเพื่อเทศ กำกับ ติดตาม บุคลากรที่รับผิดชอบในการพัฒนา ปรับปรุง และสรุปรายงาน เผยแพร่ผลการจัดการศึกษาพิเศษต่อสาธารณชน					
6	บุคลากรมีความสามารถในการปฏิบัติงาน เกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็ก ที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา					
7	บุคลากรทุกคนมีทัศนคติที่ดีต่อการจัดการศึกษาพิเศษ เห็นว่าเด็กทุกคนมีสิทธิ ได้รับการศึกษาและพัฒนาได้					
8	บุคลากรมีการคิดค้นนวัตกรรม วิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาพิเศษ					

ด้านการจัดการเรียนการสอน

ข้อที่	รายการ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1	มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาที่ครอบคลุมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านการเรียนรู้และด้านสังคม					

ด้านการจัดการเรียนการสอน (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
2	จัดให้มีผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา					
3	มีการพัฒนาเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาให้มีพฤติกรรมที่เหมาะสมสามารถอยู่ร่วมกันกับสังคมได้อย่างมีความสุข					
4	มีการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา					
5	มีการจัดทำข้อมูลเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา เช่น ประวัติส่วนตัว พัฒนาการต่างๆ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน					
6	มีการสำรวจความพร้อมเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา ก่อนการจัดการเรียนการสอน					
7	มีการปรับเนื้อหาวิชา หรือกิจกรรมให้สอดคล้องกับศักยภาพและความแตกต่างระหว่างบุคคลสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาแต่ละราย					
8	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเปิดโอกาสให้เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาทำงานด้วยตนเอง					
9	มีการจัดหาสื่อการเรียนการสอนเพียงพอ หากสื่อการสอนใดขาดแคลน มีไม่เพียงพอ ผู้สอนสามารถดัดแปลงวัสดุสิ่งของอื่นๆ มาทดแทนใช้สอนได้					

ด้านการจัดการเรียนการสอน (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
10	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีความยืดหยุ่นสนองความต้องการของเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาตามแผนจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล(IEP)					
11	มีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้แผนจัดการศึกษารายบุคคล (IEP) ที่มีสหวิชาชีพต่างๆ เช่น แพทย์ พยาบาล นักจิตวิทยา นักกิจกรรมบำบัด นักกายภาพบำบัดเข้ามาเกี่ยวข้อง					

ด้านการวัดและประเมินผล

ข้อที่	รายการ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1	จัดให้มีการประชุม ชี้แจงเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา					
2	มีการปรับเกณฑ์การวัดและประเมินผลอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาพิเศษ					
3	มีการปรับปรุงการวัดผลให้เหมาะสมกับศักยภาพ พัฒนาการของเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา					

ด้านการวัดและประเมินผล(ต่อ)

ข้อที่	รายการ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
4	มีการจัดทำแบบทดสอบเด็กที่บกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาแยกตามระดับความบกพร่อง					
5	มีการจัดทำปฏิทินการวัดผลสำหรับเด็กที่บกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียน					
6	มีการนำผลการวัดและประเมินผลมาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา					
7	มีการแจ้งผลการเรียน การพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาแก่ผู้ปกครองทราบหลายรูปแบบ เช่น เป็นลายลักษณ์อักษร ประชุมชี้แจง เป็นต้น					
8	มีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงในการจัดการศึกษา เช่น ผลงานเด็ก แฟ้มสะสมงาน					
9	มีการจัดแผนภูมิหรือตารางแสดงพัฒนาการ ความก้าวหน้าของเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา					
10	การวัดผลและประเมินผลเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาใช้ผลสัมฤทธิ์ทางด้านวิชาการและผลการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ประกอบการประเมิน					

แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างสำหรับผู้บริหาร
เรื่อง การศึกษาการจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูล สังกัดกรมสุขภาพจิต
กระทรวงสาธารณสุข

ข้อมูลทั่วไป

วัน/เดือน/ปีที่สัมภาษณ์.....เวลา.....

สถานที่.....

1. ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....
2. เพศ.....
3. ประสบการณ์ที่ทำงานด้านการศึกษาพิเศษ.....ปี
4. ตำแหน่ง.....

บทสัมภาษณ์

1. ประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูลของท่านเป็นอย่างไร
.....
.....
2. ท่านมีหลักการบริหารการจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูลอย่างไร
.....
.....
3. ได้มีการจัดเตรียมอาคารสถานที่จัดการศึกษาพิเศษอะไรบ้าง
.....
.....
4. มีปัญหาเกี่ยวกับอาคารสถานที่สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาหรือไม่..... ถ้ามีได้แก่.....
มีแนวทางแก้ไขอย่างไร.....
5. มีการดำเนินการด้านบุคลากรอย่างไร
.....
.....
6. มีปัญหาด้านบุคลากรที่จะพัฒนาเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาหรือไม่..... ถ้ามีได้แก่.....
มีแนวทางแก้ไขอย่างไร.....

7. มีการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา
อย่างไร

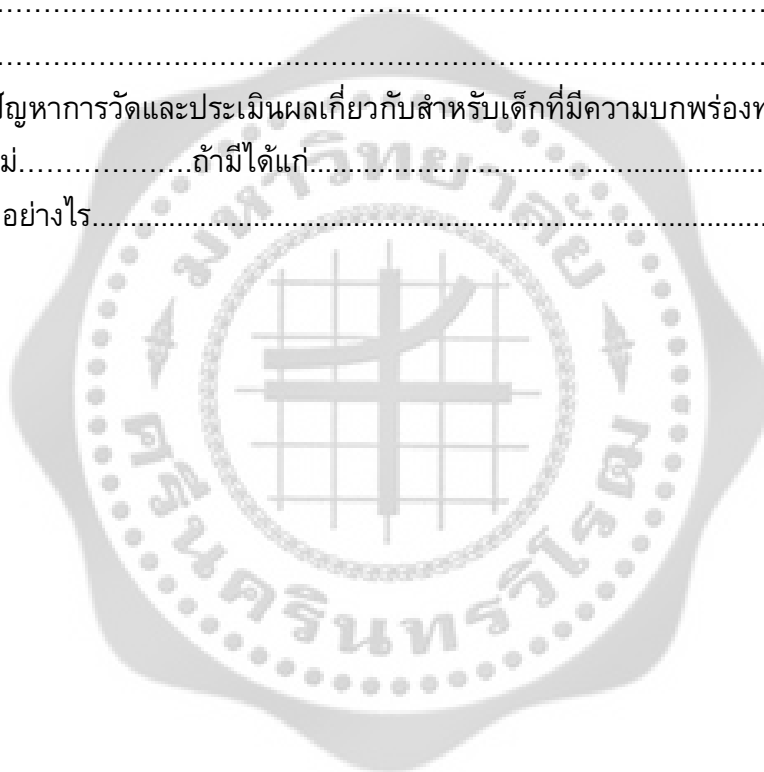
.....
.....

6. มีปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและ
สติปัญญาหรือไม่.....ถ้ามีได้แก่.....
มีแนวทางแก้ไขอย่างไร.....

7. มีการวัดและประเมินผลสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาอย่างไร
บ้าง

.....
.....

8. มีปัญหาการวัดและประเมินผลเกี่ยวกับสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและ
สติปัญญาหรือไม่.....ถ้ามีได้แก่.....
มีแนวทางแก้ไขอย่างไร.....

ภาคผนวก ง

หนังสือขอความอนุเคราะห์และใบรับรองจริยธรรมการวิจัย

ส่งตรวจ F 1480

ส.อ. ๒๒๖/๒๕๖๑

วันที่	๒๒	๒๕๖๑
วันที่	๒๒	๒๕๖๑
เวลา	๑๐.๒๐ น.	

ที่ ศธ 0519.12/1889

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒๖ กุมภาพันธ์ 2551

วันที่	๒๕
วันที่	๒๕ / ๒ / ๒๕๖๑
เวลา	๑๖ โมง

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสถาบันราชานุกูล

เนื่องด้วย นางสาวประทีป ใจป่า นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การศึกษากิจการศึกษาศึกษาพิเศษ ในสถาบันราชานุกูล สังกัดกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข" โดยมี อาจารย์จางูวรรณ พลอยดวงรัตน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ผู้บริหาร นักวิชาการศึกษาพิเศษ และ ผู้ปกครองที่มารับบริการในกลุ่มงานการศึกษาพิเศษ สถาบันราชานุกูล ตอบแบบสอบถามการศึกษากิจการศึกษาศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูล สังกัดกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข และ แบบสัมภาษณ์การศึกษากิจการศึกษาศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูล สังกัดกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ในระหว่างเดือนมีนาคม 2551

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวประทีป ใจป่า ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

① เรือน ผู้อำนวยการ

ขอแสดงความนับถือ

ดร.กมลวรรณ ใจป่า
รองอธิการบดีราชานุกูล วิทยาลัยราชานุกูล
มีเอกสารเรื่องแบบสอบถาม
เป็นเอกสารของศูนย์วิจัยราชานุกูล

๒๕๖๑

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญศิริ จิระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

หรือยื่นมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอสงวนไว้

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย โทร. ๐-๒๖๖๔-๑๐๐๐ ต่อ ๕๗๓๐

โทร. ๐-๒๖๖๔-๑๐๐๐ ต่อ ๕๗๓๐

๒๕๖๑

๒๕๖๑

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ ๐๒-๒๔๕๔-๖๐๑-๕ ต่อ ๔๖๐๗, ๐๘๔-๑๐๙๗-๓๗๓

② เรือน ผ.อ.ประทีป ใจป่า

ผู้อำนวยการ

๒๕๖๑

๒๕๖๑

๒๕๖๑

(นางพรรณพิมล หล่อตระกูล)

ผู้อำนวยการสถาบันราชานุกูล

๒๕๖๑

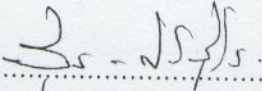
ใบรับรองจริยธรรมการวิจัย
คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน
สถาบันราชานุกูล

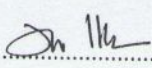
ชื่อโครงการวิจัย การศึกษาการจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูล
สังกัดกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข
(สารนิพนธ์ ระดับปริญญาโท)

ผู้วิจัย นางสาวประทีป ใจป่า

สาขา วิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผ่านการรับรองโดยคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคนของสถาบันราชานุกูล

ลายเซ็นประธานกรรมการ ....
(นางสุจิตรา ศรีสุโร)

ลายเซ็นผู้อำนวยการสถาบัน ....
(นางพรณพิมล หล่อตระกุล)

วันที่รับรอง ..... 19 / มีนาคม / ๒๕๕1 .....

ภาคผนวก จ
ข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้บริหาร

การสัมภาษณ์ผู้บริการ

1. ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูล

อ. ศันสนีย์ สุดประเสริฐ (วันที่สัมภาษณ์ 13 มีนาคม 2551 เวลา 9.30-10.30)

ลักษณะการจัดการศึกษาพิเศษของสถาบันราชานุกูลแต่เดิมจะเป็นการจัดคล้ายโรงเรียนที่มีความเฉพาะสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ปัจจุบันจะเป็นการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลมีลักษณะเป็นห้องเรียน จัดตามอายุ ยังติดรูปแบบโรงเรียนอยู่ ดังนั้นกำลังหารูปแบบ มองว่าการจัดการศึกษา หลักสูตรยังเป็นระบบโรงเรียน การดำเนินการที่มีอยู่ยังไม่มีการประเมินผล ติดตามการนำไปใช้

อ. ณัฏพร นกสกุล (วันที่สัมภาษณ์ 20 มีนาคม 2551 เวลา 13.00-13.30) ประสพการณ์เกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษที่ปฏิบัติงานจะกล่าวถึงตั้งแต่มาทำงานช่วงแรกว่าเด็กที่มารับบริการจะเป็นเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับ Mild Moderate จะเป็นเด็กที่อยู่ประจำในกลุ่มการพยาบาล การจัดการศึกษาจะใช้หลักสูตรสำหรับเด็กกลุ่มพิเศษ (กลุ่ม ก) กระทรวงศึกษาธิการสามารถใช้ได้ดีกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่มีความสามารถสูง ใช้ระบบการแบ่งเด็กตามระดับสติปัญญาเป็นหลักโดยแบ่งเป็นชั้นเรียน พอเรียนได้ (ETR) พอฝึกได้ (TMR) และอนุบาล จะส่งต่อเด็กไปตามอายุและความสามารถของเด็ก ยังไม่มีการฝึกอาชีพแต่จะฝึกในระดับชั้นปลายในเรื่องการเตรียมความพร้อมทางอาชีพ

หลังจากนั้นจะมีการเปลี่ยนแปลงเนื่องจากการให้บริการของกลุ่มงานการศึกษาพิเศษที่ระบบบทบาทที่เปลี่ยนไปตามยุทธศาสตร์ของสถาบัน ของกรมสุขภาพจิต เป็นการตอบโจทย์ของผู้มารับบริการ มีกลุ่มเด็กออทิสติกเข้ามารับบริการ เป็นการจัดการศึกษาในรูปแบบใหม่มีการเปิด 1 ห้องมีการให้ผู้สอนไปปรับความรู้ในหลักสูตรต่างๆที่เกี่ยวข้องกับเด็กออทิสติกเพื่อให้บริการเฉพาะสำหรับเด็กออทิสติก ผู้สอนมีความเชี่ยวชาญเฉพาะ และผู้สอนเด็กสมองพิการเองก็ต้องได้รับการพัฒนาให้ความรู้ ความเชี่ยวชาญ การจัดการเรียนการสอนจะมีการเปลี่ยนแปลงตลอดให้มีความสอดคล้องกับเป้าหมายพันธกิจของสถาบันราชานุกูล และเป้าหมาย พันธกิจก็ต้องสอดคล้องกับกรมสุขภาพจิต

จนกระทั่งปัจจุบันเราต้องเปลี่ยนโดยมาให้บริการเด็กที่มีความบกพร่องระดับตติยภูมิ มีความพิการซ้อน ดังนั้นรูปแบบการสอน เทคนิควิธีการให้มีความเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลง กำลังจัดรูปแบบการสอนให้เหมาะสมกับเด็กพิการทั้ง 3 กลุ่ม

อ. สาริกา แก้วน้ำ (วันที่สัมภาษณ์ 19 มีนาคม 2551 เวลา 9.00-10.30) ประสพการณ์ที่ทำเกี่ยวกับเด็กปัญญาอ่อน โดยการคัดแยกออกเป็นระดับความสามารถโดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ เด็กปัญญาอ่อนพอเรียนได้ IQ 50-70 (EMR) และเด็กปัญญาอ่อนที่จะฝึกอบรมได้ (TMR) IQ 35-49 เพื่อให้ผู้สอนได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับความสามารถของเด็ก โดยจะไม่เน้นด้านวิชาการแต่ให้เด็กรู้จักช่วยเหลือตนเองได้ตามความสามารถของแต่ละคน รู้จักการปรับตัวเข้ากับสังคม และสภาพแวดล้อมได้

ในปัจจุบันมีการแบ่งเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาจะจัดชั้นเรียนตามกลุ่มอายุ 8-10 ปี , 10-12 ปี , 12-14 ปี , 14-16 ปี ไม่ใช่ IQ มาเป็นตัวกำหนด

อ. สัจจิรา สุขเกษม (วันที่สัมภาษณ์18 มีนาคม 2551 เวลา 13.10-14.00) แต่เดิมการจัดการศึกษามีการจัดการเรียนการสอนเหมือนกัน ประเมินเหมือนกัน ตามตารางสอน ใช้หลักสูตรสำหรับเด็กพิเศษกลุ่ม ก แบ่งเป็นระดับเรียนได้ และพอเรียนได้ ซึ่งการจัดการศึกษาแบบนี้เหมาะสำหรับเด็กที่มีสติปัญญาในระดับเดียวกันจะเน้นเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ไม่แยกตามประเภทอาการโรค ทำให้ครูสะดวกต่อการสอน ประเมิน วางแผน การจัดกิจกรรม แต่เด็กที่มีระดับสติปัญญาต่ำมากจะไม่ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควร ปัจจุบันเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่มีอยู่จะมีความสามารถน้อยเนื่องเด็กที่มีความสามารถไปเรียนร่วมในโรงเรียนปกติ การจัดการศึกษาจัดตามแผนการจัดการศึกษารายบุคคล จัดเป็นกลุ่มแบ่งตามอายุ 1 กลุ่มอายุจะมีเด็กจำนวน 15-20 คน ครู 2-3 คนซึ่งหากครู1 คนสอนกลุ่ม อีก 1-2 คนจะสอนเดี่ยวสอนตามศักยภาพของเด็กแต่ละคนทำให้เด็กพัฒนาเพิ่มขึ้น การวางแผนและการประเมินผลสามารถทำได้ง่ายและสะดวกมองเห็นเป็นรูปธรรมมากขึ้น

2. หลักการบริหารจัดการการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูล

อ. ศันสนีย์ สุตประเสริฐ (วันที่สัมภาษณ์13 มีนาคม 2551 เวลา 9.30-10.30) ให้ทุกคนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอน โครงสร้างในการทำงาน เคารพในการตัดสินใจของคนทำงาน และผู้ปกครอง ให้ความสำคัญกับเด็กตามสิทธิของเด็กที่ควรจะได้รับ แม้จะมีอาการระดับรุนแรง

อ. ณัฏพร นกสกุล (วันที่สัมภาษณ์ 20 มีนาคม 2551 เวลา 13.00-13.30) จะบริหารครูทุกคนที่มีความรู้ด้านการศึกษาพิเศษ พื้นฐานความรู้เดิมมีอยู่แล้ว แต่จะเพิ่มเติมให้ครูมีความรู้ใหม่ ปรับวิธีการต่าง ๆ การบริหารทั่วไป จะต้องปรับโครงสร้างหลักสูตร เนื้อหาการให้บริการ ให้สอดคล้องกับเด็ก การบริหารในส่วนการศึกษาจะต้องให้เด็กได้รับการพัฒนา สิ่งหนึ่งที่ทำให้เด็กได้พัฒนาคือการพัฒนางานให้แตกต่างจากโรงเรียนปกติทั่วไป หน่วยงานภายนอกสามารถมาศึกษาดูงานเราได้ เราจะต้องเป็นผู้เชี่ยวชาญพิเศษ เรามีรูปแบบในการให้บริการเฉพาะ

อ. สารีกา แก้วน้ำ (วันที่สัมภาษณ์19 มีนาคม 2551 เวลา 9.00-10.30)

1. ทุกคนมีโอกาสเท่าเทียมกันทางการบริการและต้องควบคู่ไปกับการบำบัด
2. ต้องปรับให้เหมาะสมกับสภาพของเด็กพิเศษต้องฟื้นฟูบำบัดทุกด้าน
3. การจัดโปรแกรมการสอนต้องเน้นความสามารถของเด็ก

อ. สัจจิรา สุขเกษม (วันที่สัมภาษณ์18 มีนาคม 2551 เวลา 13.10-14.00) ให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ เสนอข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ หากมีบุคลากรขาด ลา ประชุม จะจัดบุคลากรมาสอนแทน

3. ด้านอาคารสถานที่

อ. ศันสนีย์ สุตประเสริฐ (วันที่สัมภาษณ์13 มีนาคม 2551 เวลา 9.30-10.30) สภาพโดยทั่วไปมีความเหมาะสม ความปลอดภัย ห้องน้ำมีมุมลึกลับ(ไม่ค่อยปลอดภัย) แคบ สนามอยากให้มีเครื่องเล่นที่เหมาะสม เครื่องเล่นที่มีอยู่ไม่มีความปลอดภัย มีดอกไม้เพิ่มขึ้น อุปกรณ์กีฬา ความปลอดภัยของอุปกรณ์ แนวทางในการพัฒนา กำลังดำเนินการ ปรับปรุงห้องน้ำให้มีความเหมาะสมสำหรับเด็กพิการทางสมอง และเด็กกลุ่มอื่นให้มีความเหมาะสม สะดวกในการใช้ ส่วนเครื่องเล่นสนาม

กำลังดำเนินการสร้างสนามเด็กเล่น ห้องเรียนมีการดำเนินการปรับห้องเรียนสำหรับเด็กเล็กเป็นห้องเรียนตัวอย่าง มีสภาพที่เหมาะสมกับเด็กเอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กที่เด็กจะสามารถเรียนรู้โดยใช้ประสบการณ์ของตนเอง ห้องเรียนสำหรับเด็กโตอายุ 12 ปีขึ้นไป จะมีการปรับหลักสูตรในส่วนของห้องเรียนต้นแบบก่อน และปรับในส่วนของการจัดกิจกรรมเสริม เช่น งานครัว คอมพิวเตอร์ เป็นต้น ในส่วนของชั้นเตรียมฝึกอาชีพจะจัดเป็นการฝึกเป็นระยะสั้นๆ เน้นในส่วนที่เด็กสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันหรือการประกอบอาชีพว่างไม่เป็นการแกะกรอบครัว

อ. ณัฏพร นกสกุล (วันที่สัมภาษณ์ 20 มีนาคม 2551 เวลา 13.00-13.30) การให้บริการระยะแรกเราจะรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา แต่กลุ่มเด็กสมองพิการเพิ่งจะมีในระยะหลังระยะแรกจะมีอาคารไม้เพียงหลังเดียว เรามีการก่อสร้างอาคาร 3 ชั้น และมีอาคารเรียนหลังเก่า 2 ชั้น 2 อาคาร สิ่งเหล่านี้เป็นปัญหาเท่าที่ควร เรามีการเสนอให้มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างของห้องเรียน ถนนให้มีความเหมาะสมกับเด็ก มีการปรับห้องส่งเสริมการเรียนรู้ไม่ว่าจะเป็น ห้องกระตุ้นการสัมผัส (Sensory Integration) ห้องดนตรีบำบัด ห้องสื่อเพื่อให้เด็กเข้าร่วมกิจกรรม กำลังจะมีการปรับในห้องเตรียมความพร้อมให้มีอุปกรณ์ที่จะช่วยในการเคลื่อนไหว มีสภาพห้องที่สวยงามดึงดูดความสนใจของเด็ก เพราะเรามีบุคลากรภายนอกมาศึกษาดูงาน โดยใช้ระบบ 5 ส ให้ผู้สอนได้บริหารจัดการพื้นที่ในความรับผิดชอบให้มีความสวยงาม และมีความปลอดภัย ในส่วนของห้องเรียนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาจะมีการปรับห้องเรียนต้นแบบในการให้บริการเฉพาะทาง เราจะไม่นำเรื่องการนั่งเรียน เด็กสามารถเคลื่อนย้ายในการทำกิจกรรม สามารถจัดกิจกรรมได้หลายรูปแบบ สำหรับห้องเรียนสำหรับเด็กออทิสติกก็มีการปรับ การใช้คอมพิวเตอร์ในการพัฒนาเด็ก

อ. สารีกา แก้วน้ำ (วันที่สัมภาษณ์ 19 มีนาคม 2551 เวลา 9.00-10.30) การจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม ปลอดภัย ห้องเรียนมีความเหมาะสมกับเด็กพิเศษเป็นมุมต่างๆ อาคารเรียนถ้าเป็นไปได้ไม่ควรเกิน 2 ชั้น สนามเด็กเล่นต้องเหมาะสมกับเครื่องเล่น ทางลาดเดินขึ้นบันไดต้องไม่ชัน ห้องน้ำห้องส้วมต้องเหมาะสม ควรมีสระว่ายน้ำที่เหมาะสม พร้อมทั้งอุปกรณ์ทางการเรียน สภาพทั่วไปของอาคารเรียนไม่มีรั้วรอบขอบชิด สนามเด็กเล่นไม่เหมาะสม สระว่ายน้ำไม่ได้มาตรฐาน การวางแผนแนวทางแก้ไขคือ ต้องปรับปรุงสภาพแวดล้อม เสนอผู้บริหารในระดับสูงขึ้นไป

อ. สุจิตรา สุขเกษม (วันที่สัมภาษณ์ 18 มีนาคม 2551 เวลา 13.10-14.00) ยังไม่เหมาะสมเท่าที่ควร มีเด็กที่ภาวะแทรกซ้อน กล้ามเนื้ออ่อนแรง สมองพิการ ลมชัก ซึ่งอาคารไม่สามารถสร้างมาเพื่อเอื้อกับเด็กกลุ่มดังกล่าว ไม่มีลิฟท์ ไม่มีทางลาด โถส้วมไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก มีตัวอาคารเหมือนเด็กปกติมากกว่า ไม่สะดวกในการขึ้นลง มีแนวทางแก้ไขคือ

1. ตัวอาคารที่มีอยู่ไม่สามารถแก้ไขได้แต่ก็มีการรายงานผู้บริหารระดับสูงว่าในชั้นเรียนมีเด็กสมองพิการกี่คน ผู้บริหารอาจมีการเปลี่ยนแปลง ให้เด็กสามารถอยู่ในสภาพที่เหมาะสมต่อไป

2. กำกับเจ้าหน้าที่ที่มาทำความสะอาดโดยดูแลพื้นที่ให้พร้อมอยู่เสมอ

3. เด็กบางคนจะมีความบกพร่องทางการทรงตัว ทรงตัวไม่ดี ครูต้องฝึกให้เด็ก

รู้จักอันตรายจากการวิ่งอย่างรวดเร็วที่ทำให้เกิดการหกล้มได้

4. ด้านบุคลากร

อ. ศันสนีย์ สุดประเสริฐ (วันที่สัมมนา 13 มีนาคม 2551 เวลา 9.30-10.30) บุคลากรทางการศึกษาในสถาบันราชานุกูลจะเป็นตำแหน่งนักวิชาการศึกษาพิเศษซึ่งเป็นตำแหน่งที่รับเฉพาะด้านที่เกี่ยวข้องกับเด็กพิเศษเท่านั้น อยากให้มีบุคลากรที่มีความเฉพาะ เช่น คหกรรมที่สอนงานครัว ศิลปที่สอนเฉพาะให้เด็กได้คิดสร้างสรรค์ เป็นต้น เพราะนักวิชาการศึกษาพิเศษ 1 คน จะเตรียมความพร้อมเด็กทุกด้านซึ่งในบางครั้งในบางด้านก็ไม่มี ความถนัดแต่ก็จำเป็นที่จะต้องให้เด็กได้รับการพัฒนา

มีการดำเนินการส่งบุคลากรให้ได้รับการพัฒนา 2 ครั้ง/เรื่องต่อปี ในการปฏิบัติสามารถส่งให้ได้รับความรู้ได้มากกว่าที่กำหนด

อ. ณัฏพร นกสกุล (วันที่สัมมนา 20 มีนาคม 2551 เวลา 13.00-13.30) บุคลากรต้องมีความเป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะ ซึ่งกรมสุขภาพจิตจะมีการพัฒนาด้าน Competency ทั้งหลักและรอง เนื่องจากบุคลากรของเราที่เป็นผู้สอนจะจบทางด้านการศึกษาพิเศษโดยตรง ฉะนั้นบุคลากรมีความเชี่ยวชาญเฉพาะ ผู้สอนทุกคนจะต้องมีโอกาสในการเรียนรู้ มีการศึกษาดูงานนอกสถานที่เพื่อดูรูปแบบการทำงาน ในส่วนของการศึกษาอบรมของสถาบันนั้นจะต้องกำหนดว่าใน 1 ปีบุคลากรทุกคนจะต้องได้รับความรู้อย่างน้อย 1 คน 1 เรื่อง แต่ในส่วนของบางคนจะต้องได้รับการพัฒนาเฉพาะไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการบริการ หรือผู้สอนวิชาเฉพาะคือว่าอย่า พละศึกษาจำเป็นจะต้องได้รับการพัฒนา ในการสอนเด็กในเรื่องการเคลื่อนไหวในการสอนเด็กออทิสติก จำเป็นจะต้องได้รับการอบรมซึ่งในความเป็นจริงบุคลากรเราได้รับความรู้มากกว่า 1 เรื่องซึ่งได้รับเกินที่กำหนดไว้ ปัญหาเกี่ยวกับบุคลากรคือไม่เพียงพอ ซึ่งขณะนี้มีการขออัตรากำลังเพิ่ม มีการเสนอแผนและพิจารณาตามความจำเป็น ความสำคัญในสถาบัน

อ. สาริกา แก้วห้า (วันที่สัมมนา 19 มีนาคม 2551 เวลา 9.00-10.30) จัดบุคลากรที่เหมาะสม ต้องจบทางด้านการศึกษาพิเศษเฉพาะทาง หรือผ่านการอบรมด้านการศึกษาพิเศษเพื่อให้มีประสิทธิภาพ จัดบุคลากรสัดส่วนต่อเด็ก 1 ต่อ 8 และมีพี่เลี้ยง 1 คนต่อ 1 ห้อง ส่งบุคลากรอบรม/ดูงาน ปัญหาเกี่ยวกับบุคลากรคือ ไม่เพียงพอกับเด็กที่มารับบริการ การพัฒนาพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ด้านเทคโนโลยี แนวทางการแก้ไขคือ เพิ่มบุคลากร ส่งเพิ่มพูนความรู้ที่ยังขาด

อ. สุจิตรา สุขเกษม (วันที่สัมมนา 18 มีนาคม 2551 เวลา 13.10-14.00) มีการให้บุคลากรได้รับการพัฒนาเพิ่มพูนความรู้ความชำนาญ ประสบการณ์แล้วนำมาปฏิบัติ แต่บุคลากรยังขาดความกระตือรือร้น ขาดขวัญและกำลังใจ ขาดความชำนาญเฉพาะทางในการดูแลเด็ก เช่น เด็กที่มีโรคประจำตัว (หัวใจ ลมชัก) ปัญหาทางพฤติกรรม ขาดความเข้าใจในเด็กแต่ละคนที่มีความเฉพาะ แนวทางแก้ไข คือ ควรจัดบุคลากรให้เหมาะสมกับเด็ก เฉพาะโรคของเด็ก คอยให้กำลังใจในการทำงานแก่บุคลากรทุกคน

5. ด้านการจัดการเรียนการสอน

อ. ศันสนีย์ สุดประเสริฐ (วันที่สัมมนา 13 มีนาคม 2551 เวลา 9.30-10.30) รูปแบบคล้ายศูนย์การศึกษาพิเศษ จัดเป็นตารางการสอนแยกรายวิชา ยังสอนในสิ่งที่เด็กไม่ได้นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ต้องมีการปรับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในหลักสูตรการช่วยเหลือตนเองให้

เหมาะสมกับสภาพเด็ก ซึ่งต้องดูสภาพครอบครัวเมื่อเด็กโต ศึกษาดูครอบครัวว่าประกอบอาชีพอะไรที่จะสามารถฝึกเด็กได้ ปรับทัศนคติแก่ผู้ปกครอง ให้ความรู้แก่ผู้ปกครองในการยอมรับสภาพความเป็นจริง มีส่วนร่วมในการวางแผนจัดการศึกษา

การดำเนินการในส่วนของการจัดการศึกษาตามแผนการจัดการศึกษายังไม่เป็นรูปแบบเท่าที่ควรเพราะในสถาบันราชานุกูลมีทุกวิชาชีพที่จะให้ความช่วยเหลือดูแลเด็กแต่ในส่วนของวางแผนให้วิชาชีพอื่นเข้ามามีส่วนร่วมยังมีการดำเนินการได้น้อยจะดำเนินการในส่วนของผู้สอน ผู้ปกครอง เช่นรับรู้เพียงเท่านั้น ไม่มีการประชุมโดยที่วิชาชีพที่เกี่ยวข้อง

หลักสูตรสำหรับผู้ปกครองให้ความรู้เกี่ยวกับ ภาวะโรค วิธีการสอน วิธีการปรับพฤติกรรม การพบปะกับผู้ปกครองเป็นระยะ ติดตาม จัดกลุ่มผู้ปกครองเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์เดือนละ 1 ครั้ง

อ. ณิชพร นกสกุล (วันที่สัมภาษณ์ 20 มีนาคม 2551 เวลา 13.00-13.30) การจัดการเรียนการสอนเป็น 3 กลุ่ม คือเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เด็กออทิสติก เด็กสมองพิการ เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา จะรับเด็กอายุ 6 ขึ้นไป เราจะแบ่งเป็นช่วงอายุ 6-8 เป็นขั้นเตรียมประถม อายุ 9-15 จะแบ่งเป็น 1-4 ช่วงชั้นเป็น 3 กลุ่มแบ่งตามอายุแต่ในส่วนของการเล่นขั้น จะเลื่อนไปตามอายุ ผู้สอนจะใช้แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กทุกคน มีการจัดการเตรียมความพร้อมในการฝึกอาชีพเบื้องต้นแก่เด็กที่จบชั้นสูงสุดแต่ทุกคนจะไม่สามารถรับบริการทุกคนเพราะต้องคัดเลือกเด็กที่สามารถจะฝึกเพื่อจะเข้าโครงการจ้างงาน

เด็กสมองพิการจะรับตั้งแต่อายุระหว่าง 6-15 ปีเป็นการเตรียมความพร้อมในการดำรงชีวิต การติดต่อสื่อสาร ซึ่งจะไม่เน้นรูปแบบที่เป็นวิชาการมากจนเกินไป

เด็กออทิสติกเน้นในเรื่องการปรับพฤติกรรมต่อการเรียนรู้ในสังคม หากเด็กมีความพร้อมจะส่งไปเรียนร่วม หากไม่สามารถไปเรียนร่วมได้ก็ปรับพฤติกรรมให้อยู่ในครอบครัว ในส่วนของวิชาเฉพาะคือ ดนตรี พลศึกษา วายน้ำจะมีการเตรียมความพร้อมจัดตามตารางสอน

ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กพิเศษที่มีความบกพร่องเฉพาะคือ ในการที่เราเปิดชั้นเรียนเราต้องมีการประเมินคัดแยกเด็ก ซึ่งเด็กที่มีความบกพร่องค่อนข้างสูง ให้เขาเข้าสู่ระบบการศึกษาซึ่งบางคนไม่สามารถจะพัฒนาได้ หรือเมื่อเข้ามาแล้วผู้ปกครองมีความคาดหวังว่าลูกจะสามารถอยู่ได้นาน แต่เราก็มีการปรับในเนื้อหาหรือโปรแกรมให้เด็กได้ให้ผู้ปกครองได้เรียนรู้เป็นเรื่องที่มีความสำคัญกับเด็กเองซึ่งผู้ปกครองจะต้องเข้าใจว่าเด็กมาแล้วจะได้รับการพัฒนาอย่างไร ระยะเวลาเท่าไร จะต้องมีความหลากหลายและชัดเจน

อ. สารีกา แก้วน้ำ (วันที่สัมภาษณ์ 19 มีนาคม 2551 เวลา 9.00-10.30) การจัดการเรียนการสอนโดยแบ่งเป็นทักษะต่างๆ คือ ทักษะทางด้านภาษา (ฟัง พูด อ่าน เขียน) ทักษะทางด้านสังคม ทักษะการช่วยเหลือตนเอง จินตนาการและศิลปะ ทักษะทางด้านเลขคณิตในชีวิตประจำวัน ทักษะการทำงานพื้นฐานอาชีพ นันทนาการ ทักษะการเคลื่อนไหว ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนคือ

1. ความสามารถของเด็กไม่เท่าเทียมกัน
2. วิธีการสอนของครูยังไม่แยกย่อย

3. เด็กมีความบกพร่องทางด้านอื่นร่วมด้วย
4. อุปกรณ์/สื่อที่ใช้ไม่เหมาะสม

แนวทางการแก้ไข จะต้องจัดเด็กที่มีความสามารถใกล้เคียงกันไว้ด้วยกัน ใช้ทีมสหวิชาชีพเข้ามาช่วยจัดอบรมการทำสื่อ

อ. สุจิตรา สุขเกษม (วันที่สัมมนา 18 มีนาคม 2551 เวลา 13.10-14.00)

จัดการเรียนการสอนตาม แผนจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individual Educational Program: IEP) แผนการสอนเฉพาะบุคคลประจำวัน (Individual Implementation Plan: IIP) ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนคือเด็กมีความสามารถในระดับต่ำ การจัดการเรียนการสอนไม่เป็นไปตามอายุที่กำหนด เด็กมีความสามารถแตกต่างกัน นโยบายของผู้บริหารมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา แนวทางการแก้ไข ปรับแผนการจัดการศึกษาตาม IEP IIP ตามความสามารถของเด็ก ประชุมวางแผนร่วมกันในทีมบริหารให้มีความชัดเจนในการจัดการเรียนการสอน

6. ด้านการวัดและประเมินผล

อ. ศันสนีย์ สุดประเสริฐ (วันที่สัมมนา 13 มีนาคม 2551 เวลา 9.30-10.30) ประเมินผลเป็นรายบุคคลในแผนการจัดการศึกษารายบุคคลและแผนการสอนรายบุคคลประจำวัน มีการวางแผนที่จะดำเนินการวัดในเรื่องที่สอนโดยประเมินร่วมกับผู้ปกครอง ผู้สอนประเมินเมื่อเด็กทำกิจกรรมที่สอน ผู้ปกครองประเมินในเรื่องเดียวกับให้กับเด็กเมื่อเด็กอยู่ที่บ้านวัดเรื่องที่ได้ทำได้ดี เติมนำเสนอให้มีความโดดเด่นเพื่อพัฒนาจุดด้อย การวัดเพื่อการส่งต่อ เปรียบเทียบกับเด็กเรียนร่วม

อ. ณัฏพร นกสกุล (วันที่สัมมนา 20 มีนาคม 2551 เวลา 13.00-13.30) ครูจะต้องดูว่าจุดไหนที่จะต้องพัฒนา การประเมินครูจะต้องใช้การประเมินใน IEP เป็นหลัก เราจะต้องให้เป็นในภาพรวมถ้าไม่ผ่าน แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล เราจะต้องดูว่าแผนที่เราตั้งไว้ ยากเกินไปหรือไม่ อาจจะต้องดูส่วนของขั้นตอนการสอนเพื่อให้เด็กพัฒนาถ้าเด็กไปเรียนร่วม จะมีระบบติดตามเด็กที่ไปเรียนร่วมว่าเด็กไปเรียนร่วมได้หรือไม่ โดยการโทรติดต่อประสานกับทางโรงเรียนหรือการรายงานจากผู้ปกครอง เมื่อเด็กเรียนได้แล้วเราก็จะไม่เข้าไปจัดการ นอกจากว่าผู้ปกครองจะแจ้งให้ทราบว่าเด็กมีปัญหาด้านใด เด็กอาจจะต้องอยู่บ้านกับผู้ปกครองหรือเข้าสู่ระบบโครงการจ้างงาน ในเรื่องของการดูแลเด็กเบื้องต้น แนวทางในอนาคตเราจะมีโปรแกรมหรือการนำเด็กที่จบไปแล้วมารับบริการหรือร่วมกิจกรรมมีการจัดกลุ่มทำกิจกรรม ซึ่งสถาบันมองว่าเมื่อเด็กจบการรับบริการแล้วอาจจะมีความเป็นปัญหา อาจจะเป็นการพบปะ ประชุมผู้ปกครอง 6 เดือน/ครั้งเพื่อสอบถามปัญหาของผู้ปกครองที่จบไปแล้ว ค้นหาผู้ปกครองที่มีปัญหาในเรื่องเดียวกันก็สามารถรับคำปรึกษาได้โดยทีมสหวิชาชีพคือ แพทย์ พยาบาล นักจิตวิทยา นักวิชาการศึกษาพิเศษ บุคคลวิชาชีพที่เห็นว่ามีเกี่ยวข้องโดยตรง

อ. สารีภา แก้วน้ำ (วันที่สัมมนา 19 มีนาคม 2551 เวลา 9.00-10.30)

การวัดผลตามความสามารถของเด็กแต่ละคน เนื่องจากทางโรงเรียนได้จัดแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล ดังนั้นการวัดผล จะวัดผลตามแผนระยะยาวและระยะสั้นใน 3 ภาคเรียนตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ในแต่ละทักษะ ปัญหาในการวัดและประเมินผลคือ

1. ครูตั้งจุดประสงค์สูงเกินความสามารถของเด็ก

2. หลักสูตรยังไม่คงที่
3. เด็กไม่ให้ความร่วมมือ

แนวทางการแก้ไข

1. ต้องปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมกับเด็ก
2. ประชุมครูทุกคนให้ทราบ

อ. สุจิตรา สุขเกษม (วันที่สัมมนา 18 มีนาคม 2551 เวลา 13.10-14.00)

วัดตาม IEP IIP ที่วางไว้ในแต่ละภาคเรียนของเด็ก เมื่อพบว่าเด็กต้องการพัฒนาด้านใด ก็ให้ผู้ปกครองฝึกที่บ้าน ส่วนใหญ่จะเป็นทักษะการดำเนินชีวิต

ภาคผนวก จ
การจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูล

แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล
(Individual Education Program : IEP)
กลุ่มงานการศึกษาพิเศษ สถาบันราชานุกูล

HN .....

เริ่มใช้แผนวันที่ ..... สิ้นสุดวันที่ .....

๑. ข้อมูลทั่วไป

ชื่อ ..... นามสกุล .....

เลขประจำตัวบัตรประชาชน .....

การจดทะเบียนคนพิการ จดแล้ว ไม่จด

วัน / เดือน / ปีเกิด ..... อายุ ..... ปี ..... เดือน ศาสนา .....

ประเภทความพิการ ..... ลักษณะความพิการ ..... IQ .....

โรคประจำตัว ..... การแพ้ยา .....

พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ .....

ทักษะกีฬาทางน้ำ

ว่ายน้ำได้

ว่ายน้ำไม่ได้ เนื่องจาก .....

บิดา ชื่อ ..... นามสกุล .....

มารดา ชื่อ ..... นามสกุล .....

ผู้ปกครอง ชื่อ ..... นามสกุล ..... เกี่ยวข้องเป็น .....

ที่อยู่ผู้ปกครองที่สามารถติดต่อได้ .....

รหัสไปรษณีย์ ..... โทรศัพท์บ้าน .....

โทรศัพท์มือถือ ..... e - mail address .....

๒. ข้อมูลด้านการศึกษา

ไม่เคยได้รับการศึกษา/บริการการศึกษา

เคยได้รับการศึกษา/บริการการศึกษา

.....
.....

๓.การวางแผนการศึกษา

ระดับความสามารถ	เป้าหมายระยะยาว ๓ เดือน	จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (เป้าหมายระยะสั้น)	การประเมินผล	ผู้รับผิดชอบ
<p>โปรแกรมทางสังคม</p> <p>จุดเด่น</p> <p>1.ใช้มือหยิบหรือจับสิ่งของได้ก่อนข้างดี</p> <p>2.สนใจสิ่งของที่อยู่ตรงหน้าชั่วขณะ</p> <p>3.มองตามวัตถุ</p> <p>4.รู้จักชื่อของตน</p> <p>5.ปฏิบัติตามคำสั่งง่าย ๆ</p> <p>จุดที่ต้องพัฒนา</p> <p>1.วิธีการเล่นของเล่น</p> <p>2.สนใจสิ่งของเฉพาะอย่าง</p>	<p>รู้จักวิธีการเล่นของเล่น เมื่อ</p> <p>1.เล่นคนเดียว เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - การต่อตัวต่อ - การต่อบล็อกไม้ <p>2.เล่นเป็นกลุ่ม</p> <ul style="list-style-type: none"> - ลูกบอล 	<p>1.เด็กสามารถเล่นของเล่นได้ อย่างถูกวิธี เมื่อเล่นคนเดียว</p> <ul style="list-style-type: none"> - ตัวต่อ - บล็อกไม้ <p>2.เด็กรู้จักการรับส่งบอลกับ เพื่อนได้</p>	<p>ผ่าน 3 ใน 5 ครั้ง</p> <p>☐ ผ่าน</p> <p>☐ ไม่ผ่าน</p> <p>ผ่าน 3 ใน 5 ครั้ง</p> <p>☐ ผ่าน</p> <p>☐ ไม่ผ่าน</p>	<p>ประทีป ใจปา</p>

๔. แผนการสอนเฉพาะบุคคล(ประจำวัน)

(Individual Implementation Plan : IIP)

ชื่อ ด.ช /ด.ญ .....นามสกุล..... อายุ ..... ปี

วันที่เริ่มสอน ..... วันสิ้นสุดการสอน.....

ครูผู้สอน..... ชั้น .....

เกณฑ์การประเมิน 0 = ทำไม่ได้เลย , 1 = ต่ำ , 2 = ทำพอใช้ , 3 = ดี , 4 = ดีมาก

0-1 ไม่ผ่านการประเมิน , 2-4 ผ่านการประเมิน

หัวข้อ วิชา	เนื้อหา	การประเมิน					หมายเหตุ
		ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	ครั้งที่ 4	ครั้งที่ 5	
		/ /	/ /	/ /	/ /	/ /	
โปรแกรมทางสังคม	<p>เรื่อง การเล่นของเล่น วัตถุประสงค</p> <ol style="list-style-type: none"> สนใจวัตถุที่อยู่ตรงหน้า เพื่อให้ได้รู้จักวิธีการเล่นของเล่น <p>วิธีการ</p> <ol style="list-style-type: none"> ครูนำของเล่นให้เด็กสัมผัสสร้างความคุ้นเคยกับของเล่น ครูนำของเล่นที่เหมือนกัน 1 ชุดเตรียมไว้ ครูบอกให้เด็กดูของเล่นที่ครูถือ (ชูของเล่นตรงหน้า) ครูสาธิตวิธีการเล่นของเล่น ครูจับมือเด็กให้ทำตาม ครูสาธิตวิธีการเล่นของเล่นอีกครั้ง ครูกระตุ้นให้เด็กทำ (จับมือให้ทำในระยะแรกแล้วจึงลดการช่วยเหลือลง) <p>สื่อการสอน</p> <ol style="list-style-type: none"> ของเล่นบล็อก ตัวต่อ ลูกบอล ครูและเพื่อน <p>ประเมินผล</p> <p>การปฏิบัติกิจกรรม</p>						

๕. คณะกรรมการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

ชื่อ	ตำแหน่ง	ลายมือชื่อ
๕.๑	ผู้บริหารสถานศึกษา	.....
๕.๒	ผู้ปกครอง	.....
๕.๓	นักวิชาการศึกษาพิเศษ.....	.....
๕.๔	แพทย์ประจำชั้นเรียน	.....
๕.๕.....	พยาบาลประจำโรงเรียน	.....
๕.๖.....	นักกายภาพบำบัด	.....
๕.๗.....	นักอรรถบำบัด	.....
๕.๘.....	นักกิจกรรมบำบัด	.....
๕.๙.....	นักจิตวิทยา	.....
๕.๑๐.....	นักโภชนาการ	.....
๕.๑๑.....	นักสังคมสงเคราะห์.....	.....
๕.๑๒.....	อื่นๆ	.....

๖. ความเห็นของบิดา/มารดา/ผู้ปกครอง หรือผู้เรียน

การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ฉบับนี้

ข้าพเจ้า เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย

ลงชื่อ.....

(.....)

.....
วันที่ เดือน พ.ศ.

สรุปผลการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล(IEP)
กลุ่มงานการศึกษาพิเศษ สถาบันราชานุกูล

ชื่อ .....นามสกุล..... อายุ..... ปี
ประเมินผลการศึกษาเฉพาะบุคคลตั้งแต่ .....ถึง .....
ระดับชั้น..... ผู้สอน .....

เกณฑ์การประเมิน

- 0 ทำไม่ได้เลย
1 ทำได้โดยให้ความช่วยเหลือ/กระตุ้นให้ทำ
2 ทำได้ด้วยตนเอง

วิชา/ทักษะ	เนื้อหาที่ประเมิน	0	1	2	หมายเหตุ
โปรแกรมพื้นฐานทางวิชาการ	1. การหยิบสิ่งของ 5 อย่างที่ตนเองใช้ในชั้นเรียนได้ 2. การหยิบสิ่งของ 5 อย่างจากที่เก็บอยู่ในชั้นเรียนหรือเก็บที่ได้อย่างถูกต้อง 3. การเขียนลึลามีตามเส้นประ				
โปรแกรมทางสังคม	1. การมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน 2. การมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น 3. ปฏิบัติตนตามกฎเกณฑ์ของชั้นเรียน				
โปรแกรมการสื่อสาร	1. การสื่อสารด้วยการมองรูปภาพ และปฏิบัติตามได้/ฟังคำสั่ง 2. การบอกความต้องการของตนตามสถานการณ์ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตโดยใช้การสื่อสารด้วยภาพ /บอกความต้องการด้วยภาษาพูด				
โปรแกรมการฝึกสมาธิ	1. การฝึกสมาธิอยู่กับที่โดยไม่มีผู้ควบคุม 2. สนใจสิ่งแวดล้อมและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นรอบตัว 3. ปฏิบัติกิจกรรมการฝึกสมาธิ				

วิชา/ทักษะ	เนื้อหาที่ประเมิน	0	1	2	หมายเหตุ
โปรแกรมการดำเนินชีวิต	1. กิจวัตรประจำวัน <ul style="list-style-type: none"> - การเข้าห้องน้ำ - การรับประทานอาหาร - การรักษาความสะอาดของตนเอง 2. การประกอบอาหารอย่างง่าย <ul style="list-style-type: none"> - การจัดเตรียม - การประกอบอาหาร - การดูแลรักษาและจัดเก็บ 				

รายงานพัฒนาการของนักเรียน

รายการ	0	1	2	ข้อสังเกต
พัฒนาการการช่วยเหลือตนเอง <ul style="list-style-type: none"> - การรับประทานอาหาร - การแต่งตัว - การแปรงฟัน - การใช้ห้องน้ำ ห้องส้วม - การรักษาความสะอาดเครื่องแต่งกาย - การทำความสะอาดห้องเรียน - การควบคุมกิริยาและมารยาท - การฟังและเข้าใจคำสั่ง - การรักษาความปลอดภัยตนเอง 				
พัฒนาการทางสังคม <ul style="list-style-type: none"> - การเชื่อฟัง - การปฏิบัติตามระเบียบวินัย - ความประพฤติ - การเคารพในสิทธิของผู้อื่น - การปรับตัวให้เข้ากับเพื่อน - ความสัมพันธ์กับครู - การช่วยเหลืองานอื่นๆ 				
พัฒนาการทางอารมณ์ <ul style="list-style-type: none"> - ความเชื่อมั่นในตนเอง - ความคิดริเริ่ม - การควบคุมอารมณ์ 				
พัฒนาการนิสัยทางการเรียน <ul style="list-style-type: none"> - ความสนใจในการเรียน - ความขยันหมั่นเพียร - การทำงานให้เสร็จทันเวลา - การทำงานได้ด้วยตนเอง - การให้ความร่วมมือในการเรียน - การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ 				

สรุปผลการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการศึกษา

สมควรให้ ฝึกทักษะการช่วยเหลืองานที่บ้านตามโปรแกรม Home School

เหตุผล เด็กได้รับบริการฟื้นฟูทางการศึกษาตามระยะเวลาที่กำหนดและสามารถที่จะฝึกงานที่บ้าน หรือฝึกการเข้าร่วมกิจกรรมในสังคมที่บ้านได้โดยไม่เป็นภาระแก่ครอบครัวในด้านการช่วยเหลือตนเองและการช่วยเหลืองานบ้าน

หรือ

ให้บริการ ณ โรงเรียนที่มีชั้นเรียนพิเศษ หรือศูนย์การศึกษาพิเศษที่ใกล้บ้าน เด็กได้รับบริการฟื้นฟูทางการศึกษาตามระยะเวลาที่กำหนดและสามารถที่จะปรับตัวในชั้นเรียน หรือในสังคมได้โดยไม่เป็นภาระแก่ครอบครัวในด้านการช่วยเหลือตนเองและการช่วยเหลืองานบ้าน

ลงชื่อ.....ผู้สอน

(.....)

ลงชื่อ.....หัวหน้ากลุ่มงานการศึกษาพิเศษ

(.....)

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	ประทีป ใจป่า
วันเดือนปีเกิด	11 มกราคม 2517
สถานที่เกิด	จ. เชียงราย
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	4737 ดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพฯ
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	นักวิชาการศึกษาพิเศษ ชำนาญการ
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	กลุ่มงานการศึกษาพิเศษ สถาบันราชานุกูล กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2539	ปริญญาตรี เอกการศึกษาพิเศษ คณะครุศาสตร์ จากสถาบันราชภัฏเชียงใหม่
พ.ศ. 2554	ปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

